Bugün 16 sahife

AKŞAM

Bugün 16 sahife

Sene 21 — No. 7380 — Fiati her yerde 5 kuruş — PERŞEMBE 4 Mayıs 1939 — Telefon: Başmuharrir: 20565 — Yazı işleri: 20765 — İdare: 20681 — Müdür: 20497

Alman Hariciye Nazırı bugün Romaya gidiyor

İtalya, Polonya meselesinden dolayı bir sergüzeşte atılmak istemiyor

Romadan gelen haberlere göre İtalyada endişe artmaktadır. Seyahat bununla alâkadardır

Berlin 3 (A.A.) — Salâhiyettar bir menbadan bildirildiğine göre, Hariciye Nazırı B. von Ribbentrop, yarın akşam İtalyaya gitmek üzere Berlinden ayrılacaktır. Nazır birkaç gün İtalyada kalacak ve bu esnada İtalya Hariciye Nazırı Kont Ciano ile görüşecektir.

Londra 3 — Alman Hariciye Nazırının Roma seyahati ehemmiyetle karşılanmıştır. Röyter ajansının aldığı malûmata göre bu seyahat son zamanlarda İtalyada artan endişelerle alâkadardır. İtalya bir harbe sürüklenmek istememektedir.

Neler görüşülecek

Londra 3 — Alman Hariciye Nazırı Ribbentropun Romada başlıca Danzig ve Polonya hakkında görüşeceği anlaşılmaktadır.

Trablusta bulunan Alman başkumandanı Romaya gelmektedir, o da bu müzakereye iştirak edecektir.

İtalyanın endişesi

Temps gazetesinin Roma muhabiri bildiriyor: «İtalya, Alman - Polonya gerginliğinin, umumileşmek istidadını gösterecek vahim bir ihtilâf şeklini almasından endişe etmektedir. Romada resmî mahafilde hâkim olan his budur. Roma resmî mahafili, Polonyanın bugünkü vaziyetini, geçen eylûlde Çekoslovakyanın bulunduğu vaziyete benzetmekten çekinmiyorlar. İtalya, bir sergüzeşte sürüklenmeğe taraftar görünmüyor.»

Paris 3 — Populaire gazetesi diyor ki: Mussolini, Almanyanın İtalyayı bir harbe sürüklemesinden endişe ediyor. Harbin ise İtalyan milletini faşist rejime karşı isyana sevketmesinden korkulmaktadır.

Almanya Hariciye Nazırı Von Ribbentrop

Üç ayda bir milyon asker

Amerika seferberlik plânını hazırladı

Vaşington 3 (A.A.) — Harbiye Nezareti, seferberlik plânını ikmal etmiştir. Bu plân, harp halinde bir milyon kişinin üç ay içinde silâh altına alınmasını temin edecektir.

Sovyet Hariciye Komiseri vazifesinden affedildi

B. Litvinofun yerine icra komiserleri heyeti reisi Molotof tayin edildi

Moskova 3 (A.A.) — Yüksek Sovyet divanı, Hariciye Komiseri Litvinofu kendi talebi üzerine, vazifesinden affetmiş ve yerine İcra Komiserleri heyeti reisi Molotofu tayin etmiştir.

Molotof, İcra Komiserleri heyeti reisi ve Hariciye Komiseri ünvanını taşıyacaktır.

Dikkatler:

Nufus kesafetine yakın yerlerde deniz hamamları

İstanbulun hayat şeraitinden bir «deniz hamamı» tipi doğmuş ve asırlarca yaşamıştır. Sonra garbi takliden plâj usulünü ihdas ettik.

Plâj, elbette pek çok hususiyetleri haiz. Fakat gitmesi külfetli: Yeri uzak, fazla vakit ve nakid sarfettiriyor. Ancak muayyen günlerde muayyen bahtiyarlara nasip oluyor.

Şehrimizin coğrafi vaziyetini dikkate alarak, nüfus kesafetine en yakın Boğaz ve Marmara kıyılarının suyu elverişli noktalarında asrî deniz hamamları yapsak... Yazın işinden çıkan herkes ucuzca istifade etse... Buraları bir halk eğlencesi merkezleri de olur.. Belediyenin yeni teşebbüsleri arasında kendisine varidat membaı olacak böyle modern ve faydalı müesseseler de görmek istiyoruz.

Plâj ve deniz hamamı ayrı ayrı ihtiyaçlardır. İstanbul gibi bir şehirde her ikisine de lüzum vardır. Bunlar birlikte yaşıyabilirler.

Klâsikler ve tercüme

(Neşriyat kongresi münasebetile)

Yazan: Halide Edib

Bugün beşinci sahifede

General Weygand bugün Bükreşe gidiyor

Mareşal Fevzi Çakmağın general Weygand şerefine verdiği ziyafette Mareşal ve Fransız generali ve sofradan bir görünüş

[Yazısı ikinci sahifemizde]

Tayyare kaçakçılığı

Ruhi, telgrafı Ekrem Köniğe verdiğini itiraf etti

Maznunun tahliye talebi reddedildi karar, cumartesi günü tefhim olunacak

Ruhi mahkemede Ekrem König ile neler konuştuğunu anlattı ve reisin suallerine mübhem cevablar verdi

Evrak sahtekârlığı yapmaktan maznun Ruhi Bozcalı

Ankara 3 (Telefonla) — Tayyare kaçakçısı Ekrem Königin suç ortağı Ruhinin muhakemesine bugün ağır ceza mahkemesinde başlanmıştır.

Celsenin açılmasını müteakip, Ruhi istiçvab edilmiş ve reis tarafından sorulan suallere cevaben, İstanbulda doğduğunu, 313 doğumlu ve bekâr olduğunu, sabıkası bulunmadığını, yüksek tahsil gördüğünü, Hariciye Vekâleti Protokol dairesi memurlarından olduğunu söylemiştir.

Bundan sonra birinci ceza mahkemesince verilen ademi salâhiyet kararı okunmuş ve reis B. Arif, Ruhiye:

— Karar okundu, dinlediniz. Vaka nasıl oldu? Anlatınız, demiştir.

Ruhi anlatıyor

Ruhi:

— Üçüncü sorgu hâkimliği huzurunda vermiş olduğum ifadeyi teyid

(Devamı 10 uncu sahifede)

Almanya - Polonya gerginliği artıyor

Polonya katî kararını yarın Alman hükûmetine bildirecek

Varşova 3 — Meclis, ayın beşinde toplanacaktır. Hariciye Nazırı B. Beck bu toplantıda mühim bir nutuk irad ederek, Alman muhtırasına katî cevap verecektir. Nutuk, Polonya ve ecnebi radyoları tarafından neşredilecektir.

Gazeteler, Almanyanın Varşova sefirinin bugün geleceğini ve meclisin toplantısından evvel Hariciye Nazırı tarafından kabul edilmesini istiyeceğini yazıyorlar. Nazır, meşguliyeti hasebile, sefiri ancak meclisin toplantısından sonra kabul edebilecektir. Alman muhtırasına cevap, B. Beck'in

(Devamı 13 üncü sahifede)

— Şu gördüğünüz saha geçen sene çiçek bahçesiydi!..
— Hastalık mı çıktı?..
— Hayır, direktörün kızı evlendi, muhasebecinin de kardeşi öldü!..

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

Son dakika

Varşovada Almanya aleyhinde nümayişler

Varşova 4 — Dün Lehistan istiklâlinin yıldönümü olduğu cihetle, Lehistanın bütün şehirlerinde askerî merasim yapılmıştır. Varşovada yapılan nümayiş esnasında nümayişçiler «Yaşasın Leh Danzigi» diye bağırmışlar, B. Hitler aleyhinde tezahüratta bulunmuşlardır. Halk nümayişçileri alkışlamıştır.

Alman baş kumandanı Libyada teftişler yapıyor

Ribbentrop ile Ciano arasındaki mülâkat Komo gölünde vuku bulacak Mareşal Balbo Kahireye gidecek

Roma 4 — Alman orduları başkumandanı general fon Brauşiç, İtalyan Harbiye müsteşarı general Parianinin refakatinde evvelki geceyi Berkada geçirdikten sonra dün Marmarik fırkasını teftiş etmiş, tayyare ile Tobruka giderek oradaki askerî tesisatı gözden geçirdikten sonra Sirene yolile ve tayyare ile Bingaziye dönmüştür. Alman generali Trablus şehrine gelecektir.

Fon Ribbentrop İtalyada 8 gün kalacak

Paris 4 — Berlinden gelen haberlere Alman Hariciye Nazırı fon Ribbentrop İtalyada 8 gün kalacaktır. Alman mahafili, bu seyahati, fon Ribbentropun tatil müddetini İtalyada geçirmek maksadına atfetmekle beraber, Kon Ciano ile konuşmalarda bulunacağını ilâve ediyorlar.

İki nazır Komo gölünde görüşecekler

Roma 4 — Neşredilen resmî bir tebliğde Von Ribbentropun yarın şimalî İtalyaya geleceği kaydedilmektedir. Von Ribbentrop, Kont Ciano ile görüşerek demokrasilerin teşkil etmek istedikleri blok karşısında Roma - Berlin mihverinin hattı hareketini müzakere ve tesbit edeceklerdir.

İki nazır arasındaki mülâkat şimalî İtalyada Komo gölünde vuku bulacaktır.

Bir Alman gazetesinin makalesi

Berlin 4 — Doyçe Algemeine Zeitung Ribbentrop - Ciano mülâkatından bahsederken bunun fevkalâde ehemmiyetini tebarüz ettiriyor.

Mareşal Balbo Kahireye gidiyor

Londra 4 — Kahireden Times gazetesine bildiriliyor: Garp Trablusu umumî valisi mareşal Balbo, birkaç güne kadar Kahireye gelecek ve İtalyan sefirinin misafiri olacaktır. Mareşal Balbonun bu seyahati tamamile hususî bir mahiyeti haizdir.

İngiltere Almanya ile yeni bir deniz anlaşması yapmıyacak

Lehistana verilmiş olan teminat karşılıklı olmak şartile Almanyaya da verilebilir

Londra 3 (A.A.) — Avam Kamarasında Almanya ile yeni bir deniz anlaşması yapmak için Hitlerin teklif ettiği müzakereleri İngiliz hükûmetinin kabul edip etmiyeceğine dair sorulan bir suale cevap veren Chamberlain demiştir ki:

«İngiltere hükûmeti, Hitler ile yeni bir mukavele yapmak niyetinde olduğuna pek emin değildir. Hükûmet şimdi Almanyaya nasıl bir cevap vereceğini tetkik etmekle meşguldür.»

Londra 3 — Başvekil B. Chamberlain Avam Kamarasında sorulan bir suale cevaben demiştir ki:

«— Almanyayı çember içine almak istediğimiz iddiası tamamen esassızdır. Biz taarruza mani olmak istiyoruz. Almanyaya da, karşılıklı olmak şartile, Polonyaya verdiğimiz teminatı tekrar etmeğe hazırız.»

İngilterenin Romanya ve Yunanistana verdiği garantiler

Londra 3 (A.A.) — Avam Kamarasında Romanya ve Yunanistana verilen garantileri mütekabiliyet esasına istinat ettirmek için teşebbüsler olup olmadığı sualine Hariciye müsteşarı Butler menfi cevap vermiştir.

«Hükûmet Polonyaya verilen garantiyi genişletmek fikrinde midir?» sualine karşı da keza Buttler, «Hayır» demekle iktifa eylemiştir.

Aaland adaları tahkim ediliyor

Almanya, İsveç ve Finlândiyaya muvafakat cevabı verdi

Berlin 3 (A.A.) — Neşredilen resmî bir tebliğde, Aaland adası mukavelesinin tadili ve bu adalarda askerî tedbirlere tevessül edilmesine dair İsveç ve Finlândiyanın tekliflerine Almanyanın muvafakat ettiği bildirilmektedir. Bu tebliğde, Baltık denizine de şamil olacak bir harp takdirinde, İsveç ve Finlândiyanın bitaraf kalacaklarının tabiî olduğu ve Aaland adaları üzerinde bazı vazifeleri bulunan Milletler Cemiyetine karşı Almanyanın vaziyetinde hiçbir değişiklik olamıyacağı tasrih edilmektedir.

Türkiye - Finlandiya dostluk maçı

Greko - Rumen güreşte 6-1 yenildik

Helsingforstan gelen haberlere göre, dün Türk - Finlandiya milli güreş takımları arasında yapılması mukarrer olan müsabaka tehir edilmiştir. Sebebi de güreşçilerimizden büyük Mustafa ile Celâlin Osloda yapılan maçlarda sakatlanmış olmalarıdır. Buna mukabil dün Helsingforsta Türk ve Finladiya güreşçileri arasında bir dostluk maçı yapılmıştır. Galip gelen Çoban Mehmed müstesna olmak üzere grekoromen maçlarında 6 - 1 yenildik.

Serbes güreşe gelence, küçük Mustafa tuşla, Ahmed Celâl puan hesabile yenilmişler, Mersinli Ahmedle Çoban Mehmed sayı hesabile galip gelmişlerdir.

Arnavutluk jandarma kumandanı

Arnavutluk jandarma kumandanı bu sabahki konvansiyonel trenile şehrimize gelmiştir. Mumaileyh de Kral Zogu ile beraber İstanbulda kalacaktır.

Yeni sene bütçesi

Meclis bütçe encümeni projeyi müzakere ediyor

Ankara 3 (Akşam) — Büyük Millet Meclisi bütçe encümeni 939 malî yılı bütçe projesinin müzakeresine devam etmektedir. Encümen, Maliye, Muhabere ve Münakale, İktisad ve Ticaret Vekâletlerinden maada diğer Vekâletlere ait bütçe projelerinin müzakeresini bitirmiştir.

Mülhak bütçe ile idare edilen umum müdürlüklerden Beden terbiyesi umum müdürlüğiyle Hava yolları umum müdürlüğüne aid bütçe projeleri bugünlerde encümence müzakereye başlanacaktır. Mülhak bütçe ile idare edilen diğer dairelerin bütçe projeleri encümenin müzakere ve tedkikinden geçmiştir.

General Weygand Ankaradan geldi

Öğle vakti tayyare ile Bükreşe gidecek

İranda yapılan düğün merasiminde Fransız heyetine riyaset eden ve üç gündenberi Ankarada bulunan General Weygand bu sabah Ankaradan İstanbula gelmiştir. General, Haydarpaşa istasyonunda vali muavini B. Hüdai Karataban, Fransız konsoloshanesi arkânı tarafından karşılanacaktır.

General Weygand saat 3 te Rumen hükûmetinin kendisine tahsis ettiği bir tayyare ile Yeşilköyden Bükreşe hareket edecektir.

General Weygandın beyanatı

Paris 3 (A.A.) — General Weygand Ankaradan hareket ederken havas ajansı muhabirine aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

«Tahrandan dönüşümde Ankarada tevakkuf ederek esasen tanımakla müftehir olduğum Reisicümhur İsmet İnönüyü selâmlamak istedim. Reisicümhur hakkımda en lütüfkâr kabulü gösterdi.

Ayni zamanda devletin en yüksek şahsiyetlerile ve askerî büyük rüesa ile de temas ettim.

Kıymetli bir hatırasını taşıdığım bütün bu komşularım fevkalâde bir samimiyet ve itimat içinde olmuş ve alâkalı noktai nazar teatilerine imkân vermiştir.

Türkiyede bulunduğum müddetce gösterilen ihtimamdan dolayı da fevkalâde mütehassisim.

Almanya aleyhindeki cereyan

Polonya, Yugoslavya ve Romanyada Alman aleyhtarlığı şiddetleniyor

Paris 3 — Petit Parisien gazetesi, Roger Massip'in sulh memleketlerinde yaptığı seyahata aid intibalarını neşretmektedir.

Polonya ve Yugoslavyada Cermenlere karşı eski Slav kini uyanmıştır. Romanyada, kendisinden daima korkulmuş olan Alman, bugün menfur bir kimse olarak görülmektedir. Bu hissiyatı zimamdarların da paylaştığında şüphe yoktur. Alman hududlarını kaplıyan Alman düşmanlığı dalgası, Avrupada bir harp haritasının ne şekilde olacağı hakkında şüphe bırakmaktadır.

Yemen sahilleri ve Babülmandep tahkim ediliyor

Kahire 3 (A.A.) — Elmısır gazetesinin öğrendiğine göre, Yemen sahilleri ile Babülmandep tahkim olunacaktır. Buraların müdafaasını Iraktan gelecek subaylar idare edeceklerdir.

Küçük haberler :

★ Sırp - Hırvat anlaşması 8 mayısa kadar tasdik olunacaktır.

★ Kandilli rasadhanesi İstanbuldan 5900 kilimetre mesafede vukubulan şiddetli bir zelzeleyi kaydetmiştir.

★ Yugoslavyanın yeni Ankara elçisi B. Subotiç 15 mayısa doğru Ankaraya gelecektir.

Romanya ve Yugoslavya mihvere girmeyecekler

Belgradda çıkan Pravda gazetesi iki hükûmetin ideolojik cephelerden uzak kalacağını yazıyor

Belgrad 3 — Romanya Hariciye Nazırı B. Gafenco, Belgrada gelecektir. Pravada gazetesi bu münasebetle yazdığı bir makalede Romanya ile Yugoslavya arasındaki dostluktan, her iki memleketin ideolojik cepheler haricinde bir siyaset takib ettiklerinden bahisle diyor ki:

«Romanya ve Yugoslavya bu politikadan uzaklaşmanın kendileri için meşum âkibetler vereceğini biliyorlar.

Esasen bu cihet, Yugoslav ve Rumen devlet adamları tarafından iyice anlaşılmıştır ve bu sebebden dolayı iki memleketin devlet adamları, hiç te beklenilmiyen bir takım ihtilâflara ve müşkülâta sebebiyet vermek suretile memleketlerinin vahdetini tehdid edecek olan her türlü haricî daiyelere karşı millî devletlerinin müdafaasi için ayni metodları ve ayni yolları takib etmektedirler.

Romanya haricî siyasetinin daima milletler arasında muslihane münasebetler ve kendi menafiini komşu devletlerle büyük devletlerin menafii ile telif esasına istinad ettirmiştir.

Buna binaen Romanya, Yugoslavya ile olan münasebatını kuvvetlendirmeğe gayret etmektedir ve B. Gafenco, Berlin'i ziyareti esnasında B. Hitler ile Alman Hariciye Nazırı B. Von Ribbentrop'un bu noktai nazarı tamamile anlamış olduklarını görmüştür.

B. Gafenco'nun Belgradı ziyareti ve Yugoslav Hariciye Nazırı ile yapacağı görüşmeler, bizim Romanya ile olan münasebatımızın dostane ve halisane olduğunu ve ayni zamanda mütemadî surette iktisadî mesai birliğimizi takviye etmekte bulunduğunu bir kere daha isbat edecektir.

İki dost memleket olan Romanya ile Yugoslavya. ideolojik cephelerin azası ve mesai arkadaşı olarak teahhüde girmekten imtina etmekle kendi hususî menfaatlerine ve emniyetlerine ve ayni zamanda dünyanın bu kısmında umumî sulhün menfaatine hizmet etmektedirler.»

B. Gafenco akşam Romadan ayrıldı

Roma 4 — Romanya Hariciye Nazırı B. Gafenco dün sırasile Fransız, İngiliz, Polonya, Türkiye, Yunanistan sefirlerini kabul etmiş, akşam da Romadan hareket etmiştir. Kont Ciano - Gafenco mülâkatları hakkında neşredilen resmî tebliğde, konuşmaların dostane, bir samimiyet içinde cereyan etmiş olduğu kaydedilmektedir.

İngilterede mecburî askerlik

B. Chamberlain mecburî askerliğin Irlandada tatbiki hakkında bu gün Avam kamarasında bayanatta bulunacak

Londra 3 (A.A.) — Avam Kamarası hükûmetin teklif ettiği malî kanunları kabul etmiştir.

Londra 3 (A.A.) — Pretori'adan bildirildiğine göre, Cenubî Afrika Millî Müdafaa Nezareti neşrettiği bir emirnamede şimdiye kadar hiç askerlik yapmamış olan 17 den 60 yaşına kadar erkeklerin tedricen talim görmek üzere ihtiyat alaylarına kaydedilmelerini tebliğ eylemiştir.

Londra 3 (A.A.) — Financial Times gazetesinin siyasî muhabiri, Chamberlain'in askerlik kanununun Şimal Irlandasında tatbiki hakkında Avam Kamarasında perşembe günü beyanatta bulunacağını bildirmektedir.

Londra 3 (A.A.) — Lancashire mensucat endüstrisinin 200 bin işçisi mecburî askerlik hizmetinin tatbikini protesto eden bir karar sureti kabul eylemiştir.

Alman ve iskandinav devletleri

Almanya iki taraflı bir ademi tecavüz misakı yapılmasını teklif etti

Londra 3 (A.A.) — News Chronicle gazetesi, Kopenhagdaki iyi bir menbadan aldığı bir habere atfen Alman hükûmeti, İsveç, Norveç, Finlandiya ve Danimarka ile iki taraflı bir ademi tecavüz misakı akdedilmesi teklifinde bulunmuştur.

9 mayısta toplanılacak

Stokholm 3 (A.A.) — Dört şimal memleketinin Hariciye Nazırları, Almanya ile akdolunacak ademi tecavüz muahedesini görüşmek üzere 9 mayısta Stokholmda toplanacaklardır.

Prens Paul Romaya gidiyor

Londra 3 — Yugoslav Kral naibi Prens Paul ile refikasının gelecek hafta İtalyaya giderek dört gün İtalyan Kralına misafir olacakları bildirilmektedir.

Japon malı Fransaya sokulmayacak

Paris 3 (A.A.) — Resmî gazetede bugün çıkan bir emirname, hususî bir mezuniyet olmadıkça Japon malının Fransaya ve Fransız müstemlekelerine girmesini yasak etmektedir.

İngilterenin Romanyaya yapacağı ikraz

Beş milyon sterlinin miktarı artırılacak, faiz de indirilecek

Londra 3 (A.A.) — Times gazetesinin Bükreşten öğrendiğine göre, Bükreşte bulunmakta olan ve İngiliz - Rumen iktisad müzakerelerini idare eden İngiliz heyetine mühim yeni talimat gelmiştir. Heyete Rumen taleblerini daha geniş bir nisbette mutalâa etmesi için mezuniyet verilmiştir. Bu cümleden olarak evvelce, Romanyaya yapılması derpiş edilen beş milyon İngiliz liralık ikrazın miktarı çok daha ziyade artırılacak ve faiz haddi de yüzde beş buçuğa indirilecektir.

İstikraz müzakerelerinin bir kaç güne kadar neticelenmesi bekleniyor.

B. Daladier 11 mayısta mühim bir nutuk söyliyecek

Paris 3 — Reisicümhurun eski intihap müddetinin hitamının ertesi günü, yani 11 mayısta parlâmento toplanacaktır.

Resmî mahafilde beyan olunduğuna göre, parlâmentonun ilk celsesinde Başvekil Daladier, çok mühim bir nutuk söyliyerek, umumî vaziyeti anlatacak ve tatil devresinde geçen haricî hâdiseleri bildirecektir.

AKŞAMDAN AKŞAMA

Çocuklara ve gençlere mahsus kitaplar

Geçenlerde aldığım bir mektubu polis görseydi belki de beni tevkif etmeği düşünürdü.

Şayed evimden görselerdi kimbilir ne maceralara girdim sanırlardı.

Birkaç satırını birlikte okuyalım:

«Efendim,

Sizin insafınız yok mu? Tendu gibi gayet iyi kalbli bir kızı zehirleterek öldürmeğe kalkıyorsunuz... Bu ne vicdansıklık böyle!... Allah aşkına yapmayınız!...

Hele aşk yüzünden Perihanı soktuğunuz feci vaziyete hiç bir vicdan kail olamaz. Tahsil görmüş, hayatta muvaffak olmuş bir genç kızı bu kadar sukut ettirmek reva mıdır?... Bunu havsalamız almıyor: Perihan'a böyle şeyleri yaptırmanız bizi çok müteessir etti.» ilh, ilh...

Tam zabıtanın ve ailenin müdahalesini icap ettirecek satırlar, değil mi? Halbuki, Perihan da, Tendu da Akşam'da şimdi tefrika edilen ve bitmek üzere bulunan bir romanın kahramanlarıdır. Bazı kariler, bunların akibetlerile alâkalanıyor. Memurluk eden genç bayanlardan da bu kabil ihtarlar aldım. Aklımda kaldı: Bir tanesi Hâl'de çalışıyormuş. Evime telefon edip Tendu'ya felâket gelmemesini şifahen isteyenler de oldu.

***

Bu, bir içtimaî levhadır ki, üzerinde düşünmek lâzım... Bilhassa muayyen çağdaki pek çok insanlar, romanları daha ileri yaştakilerden bambaşka ruhta okuyor. Misal söyliyeyim: Kafkasyada bir gence raslamıştım; (ki şimdi Ankarada yüksek bir mevki işgal eder) bir roman kahramanının hüviyetini benimsiyerek türkçülük yapmak üzere tâ Asya içlerine gitmeğa kalkmıştı. Şahsen «ille gayeli ede biyat olsun!» diyenlerden değilim. Ütiliter tarzla «sanat sanat içindir» nazariyesinin mahsulleri pekâlâ yanyana yaşıyabilirler. Fakat muhakkak ki, gayeli neşriyata ihtiyaç var. Pek çok vatandaşlar, romanın yazılışına, vakaların insicamındaki güzelliğe, tasvirlerin hünerine değil de, ferdlerin muayyen vaziyetler karşısında ne suretle hareket ettiklerine bakıyorlar; roman kahramanlarından kendi hareketleri için hisse kapmağa çalışıyorlar. İntiba edinmek için sahifeler üzerine dikkatlerini alabildiğine açan bu -ekseriyetle genç- zümreye cemiyetin fevkalâde ihtimamı lâzım.

Aşılamak istediğimiz ne idealizmler, ne hevesler, ne gayretler var. Roman ve hikâyeler, bunları ruhlarda yaratacak en müsaid vasıtalardır.

Fakat tekrarlıyorum ha: Sakın «ille bütün neşriyat böyle ahlâk telkin edici, tavır ve hareket gösterici olsun!» demiyorum. Yoksa fikriyatımız ve sanatimiz ne can sıkıcı bir ukalâlık havasına girmiş olur!.. Böylesi de bulunsun!... Onu söylüyorum.

Gele gele: «Çocuk edebiyatı», «Gençlik edebiyatı» denen tarzın lüzumuna geliyoruz... Bizde bunlardan hiç yok değil. Nitekim şu sırada da masamın üzerinde İskender Fahreddin Sertellinin çocuklar için yazdığı sekiz roman duruyor. «Tarihin çocukları» isimlisini Erenköy kız lisesi talebesinden 1 A sınıfından küçük arkadaşım Gaye Baykal'a okuttum. «Nasıl?» dedim. «Ah, çok iyi; çok...» dedi.

Fakat sekiz kitap... Seksen kitap... Sekiz yüz kitap...

Bütün Türk çocuk nesli için bu kadarcık mahsul nedir?... Furya halinde bir çocuk ve gençlik neşriyatı istiyoruz... Ankarada Maarif Vekili B. Hasan - Âli Yücel'in teşebbüsile açılan neşriyat kongresinin bir gayesi de bu... Verilecek kararlar gibi - (lâfla peynir gemisi yürümiyeceği için) - ayrılacak tahsisatı da, genç neslin manevî gıdası diye bekliyoruz.

İstitraden söyliyeyim ki, bu, para yiyici bir iş de değildir. Nemalı bir ticaretin başlangıç sermayesi gibi olacaktır. İyi yazılmış ve iyi tercüme edilmiş eserler, umulduğundan fazla maddî kâr bile bırakacaktır. Okumağa teşne yüz binlerce çocuğumuz ve gencimiz var...

(Vâ-Nû)

ŞEHİR HABERLERİ

Yıktırılacak mı?

Bu günden itibaren hapishane boşaltılıyor

Aldığımız malûmata nazaran, Adliye Vekâleti, İstanbul Hapishane binasının boşaltılmasına lüzum görmüş ve keyfiyeti dün müddeiumumîye bildirmiştir. Müddeiumumîlik bugünden itibaren, Hapishanenin boşaltılması için lâzımgelen tedbirleri almıştır.

Hapishanede bulunan mahkûmlardan onu İmralı adasına, bir kısmı Üsküdar hapishanesine, bir kısmı da İstanbul tevkifhanesinde ayrılan mahalle yerleştirilecektir.

Vekâletin bu kararının, Hapishane binasının yıkılması ile alâkadar bulunduğu ve yerine Adliye sarayı inşa edilmek üzere, yakında bu binanın yıkılması için de emir geleceği anlaşılıyor.

Sütten zehirlenenler

Bozuk sütün nereden geldiği anlaşılamadı

Evvelki gün Fatihteki sütten zehirlenme hâdiseleri üzerine Belediye sıhhıye müdürlüğü tarafından yapılan tahkikat bitmiştir. Tahkikatın neticesi şudur:

Belediye hududu haricinde muhtelif yerlerden getirilen sütler, Abdullah isminde biri tarafından karıştırılarak seyyar sütçülere verilmektedir. Sütler karıştırıldığından zehirlenmeye sebeb olan sütün hangi mandıradan alındığı anlaşılamamıştır. Ayni şekilde hareket eden Mustafa isminde bir sütçü hakkında da tahkikat yapılmaktadır. Sütlerden alınan nümuneler, kimyahane ve bakteriyolojihane ile tıbbı adliye gönderilmiştir.

Zehirlenenlerden Haseki hastanesinde iki kişinin, Cerrahpaşa hastanesinde de bir kişinin mideleri yıkanmıştır. Belediye, bu mesele etrafında tahkikatına devam ediyor.

İstinye havuzunun tehlike geçirdiği doğru değil

Dün bazı gazeteler İstinye havuzunun tehlike geçirdiğini yazmışlardır. Aldığımız malûmata göre bu haber doğru değildir.

İdman bayramı programı hazırlanıyor

19 Mayıs idman bayramı programını yapmak üzere dün Vali muavini B. Hüdai Karatabanın reisliği altında Maarif Müdürü, Kaymakamlar, Parti ve Halkevi başkanları vesair teşekküllerin iştirakile bir toplantı yapılmıştır.

Karilerimizin mektupları

Geceleyin acı acı öten düdük sesleri

Geceleyin uyurken odadaki saatin çalması pek çok kimseyi rahatsız etmeyebilir. Fakat bazılarını da eder.

Düdük ise, hele birdenbire acı acı çalınınca, pek daha âsab bozucu; sinir oynatıcıdır. Bir çok semtlerde düdük çalmağı ifrata vardıran gece âsayişi ile muvazzaf memur ve bekçiler olduğuna dair şikâyet mektupları alıyoruz.

Bir kariimiz:

«Âdeta oyun oynar tarza bindirdiler.» diyor.

Diğer bir kariimiz:

«Benimle inad etmiş gibi penceremin önünü seçiyorlar. Uyku ilâcı alıp güçlükle tam dalıyorum, Birdenbire çalıyorlar; yüreğim ağzıma geliyor!» diyerek yanıyor, yakılıyor...

Çocuklarının boyuna bu sebeble uyandıklarından ve intizamsız uyku sebebile işlerine geç kaldıklarından şikâyet edenler pek çok.

«Beş çocuk annesi» imzasile aldığımız şu mektubu haklı bulmuyor musunuz:

«Gürültü ile mücadele için gündüzleri bağıranlar, nara atanlar, yoğurt satanlar, korne öttürenler dikkate alınıyor. Bekçilerin sopaları, (Yangın var!) diye haykırmaları ve davul çalmaları kaldırıldı. Evet, icabında bir polis düdük öttürüp bekçiyi arayabilir. Lâkin bu ancak icabında olur. Bu ne düdük öttürmek, hırsızlara (muhafaza ile muvazzaf olanlar öte tarafta... Öyleyse ben de fırsattan bilistifade şuracıkta işimi göreyim!) cesaretini verir. Düdük çalma ifratı bir nizamına sokulmalı! Daha doğrusu geceleri düdük istimali ancak ahvali fevkalâdeye hasrolunmalı!»

İçkili eğlence yerlerinin ücret tarifeleri indirildi

Belediye içkili eğlence yerlerinin ücret tarifelerinde tenzilât yapmıştır.

İki yeni tefrikamız

ÇETE

Zevk ve heyecan ile takip edeceğiniz büyük bir aşk ve sergüzeşt romanı

Yazan:

Refik Halid

Pek yakında «Akşam» sütunlarında

●

1938 Nobel edebiyat mükâfatını kazanan Amerikalı muharrir Pearl Buck'un şaheseri

***

Türkçesini yazan:

Mebrure Sami

ANA

●

ANA' yı 6 Mayıs cumartesi günü neşre başlıyoruz.

Küçük bir hâl

Belediye Mısır çarşısını istimlâk edecek

Eminönünde yapılan istimlâkler üzerine Balıkpazarı esnafı dükkân tedarikinde güçlükle karşılaşmıştır. İstimlâkler devam edeceğinden müşkülâtın artması ihtimali vardır.

Belediye, bunu gözönüne alarak Mısır çarşısını istimlâk etmeğe karar vermiştir. Bu bina, küçük bir hal olarak kullanılacaktır. Ve içinde peynir, yağ, sucuk gibi yiyeceğe müteallik şeyler satılacaktır.

Belediyede muhasebe memurları için bir kurs açılacak

Belediye, muhasebe teşkilâtında bulunan memurların mesleklerine dair bilgilerini arttırmak üzere bir kurs açmağa karar vermiştir. Bu kurs yeni bütçe tatbik mevkiine konar konmaz derhal açılacaktır.

Resmî telgraflar

Müstacel işlere hasrı, kısa olması bildirildi

Dahiliye Vekâleti, hem kırtasiyeciliğe mani olmak, hem de resmî telgraf muhaberelerinde âzamî derecede tasarrufa riayet edilmek üzere, vilâyetlere aşağıdaki esaslar dairesinde tebligat yapmıştır.

«Resmî telgrafların müstacel işlere hasrı, ihtiram kelimelerinin hazfi, vüzuhu bozmadan ihtisar, şahsî işlerde telgraflara yer verilmemesi.

Bundan başka demiryolları boyuna posta uğradığından, posta ile gönderilmesi mümkün olan hususların telgrafla gönderilmemesi, memurların kanunî ve nizamî mesuliyetleri kendileri deruhte ederek kanun ve nizamlarda tasrih edilen hususat hakkında beyhude yere istizan ve istizah edilmemesi bildirilmektedir. Ancak, bir saat bile tehire müsaid olmıyan müstacel işler telgrafla yapılacak ve her vilâyetin çekeceği telgraf ücretleri muayyen miktarda tesbit edilecektir. Bu miktarı tecavüz eden telgrafların ücretleri, mesul memurlara ödetilecektir.

Ticaret Vekâletine bağlı müesseseler ayni bina altında toplanıyor

Şehrimizde bulunan Ticaret Vekâletine bağlı müesseseleri aynı bina altında toplamak için tedkikler yapmak üzere şehrimize gelen İktisad Vekâleti deniz müsteşarı B. Mustafa Nuri dün de Türkofiste meşgul olmuştur.

Öğleden sonra Türkofiste B. Mustafa Nurinin riyasetinde ofis müdürü B. Cemal Ziya, Ticaret Vekâleti ihracat maddelerini kontrol dairesi şefi B. Hakkı Nezihi ve ölçüler baş müfettişinin iştirakile bir toplantı yapılmış, muhtelif işler hakkında görüşülmüştür. Toplantının esas mevzuunu resmî mahiyetteki ticarî müesseselerin aynı bina altında toplanması meselesi teşkil etmiştir.

İSTANBUL HAYATI

Şişliden Emirgâna

Yeşil tepeler arasından kara bir yılan gibi kıvrıla kıvrıla uzanan asfalt yolda otobüsün tekerlekleri âdeta kayıyor. Makinenin homurtuları yükseldikçe etrafın manzarası göz alıcı bir süratle mütemadiyen değişiyor. Mecidiye köyünün tıklım tıklım dolu gazinoları, dutlukları, seyrederken yarı yerinde kopan bir sinema şeridi gibi bir an içinde gözümüzden kayboldu. Yolun iki yanına sıralanan ağaç gölgeleirni de hızla geçtik. Kâh irili ufaklı tepeler arasından koşuyoruz; kâh keçi yavruları zıplayan, kuzular meleşen geniş bir çayırın kıyısını takib ediyoruz. Tâ uzaktan minimini bir tepeciği süsleyen ağaç kümesile selâmlaşıyoruz. Yeşil bir sırtın eteğinde yamalı çadırın önüne sıralanan yarı çıplak, sümüklü çocuklar bağrışarak üzerimize papatya demetleri fırlatıyorlar. Karşıdan peyda olan minimini bir siyah nokta, göz alıcı bir hızla üzerimize doğru geliyor ve yaklaştıkça büyüyor. Ha çarptı, ha çarpacak!.. Bütün gözler heyecanla o tarafa dönüyor, sesler yükseliyor.

— Düüüt...

— Düt, düüüüt...

Biz biraz sağa çarpılıyoruz, karşıdan gelen, yolun sol yanına saparak korkunç homurtularile bir an içinde yanımızdan savuşuyor.

Daha ileride kenara sıralanan bir kaç gölgenin telâşlı işaretleri farkediliyor. Tepinerek, bağrışarak otobüsü durduran genç çiftler kanter içinde içeriye giriyorlar. Zümrüd tepelerin tenha gölgelerinde geçen tatlı bir maceranın yorgunluğu, pembeleşen çehrelerinde sırıtıyor. Derin derin soluyarak boş kanapelere yerleşiyorlar...

Düzlülkerde ilerledik, yokuşlara tırmandık, yamrı yumru tepeler arasında geniş kavisler çizdik, dar dönemeçlerden kıvrıldık, nihayet, otobüsümüz kıvrıntılı bir inişten kaymağa başladı. Sırtın ardında manzara büsbütün değişti. Biraz evvelki çiçek ve toprak kokulu hava yerine şimdi yosun kokulu serin bir rüzgâr yüzümüzü okşamağa başladı. Yanımızdan uzanan derelerin ağaç kümeleri arasından denizin lâtif tebessümü belirdi. Boğazın gümüş pırıltılı suları kâh tatlı bir gülümseyişle uzaktan yeşil gözlerini kırpıyor; kâh hoppa bir sevgili cilvesile minimini tepelerin ardına kaçıp saklanıyor.

Kaçtı, kovaladık; saklandı, izini bulduk ve nihayet fettan nazenini yakaladık. Fakat lâtif kucağına atılırken bizi epeyce hırpaladı. Bir aralık asfalt yol kayboldu. Kaldırımları fırlamış yamrı yumru bir sokağa saptık. Taş yığınları, çukurlar üzerinde bir hayli sarsılıp çalkandıktan sonra Emigânın küçücük meydanlığını süsleyen iri çınarın gölgesine kavuştuk.

İstanbulun Avrupa yakasında, şirin bir Anadolu köyü manzarası: Çınar yaprakları arasından yükselen kuş cıvıltıları, rıhtım kayalarını okşayan dalga şırıltılarına karışıyor. Radyo, gramofon gürültüleri yerine kumru uğultusu, bülbül cıvıltısı duyuluyor. Çınarın altına masalar dizilmiş. Nargile tokurdatanlar, iri fincanlarla yorgunluk kahvesi içenler bu esrarlı manzara karşısında kimbilir ne tatlı hayallerle avunuyorlar!..

Cemal Refik

Bay Amcaya göre !..

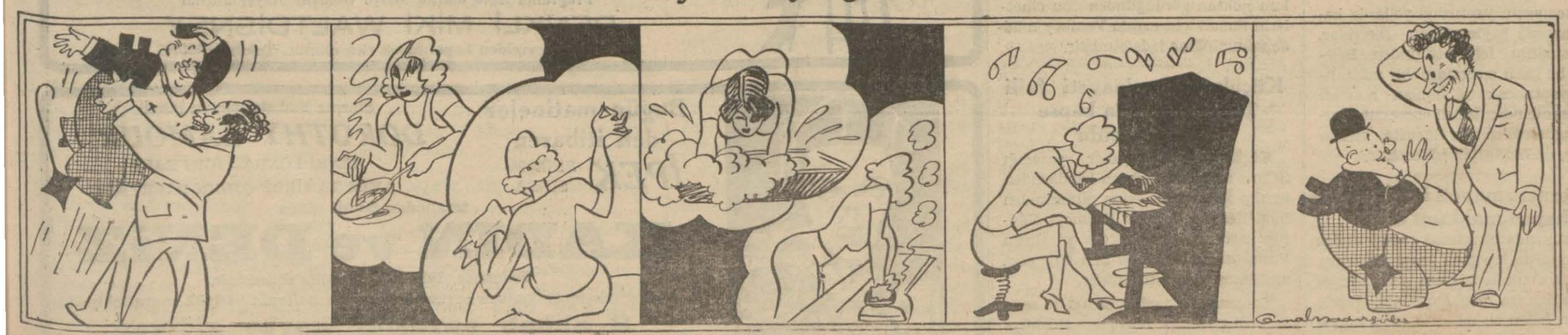

— Beni tebrik et B. Amca, tebrik et!.. Öyle bir kızla evleniyorum ki bir gör!..

... Yemek, dikiş!..

... Çamaşır, ütü, hepsi tamam!..

— Fazla olarak da mükemmel piyano!..

B. A. — Aman yavaş söyle bayım, duyan olursa beş kadınla evleniyorsun sanacak!...

Kral Zogu ve kraliçe dün Boğaziçinde bir gezinti yaptılar

Kralın Ankaraya gideceği hakkındaki şayia doğru addedilmiyor

Şehrimizde bulunan kral Zogu ve kraliçe Jeraldin ve prensesler, misafir oldukları Perapalas otelinde dün sabah kahvaltıyı müteakip istirahate çekilmiş, akşama kadar hiçbir tarafa çıkmamışlardır.

Dün öğle yemeğini pek geç yiyen kral Zogu, akşama doğru, Arnavutluğun Ankara sefiri B. Asafı kabul ederek, kendisile bir müddet görüşmüştür. Kral, müteakiben maiyeti erkânından, Arnavutluğun Maarif Vekili B. Abdurrahmanı kabul etmiştir.

Kral Zogu, dün akşam kraliçe, prensesler ve maiyetinden bazı zevatla birlikte, otomobille Boğaziçinde bir gezinti yapmıştır. Bu gezmenin, kralın İstanbulda ikameti ile alâkadar olduğu zannedilmektedir.

Bununla beraber, kral, kraliçe ve maiyetinin Türkiyede ikametleri hakkında katî malûmat yoktur. Kralın şehrimizde yerleşeceği, kuvvetli bir tahminden ibarettir. Kral Zogunun bu hususta henüz katî kararını vermediği söylenmektedir. Muhakkak olan bir şey varsa, o da, şu günlerde kralın İstanbuldan hiçbir yere gitmiyeceğidir. Bir müddet sonra Ankarayı ziyaret edeceğine de ihtimal verilmemektedir.

Kral Zogu ile şehrimize gelen Arnavutluk hükûmeti erkânı 70 kişiden mürekkeptir. Gelenler şunlardır:

Kral, kraliçe, veliahd, prensesler, prenseslerden birinin iki çocuğu, kralın yaveri, Millî Müdafaa Vekili general Cemal Arenita, Maarif Vekili Abdürrahman Dibra, Dahiliye Vekili Musa Yuka, Saray muhafızı miralay Hüseyin Selman, Adliye Vekili Faik Şatko ve yüzbaşıdan itibaren küçük rütbeli saray zabitleri.

Kral ve maiyeti erkânı Perapalas oteline, Maarif Vekili ve bazı zabitan Özipek Palas, bir kısım zabitan Kontinantal, bazı Vekillerle 23 zabit te Bristol oteline misafir olmuşlardır.

Ankara Borsası

3/5/939 Çarşamba

Türk borcu II Peşin	19.75
Ergani	19.—
Sıvas - Erzurum 5	19.50
1938 %5 Hazine tahvili	19.75
Merkez Bankası	103.—
Reji	1.15

PARA ve ÇEKLER (Kapanış fiatleri)

Londra	1 Sterlin	5.93
New-York	100 Dolar	126.6325
Paris	100 Frank	3.3550
Milâno	100 Liret	6.6625
Cenevre	100 İsviçre Fr.	28.4375
Amsterdam	100 Florin	67.54
Berlin	100 Rayhşmark	50.8150
Brüksel	100 Belga	21.56
Atina	100 Drahmi	1.0925
Sofya	100 Leva	1.56
Madrid	100 Pezeta	14.035
Varşova	100 Zloti	23.8450
Budapeşte	100 Pengo	24.9675
Bükreş	100 Ley	0.9050
Belgrad	100 Dinar	2.8925
Yokohama	100 Yen	34.62
Stokholm	100 İsveç Kr.	30.5475
Moskova	100 Ruble	23.9025

Münir Nureddin konseri

Mısırdan avdetinden sonra Ankara ve İzmirde bir kaç konser vermiş olan kıymetli artist bay Münir Nureddin bir kaç güne kadar İstanbula gelecek ve 9 Mayıs salı akaşamı Melek sinemasında bir konser verecektir.

Güzide sanatkârın bu konserinde bir yenilik olacaktır. Mısırda, Ankara ve İzmirde verdiği konserlerde yaptığı gibi buradaki konserinde de programa ilâveten kendisi tanbur çalarak bir kaç güzel parça okuyacaktır. Güzel Türk musikisini sevenlerin bu yeniliği memnuniyetle karşılıyacaklarına şüphe yoktur.

***

Haber aldığımıza göre bir müddettenberi Atinada bulunan bayan Enise Münir Nureddin orada bir otomobil kazası geçirmiş ve üç haftadanberi Atinada Evangelismos hastanesinde tedavi edilmekte bulunmuştur. Son günlerde sıhhî ahvalinin iyileştiğini memnuniyetle haber aldık.

EMİNÖNÜ HALKEVİNDEN:

4 Mayıs perşembe, 5 Mayıs cuma ve 6 Mayıs cumartesi akşamları saat (20,30) da Evimizin Cağoğlundaki salonunda gösterit şubemiz amatörleri tarafından (Tipi) piyesi temsil edilecektir. Davetiyelerin Ev bürosundan alınması rica olunur.

Şehzadebaşı (TURAN) Tiyatrosunda
Bu gece: Giriş 20, paradi 10, localar 100
İĞNEYİ KENDİNE ÇUVALDIZI ELE
Vodvil, okuyucu Aysel, Atillâ revüsü, cumartesi (HAMİYET YÜCESES) ve arkadaşları.

Akba müesseseleri

Ankarada her dilden kitap, gazete, mecmua ve kırtasiyeyi ucuz olarak AKBA müesseselerinde bulabilirsiniz. Her dilde kitap, mecmua siparişi kabul edilir. İstanbul gazeteleri için ilân kabul, abone kaydedilir. Undervodd yazı ve hesab makinelerinin Ankara acentesi, Parker dolma kalemlerinin Ankarada satış yeridir. Telefon: 3377.

AKBABA

Bugünkü sayısında:

PEk mühim bir mes'ele!
Yazan: Yusuf Ziya Ortaç

ALLAH BES, BAKİ HEVES!
Yazan: Orhan Seyfi Orhon

KİME DAYANIYORUZ?
Karikatürist: Cemal Nadir

Bugünkü: AKBABA

Bir mizah şaheseridir

6 Mayıs Cumartesi akşamı TURAN Tiyatrosu

Yavrunun Gecesi

Ses kraliçesi Hamiyet Yüceses ve arkadaşları, Ertuğrul Sadi Tek heyeti temsiliyesi birlikte DALDAN DALA Vodvil 3 perde. S. Atillâ revüsü, Millî ayak oyunları. Fiatlarda zam yoktur. Tel: 22127

Bugün Matinelerden itibaren

SAKARYA

Sinemasında insan zekâ ve kabiliyetinin muazzam âbidesi
Sinema tekniğinin en son sözü

KASIRGA DOROTHY LAMOUR (Fransızca nüshası)

Ayrıca: DÜŞMAN MASKESİ ALTINDA

DOLORES DEL RİO - PETER LORRE (M. MOTO) - GEORGE SANDERS

Büyük Aşk ve Casusluk Filmi. İlâveten: Yeni Paramunt Dünya havadisleri

Geceleri saat 8,30 da 2 Film birden

ARSEN LUPEN

Kimdir?... Nereden tekrar gelmiştir?...

Bu akşam SARAY Sinemasına

gidiniz ve onun bütün aşk ve maceralarını canlandıran

MELVYN DUGLAS ve VIRGINIA BRUCE

ARSEN LUPEN'in DÖNÜŞÜ

Fransızca sözlü büyük Aşk ve ihtiras filminde sizi eğlendirecekler... ve memnun edeceklerdir. İlâveten: FOKS JURNAL son havadisler

Iranda şehid olan tayyarecilerimiz

Bütün İran matemimize iştirak ediyor

Tahran 3 (A.A.) — Tahran gazeteleri, iki tayyarecimizin şehadeti ile neticelenen müessif kaza hakkındaki haberi siyahla çevrelenmiş sütunlar içinde vermekte ve yazılarının sonunda kardeş milletin yasını ve kederini başta majeste Şehinşah olduğu halde bütün İran milletinin candan paylaştığını bildirmektedir.

İran hükûmeti ölen tayyarecilerimiz için Medid camisinde bir hatim meclisi tertib eylemiştir. Bu mecliste Başvekil, Parlâmento reisi, Hariciye Veziri, Harbiye Veziri, diğer Kabine azası, birçok mebuslar, Hariciye Vezareti erkânı, İran generalleri, İran metbuat erkânı ve kesif bir halk kütlesi bulunmuştur. Hatim meclisine Mısır, Afganistan ve İrak heyetleri ile sefaretleri erkânı da iştirak eylemiştir. Mecliste başta Rana Tarhan olduğu halde bütün heyetimiz, büyük elçimiz, sefaretimiz erkânı, subaylarımız, erlerimiz ve gazetecilerimiz de bulunmuştur.

Bundan sonra İranın en büyük vaiz ve hatibi Hems, gayet beliğ bir mersiye okumuş ve meclise nihayet verilmiştir. Müteakiben hazır bulunan herkes Rana Tarhana, sefir Enis Akaygen'e orgeneral Orbay'a taziyette bulunmuştur.

Ayasofya müzesinin kubbe ve minarelerindeki güvercin gübreleri satıldı

Ayasofya müzesinin kubbe ve minarelerinde biriken güvercin gübreleri 600 liraya bir müteahhide ihale edilmiştir. 10 çuval tutan bu güvercin gübresi, bilhassa debbağcılık sanatinde işe yaramaktadır. Müteahhid gübreyi kendisi toplıyacaktır.

Kanalizasyona bağlanacak mecralar bir müteahhide verilecek

Belediyenin yaptırdığı yollarda kanalizasyona bağlanmıyan mecralar, yol inşaatını tehir ettiğinden Belediye, bu kabil mecraları bir müteahhide yaptıracak ve yapılan masrafı bina sahibinden tahsil edecektir. Daimî encümenden bu hususta alınan karar, derhal tatbik edilecektir.

Bostancı cinayeti faili 12 sene hapse mahkûm oldu

Bostancıda bir alacak meselesinden dolayı çıkan kavgada kasab Hüseyini bıçakla öldüren İslâmın muhakemesi dün ağır ceza mahkemesinde yapılmıştır. İslâm on iki sene ağır hapse ve Hüseyinin varislerine bin lira ölüm tazminatı ödemeğe mahkûm olmuştur.

Batmış bir motör görüldü

Deniz ticareti müdürlüğü tetkikat yapacak

İsmail kaptan adında bi rmotörcü, idaresindeki Buzkıran motörile Büyükçekmece sahilinden geçerken sahile yakın bir yerde batmış bir motör görmüş ve keyfiyeti alâkadarlara haber vermiştir.

Bunun, birkaç gün evvel çıkan fırtınada Marmarada dolaşırken ortadan kaybolan Namazgâh isimli motör olduğu kuvvetle tahmin edilmektedir.

Batmış motörün etrafında insan cesedi bulunmadığı gibi, kaybolan Namazgâh motörünün kaptan ve tayfalarından da şimdiye kadar bir iz bulunamamıştır. Motör batarken tayfaların ambarda bulunmaları ve orada boğulmaları da muhtemel görülüyor. Keyfiyet Deniz Ticareti müdürlüğüne bildirilmiştir. Deniz Tisareti müdürlüğü tarafından gönderilecek vesaitle o civarda denizde araştırma yapılacak ve batan motörün içi de tedkik edilecektir.

Memnu mıntakanın resmini çeken bir Alman mahkemeye verildi

Evvelki gün şehrimize gelen Milvoke isimli Alman seyyah vapurunun hesab memuru Edvard Maks adında biri Sarıyerde memnu mıtakanın fotografını çekmek suçundan maznunen yakalanarak Yeniköy müddeiumumîliğine teslim edilmiş, orası da tahkiat yaparak Edvard Maksı, cürmü meşhud kanununa tevfikan muhakeme edilmek üzere ağır ceza mahkemesine göndermiştir. Dün ağır ceza mahkemesinde yapılan muhakemede maznun Edvard Maks:

— Ben memnu mıntakanın resmini çekmedim. Sarıyerde herkesin seyrettiği bir manzaranın fotoğrafını aldım. Buranın memnu mıntaka olduğunu bilmiyordum. Resmi çektikten sonra bunu bana ihtar ettiler, ben de bir daha resim almadım.

Demiştir. Mahkeme, tahkikat evrakını noksan gördüğünden bu cihetlerin ikmali için evrakı Yeniköy müddeiumumîliğine iade etmiştir.

Küçükpazar cinayeti faili 18 sene 17 gün hapse mahkûm oldu

Küçükpazarda beraber yaşadığı Selime adındaki kadının kendisinden ayrılıp kardeşinin evine gitmesinden hiddetlenerek bıçakla Selimeyi öldürüp kardeşi Hüsnüyü de yaralıyan Yunusun muhakemesi dün ağır ceza mahkemesinde bitirilmiştir.

Yunusun iki suçtan dolayı 18 sene on yedi gün ağır hapsine, Hüsnüye yirmi lira, ölen Selimenin veresesine de bin lira tazminat ödemesine karar verilmiştir.

Bu akşam

Nöbetçi eczaneler

Beyoğlu cihetî: Galatasarayda Kanzuk, Dairede, Güneş, Tarlabaşında Nihad, Osmanbeyde Pertev, Necatibey caddesinde Viçopulo, Sarıyer: Asaf.

İstanbul tarafı: Fatih: Hamdi, Karagümrük: Suad, Eminönü: Bahçekapıda Salih Necati, Bakırköy: Terziyan, Aksaray: Etem Pertev, Fener: Emilyadi, Kumkapı: Belkis, Küçükpazar: Yorgi, Samatya: Kocamustafapaşada Rıdvan, Alemdar: Divanyolunda Esad, Şehremini: Topkapıda Nâzım.

Kadıköy: Pazaryolunda Namık, Moda caddesinde Nejad, Üsküdar: Ahmediye, Heybeliada: Atanaş, Büyükada: Halk.

Ortaköy, Arnavutköy, Bebek, Beykoz, Paşabahçe, Anadoluhisarı, Tarabya, Yeniköy, Emirgân ve Rumelihisarındaki eczaneler her gece nöbetçidir.

T. C. İ. BELEDİYESİ KONSERVATUARI

Konservatuar KORO Konseri

[Yalnız koro ve orkestra refakatile]

Şef:

MUHİDDİN SADAK

Programda: Mendelsshon, Brahms, Schubert, Schumann, Glück ve HALK türküleri

4 Mayıs perşembe saat 21 de

FRANSIZ Tiyatrosunda

Bu akşam *LÂLE sinemasında*

BÜYÜK GALA

En Büyük Fransız Yıldızı VİVİANE ROMANCE' in en tanınmış Fransız muharriri Francis Carco'nun görülmemiş şaheseri:

Kadınlar hapishanesi

Programa ilâve olarak Metro Goldvin Mayer Jurnal

RENKLİ MİKİ WALTDİSNEY

Yerlerin evvelden kapatılması rica olunur. Telefon: 43595

Bugün matineler den itibaren İPEK SİNEMASINDA

Sinema Yıldızlarının en güzeli

DOROTHY LAMOUR

HENRİ FONDA - JORJ RAFT - AKİM TAMİROF - JOHN BARRYMOR

tarafından temsil edilen

KADIN ve DENİZ

Fransızca sözlü Filmi takdim edilecektir.

Ayrıca: Sayın halkımızın arzusu üzerine bu haftanın büyük muvaffakiyeti

3 ahbab çavuşlar harbe gidiyor

Türkçe sözlü Filmi saat 4,30 ve 7,45 de görülebilir.

Kadın ve Deniz Filmi saat 2,30 - 5,45 ve 9 da

POLİTİKA

Amerikanın vaziyeti

Avrupa işleri karıştıkça karışıyor. İngiltere ile Fransa bir grup ve Almanya ile İtalya diğer bir grupu teşkil etmekte ve Sovyet Birliği de küçük hükûmetleri toplayarak üçüncü bir grup yapmağa çalışmaktadır. Sovyetler Birliği, yalnız başına yahut yapabilirse grupu ile İngiliz - Fransız grupuna iltihak yahut müzaheret etmeğe mütemayildir.

Şimdi bütün mesele Amerika müttehit hükûmetleri cümhuriyetinin rejim itibarile kendisine yabancı görmediği İngiliz - Fransız grupuna dahil olup olmayacağındadır. Bunun dahil olup olmamasına göre mevcut kuvvetler arasındaki müvazene beriki yahut öteki tarafın lehine değişecektir.

Amerikada hem devlet hem de Kabine şefi bulunan Cümhurresi ve hükûmeti İngiliz - Fransız grupu ile ittifaka değilse bile memleketin bütün sanayiini tabii menabiini bunlara tahsis ederek ciddi yardımda bulunmağa taraftardır. Halk umumiyet itibarile mutlak bitaraflık istiyor. Fakat bu cereyan hâdiselerin cereyanı tarzına göre kâh çok kuvvet bulmakta, kâh gerilemektedir.

Çekoslovakyanın ikinci defa çıkardığı buhran ve B. Rooseveltin son teşebbüs ve mesajı; bitaraflık cereyanını hissedilecek derecere gevşetmişti. Fakat B. Hitlerin nutku bitaraflık cereyanını tekrar bir parça kuvvetlendirmiştir.

AKŞAM

DÜNYADA neler oldu neler oluyor?

Taksit buna derler

Taksit devrinde yaşadığımız için bugün taksitten bahsetmek kadar tabii birşey olamaz. Fakat İngilterenin Nev Castle şehrinde bir mağaza sahibesinin ödemeğe mecbur olacağı taksitler emsaline tesadüf edilemiyecek kadar gariptir. Mezkûr şehrin hukuk mahkemesi o kadına karşı bir ödeme emri gönderir. Çünkü kadın satın aldığı bir sigara bükme makinesinin son taksiti olan 27 İngiliz lirasını ödemekten istinkâf eder. Çünkü makinenin işe yaramıyacak kadar eski olduğunu ve kendisinin kandırıldığını iddia eder.

Mahkeme makine sahibinin matlûbunu tasdik ve kadını ödemeğe mahkûm eder. Ancak, bu hükmün doğru olmadığına sonradan kanaat getirir. Yaptığı haksızlığı tamir etmek için tuhaf bir çareye baş vurur. Dükkân sahibesinin o 27 İngiliz lirasını her ay birer farthing ile ödemesini karar altına alır. Halbuki farthing İngilizlerin bizim meteliklerimiz gibi en ufak paralarıdır. Mahkeme bu suretle adaleti yerine getirdiğine kanidir. İşte mutazarrır olan sırf makine sahibidir. Çünkü bu kadar ufak bir taksitle 27 İngiliz lirası tam 2160 senede ödenecektir. 4099 senesinde ahfadının ahfadının ahfadı hâlâ taksit almakla meşgul olacaktır.

Bütün taksitler bu suretle ödenseydi, ne iyi olurdu!

Katil ile maktul karşılaştılar

Talih insanları ayırıp tekrar birleştirmek için bazen garip yollardan gider. Geçenlerde ellisine yakın bir adam Amerika şehirlerinden birindeki bir avukata gider ve bundan otuz sene evvel bir cinayet işlemiş olduğunu anlatır. O vakittenberi memleketten memlekete dolaşmakta olduğunu, hiç bir yerde rahat ve huzur görmediğini, bu hayattan bıktığını ve cezasını çekmeğe hazır olduğunu ilâve eder. İşlediği cinayetin sebebi kıskançlık idi. Katil komşunun oğlu ile nişanlısı kız arasında bir münasebet bulunduğunu zannediyordu. Rakibinin kız üzerinde daha müessir olmasından ve kızın kendisinden vaz geçmesinden korkuyordu. Onun için bir gün komşunun oğlu ile nişanlısını bir arada dolaşırken görünce gözleri kardı ve elindeki baltayı rakibinin üzerine fırlattı. Rakibi yuvarlanark yere düştü ve nişanlısı da müthiş bir feryad çıkardı. O ande katil genç oradan kaçıp gitti.

Avukat katilin bu itirafını kaydettikten sonra lâzım gelen muameleyi yapacağını söyledi. Ertesi günü pişman katil avukatın yazıhanesine gittiği zaman gözlerine inanamadı. Çünkü evlenerek dul kalmış olan eski nişanlısile öldürdüğünü zannettiği adam yazıhanede kendisini bekliyorlardı. Komşunun oğlu ölmemişti, balta kendisine isabet etmemişti, yalnız o esnada ayağı kayarak yere düşmüştü. Araya giren bu kıskançık hâdisesi biribirini seven iki insanı otuz sene biribirinden ayırmıştı. Dul kadınla sahte katil barışarak otuz sene sonra evlenmişlerdir.

Pahalı bir aşk valsi

Avustralyanın Melbourne şehrinde çalışan meşhur dansöz İrina Baronova bir akşam tiyatrodaki gardrobunda oturmakta iken Londradan telefon başına çağırdılar. İrina buna pek ziyade hayret eder. Çünkü Londra nerede Melbourne şehri nerede? Arada yarım arz küresini kaplıyan bir saha var. Kadın telefon başına gittiği zaman Londralı Ronald Emanuel isminde biri dansöze ilânı aşk eder.

İrina bir yanlışlık olup olmadığını sorunca Emanuel: «Hayır, der. Sizi Londrada bir filimde gördüm, size müthiş surette âşık oldum. Hattâ sizin için bir aşk valsi besteledim!» der ve valsi piyanoda çalarak kadına dinletir. İrina telefon muhaberesinin birkaç yüz İngiliz lirasına mal olacağına hiç ehemmiyet vermeden Londradan gelen telefon muhaveresini bir sesli filim alan âlete naklettirir ve aşk valsini derhal filme aldırır.

Ondan sonra dansöz kadın bu valsi talim eder ve her gece onunla danseder. Londradan telefonla gelen bu aşk valsi müthiş surette muvaffakıyet kazanır. Fakat iş bununla bitmez. İrina âşığı Emnuele bir telgraf çekerek buluşmak istediğini bildirir. İrina bugünlerde bir filim çevirmek üzere Amerikaya gidiyor. Emanuel de oraya giderek şimdiye kadar görmediği sevgilisi ile karşılaşacaktır. Pek pahalıya mal olan telefon muhaveresinin beklenilen semereyi vermesini temenni edelim!

Dün termometre 30 dereceye kadar çıktı

Dün İstanbulda ağır bir hava vardı. Termometre öğle vakti 30 dereceye kadar çıkmıştı. Akşam saat on dokuzda 23 derece idi. Bu mevsim İstanbulda bu kadar sıcak hava nadir görülür.

Tarihî şahsiyetlerin mezarları Edirnekapı şehitliğine nakledilecek

Tarihî şahsiyetlere aid mezarlar Belediyece tesbit edilmekte ve bunlara birer numara konmaktadır. Belele diye bu mezarları, içindeki kemiklerile beraber toplıyarak Edirnekapıdaki şehidliğe nekletmeğe karar vermiştir. Bunun için tahsisat ayrılmıştır.

Kalaysız tencereden yemek yiyen biri zehirlendi, hastahaneye kaldırıldı

Cibalide oturan İsmail adında biri evde kalaysız tencereden yediği yemekten zehirlenerk ağır hastalanmıştır. İsmail Cerrahpaşa hastanesine kaldırılmıştır.

Cihangir caddesi katranlı şose yapılıyor

Cihangir caddesinin katranlı şose olarak inşa edilmesi bir müteahhide ihale edilmiştir. Bu caddenin yaya kaldırımları evvelce yapılmış, fakat cadde senelerce bozuk bir halde bırakılmıştı.

Klâsikler ve tercüme

[Neşriyat kongresi münasebetile]

Yazan:
HALİDE EDİB

Neşriyat kongresini toplıyan Maarif Vekâleti, umumî ve hususî heyetlerin münakaşa edeceği ve karara bağlıyacağı mevzuları on dört kısma ayırdı ve ilân etti. Hepsi memleketin bütün düşünenlerini alâkadar edecek ve alınacak kararların hars ve fikir sahasında gelecek nesillerin alacağı şekil üzerinde müessir olacak mahiyettedir.

Umumî bakımdan bu mevzular bir hayli kısma ayrılabilir: Muasır bir üniversite için elzem olan fikir malzemesi; okuyanların sayısını çoğaltmak, fikir seviyesini yükseltmek için alınacak kararlar; çocuk edebiyatı; edebî mülkiyet; neşriyatın teknik ve iktisadî tarafları saire ve saire...

Bence en çok üniversite malzemesine temas edecek olan kısım tercüme meselesidir ki, bunun için vekâlet, «Dilimize çevrilecek olan eserlerin en lüzumlularının senelere ayrılmış bir plânda tesbit edilmesi ve bunların neşri için alâkadarlar arasında iş bölümü yapılması», diye bir madde koyuyor.

Klâsik kelimesinden şümullü olarak üç mâna anlaşılır. Birincisi ve **asıl mânası** garp harsının temelini yapan meşhur Yunan ve Lâtin eserleri; ikincisi, herhangi milletin edebiyatında altın devrini teşkil eden şaheserler; ve herhangi devirde hattâ bugün klâsik eser, diye münekkidlerin tavsif edeceği bir kitap. Birinci ve ikinci sınıfa dahil olanlar tesbit edilmiştir. Üçüncüsü, eğer zamanımıza aid ise, henüz zamanın mikyasına göğüs verip dünya şaheserleri arasında mevkiini tesbit etmemiş olduğu için münakaşa edilir takımdan addedilebilir. Zannediyorum ki, vekâlet «dilimize tercüme edilecek klâsik» dediği zaman birinci sınıfı, «eserler» dediği zaman ikinci ve üçüncü sınıfları kasdediyor.

«Eserler» denildiği zaman tabiî olarak müsbet olanları tabiat ilimlerine aid olanları da bu çerçeveye giriyor. Fakat bunları tamamen ihtisas sahiplerine bırakarak yalnız klâsiklerden bahsedeceğiz.

Asıl klâsikler garp milletleri tarafından çok eski zamanlarda tercüme edilmiştir. Yunanca klâsikler lâtincelerine kıyas kabul etmiyecek derecede faik ve orijinaldır. Fakat onların umumî tercümesi Bizans dağılıp ulemaası garbe yayıldıktan sonra, yani on beşinci asır ortalarına doğru metod dahilinde ve külliyetli sayıda yapılmağa başladı. O zamanki klâsik modasının basım sanati icadı esnasında başlaması onların dar ve mütehassıs bir fikir zümresinin haricine intişar etmseine sebep olmuştur ki, asıl garp fikriyatının inkişafı ve modern devrin başlangıcı da bu sayede olmuştur denilebilir. Hülâsa garbin orta devirlerin medrese zihniyetinden bilhassa softalığından kurtulmasına Yunan klâsiklerinin tercümesi çok yardım etmiştir.

Burada küçük bir istidrad yapmak isterim. On dokuzuncu asırda kuvvetini biraz kaybetmiş görünen klâsikler, son on senedir bilhassa tiyatroda dirilmeğe başladı. Fransız ve İngiliz sahnelerinde klâsikler son senelerde dikkati celbedecek derecede çoğaldı. Amerikada en «Ahir zaman» tarzlı olan «Ojen Oneyl», «Elektraya Matem yaraşır», isimli piyesile klâsik üslûp ve tekniğini Amerikan bir mevzua tatbik etti. Bu kısmen ayni zamanda başını kaldıran «romantik» tarzının gümbürtüsüne, edebiyatta umumiyetle görülen inzibatsızlığa, kısmen de müfrit bir «realizm»e karşı hasıl olan bir aksülâmel olabilir. Herhalde dünyada klâsik alâkası tekrar uyandığı bir zamanda bizde de onların tercümesi ciddiyetle düşünülmesini hayırlı bir tesadüf olarak telâkki edebiliriz. Çünkü garpteki fikrî cereyanlara biz ekseriyetle modaları geçtiği zaman giriyoruz.

Garpliler klâsikleri asıllarından tercüme etmişlerdir. Bazıları hâlâ meşhur olmakla beraber mütercimlerin bazen yanlış bir el yazısı kopyadan almış olması onlar hakkında münakaşayı fikir dünyasında hâlâ idame ettiriyor. Fakat yanlışları da dahil olduğu halde bu tercüme garp lisanlarını hiç şüphesiz daha mütekemmil ve daha şümullü bir ifade vasıtası haline sokmuştur.

Klâsik dediğimiz zaman içlerinde sanat ve edebiyat olduğu kadar fikir ve felsefe hattâ ilim de olduğunu kabul etmek lâzımdır. Bunların bizim eski üniversitemize tesiri olmamış değildir, fakat tesir hep arapça tercümelerden gelmiştir. Gerçi o gün tercüme yahud iktibas şeklile klâsikleri arapçaya alanlar asırlarının fikriyatına hâkim adamlardı. Fakat çok tabiî olarak intihap hususunda zamanlarının, akidelerinin temayülüne kapılmışlardır. Beş asır gecikmiş olan bu noksanı telâfi ederken hiç bir tesire kapılmadan geniş bir sahada kalacağımızı ümid ediyorum.

Eski klâsikleri doğrudan doğruya asıllarından türkçeye çevirmek çok iyi olurdu. Fakat bunun imkân haricinde olduğuna kanaatim var. Çünkü eski yunancayı ve lâtinceyi su gibi bilen yazıcılarımız olduğunu farzetsek dahi garp klâsiklerinin yarattığı hava, anane ve harse varis değildirler. Binaenaleyh şimdilik yaşıyan dillere tercüme edilmiş olanların en doğru ve güzel diye kabul edilmiş olanlarından tercüme yapmak bizim için daha faideli olur.

Klâsiklerin hangilerini ve hangi Avrupa dilinden türkçeye çevirmeli?

Evvelâ «Hangilerini» meselesini tesbit için mutlak bu hususta «otorite» olan bir kaç garbli klâsik mütehassısının fikrini almak lâzımdır. Fakat alelâde herhangi garp üniversitesinde onları okutandan ziyade onları tercüme etmiş, kendi lisanına «klâsik» bir güzellikle çevirmiş, milletler arasında tanınmış olanlardan. Meselâ Oksfordun meşhur «Gilbert Murray»ı derecesinde olanlarının fikrini almak lâzımdır. Üç, beş sene. hülâsa ilk tayin edilecek müddet zarfında listeyi tesbit ettikten sonra hangi lisandan çevirmeli meselesi kalır. Bunda da bir tek lisana saplanmak belki doğru olmaz. Doğruluğu, güzelliği bakımından en meşhurlarını herhangi Avrupa lisanında bulursak oradan alabiliriz.

Nasıl bir heyet klâsikleri türkçeye çevirebilir?

Böyle bir tercümenin ferd değil mutlak bir heyet tarafından yapılması lâzım geldiğine inanıyorum. Gerçi üslûp ve lisan vahdeti için bir eserin tek elden çıkması iyi olur. Fakat öyle olduğu takdirde bile mütercim salâhiyetli bir istişare heyetinin bilgisine olduğu kadar ilmine de müracaat etmek zaruretinde kalabilir. Çünkü bir klâsik eserin tercüme ve nakledilen tarafı yalnız kelimeleri değil ruhu, zamanı ve kendi devrindeki telâkki ve hayattır. Çok doğru olan bir tercüme bazen ölü doğmuş bir çocuk gibidir. Meselâ Osmanlı şiirinin tarihini cidden büyük bir tedkikten sonra takdire değer bir vukufla yazmış olan Gibb'in Nef'iden ve diğer Osmanlı devrinin klâsiklerinden yaptığı tercümeler vezin ve kelime hattâ mâna itibarile insana hayret veren bir doğrulukla yapılmıştır. Fakat ruhsuz bir cesed gibidir. Eğer o kadar bilgi ve teknik ile tercüme ettiği eseri o zamanın zevkine vakıf ve güzelliğini içinden duyan bir Türkle beraber yapmış olsaydı bambaşka bir tesir yapardı. Buna mukabil Ömer Hayyamın rubaiyyatını Fitz Gerald aslına pek ehemmiyet vermiyerek ingilizceye tercüme etmiştir, fakat öyle bir şaheser vücude getirmşitir ki, dünyayı Acem edebiyatına bağlamış, ressamlara ve bestekârlara ilham membaı olmuştur. Biz de eski klâsikleri tercüme edeceklerin Gibb kadar aslına sadık, Fitz Gerald kadar daima yaşıyacak bir eser vücude getirmesini çok isterdik.

GÜNÜN ANSİKLOPEDİSİ

Ankarayı ziyarete gelen meşhur Fransız kumandanı

GENERAL WEYGAND

Fransızların meşhur askerî şeflerinden general Weygand, Tahrandaki düğüne giden Fransız heyetine riyaset etmişti. Sonra Ankarayı ziyarete geldi.

Maksim Weygand 21 kânunusani 1867 de Brükselde doğmuştur. Tahsilini Fransada yaptıktan sonra Sen-Sir (Saint - Cyr) askerî mektebine girdi (1885 - 1887) . Süvari mektebinde de talebelik etti (1887 - 1888) .

Bir müddet kıtada hizmet ettikten sonra 1895 - 1896 da takib ettiği muallim kurslarından birincilikle neşet etti. Askerî silsileleri muntazaman takib ederek 1914 de kaymakam rütbesine vardı. 28 ağustosta general Foş'un (Foch'un) kumandasındaki 9 uncu ordunun erkânıharbiye reisi oldu. Harbin sonuna kadar Foş'tan ayrılmadı.

Marn muharebesinden sonra şimal orduları grupunun erkânıharbiye riyasetine getirildi.

1926 da generalliğe terfi etti. Foş'u muhtelif vazifelerinde takib ederek onun sağ kolu sayıldı. 1917 de şark cephesi erkânıharbiye reisliğine getirildi. Aynı sene zarfında Versayda kurulan âlî harb şûrasında Fransayı temsil etti.

Müttefik orduları için tek kumanda merkezi ihdas edilmesi üzerine bu kumanda heyetindeki en yüksek makamlardan birini işgal ederek harbin sonuna kadar bu vazifede kaldı.

Mütarekeden sonra da Versayda müttefiklerin askerî komitesi umumî kâtibi oldu. Varşovaya heyetle gitti ve bolşevik ordularının bu şehir önünde durmasına sebebiyet verdi. Bu muvaffakıyeti üzerine légion d'honneur'ün grand - officier nişanını aldı.

Lozan konferansına Fransız heyetinin askerî eksperi olarak iştirak etti. 1923 de Suriyede ordu şefliğini ve yüksek komiserliğini deruhde etti. 1924 de âlî harb şûrasına seçildi. Tekrar Suriyeye döndü; yüksek askerî tedkikler merkezinin direktörü oldu. Yukarıda bahsettiğimiz nişanın grand-croix derecesini aldı. Sıra ile ordu erkânıharbiyei umumiye reisi, yüksek askerî şûra ikinci reisi, ordu umumî müfettişi oldu. Yaş tahdidinden istisna edilerek orduda kalmasına karar verilmiştir.

1931 de Fransız akademisine seçilmiştir.

B. Salih Arif Potamos'un cenazesi dün ihtifalât ile kaldırıldı

Vefatını dün teessürle haber verdiğimiz Galatasaray lisesi eski müdürü kıymetli maarifcilerimizden Salih Arif Potamos'un cenazesi dün ihtifalât ile kaldırılmıştır. Cenaze, namazı Teşvikiye camiinde kılındıktan sonra Eyübe nakledilmiş ve oradaki âile makberesine defnedilmiştir.

Cenazede Galatasaray lisesi muallimleri ve talebesi, merhumun eski talebeleri, memleketin irfan hayatına mensub pek çok zevat vardı.

Haber aldığımıza göre merhum, zengin kütüphanesini Galatasaray lisesine bırakmıştır.

Şişe fabrikası perakende satış yapacak

Paşabahçe şişe ve cam fabrikasının şehrimizin muhtelif yerlerinde satış şubeleri açmak üzere tedkikata başladığı duyulmuştur.

Küçük sermayeli bazı imalâthaneler, bu meyanda gazozcular, fabrikanın perakende satış yapmaması dolayısile şişeyi mutavassıtlardan pahalıya almak mecburiyetinde kaldıklarından şikâyet etmişlerdi. Şişe fabrikası yeni satış şubelerinde perakende satış yapmayı da düşünmektedir. Bu düşüncenin tahakkuku, ötedenberi uzayıp giden şikâyetleri önlemiş olacaktır.

Bulgar Çarlarından İvan Şişmanın hazinesi!

Bulgaristanda bir adam bu hazineyi ele geçirmek bahanesile beş kişiyi dolandırdı

Bir kaç gündenberi Sofya emniyet müdürlüğünde «sahtekârlıklar ve dolandırıcılıklar» dairesini Nikola Zaşef Georgief adında biri fazla meşgul etmektedir.

Bir rivayete göre Bulgaristanda Dupnitsa balkanında bir mağarada eski Bulgar Çarlarından İvan Şişman'ın saklı hazinesi bulunmakta imiş. Bu rivayetten Zaşef, istifade etmeğe kalkışmış ve bu meseleyi zengin ve faizcilikle iştigal eden 50 yaşlarında Mariya Todorieva isminde bir kadına açmış. Bu suretle kurnaz dolandırıcı, kadını kandırmağa muvaffak olmuş.

Kendi gözile görmesi için hep beraber hazinenin bulunduğu mağaraya gitmişler... Kadının orada gördüğü demir sandıkların altın ve zinetlerle dolu olduğunu Zaşef bütün ciddiyetile anlatmış. Kadın mağarada bir altın taç ile bir demir tabutun üzerinde Çarın asasını ve meçinin haçvari bir surette konulmuş olduğunu da görmüştür. Hattâ eski fişeklerin ve eski altın paraların karanlıkta parladığı da görülmekte imşi.

Yalnız mağaradaki bu hazine dairesi demir parmaklıklarla ayrıldığı için Zaşef ile defineye ortak olacak kadın hazineye kadar giderek paraları yakından tedkik edemiyorlarmış. Fakat hakikaten hazinenin mevcud olduğu meydanda imiş.

Zaşef, kadına hazineyi, altın tacı ve paraları elde edebilmeleri için mağarada hazinenin bulunduğu yerin piroksilin ile berhava edilerek açılması lâzımgeldiğini ve âlât, edevat alınması için paraya lüzum olduğunu söylemiş.

Dolandırıcı, mağarada hazinenin mevcudiyetini ve bulunduğu yerin plânlarını yalnız kendisi bildiğini anlatmak maksadile kadına eski bir kitap ta göstermiş. Kitapta eski Bulgar Çarı ve ailesinin resimleri ve hazinesi hakkında malûmat varmış. Bu kitabın dedesinden kaldığını ve içerisinde hazineye dair plânlar mevcud olduğundan kitabı gözleri gibi koruduğunu da söylemiş.

Ortaya attığı bu gibi hakikatleri müteakip Zaşef, kadından daha o zaman ilk olarak 50,000 ve sonra 110,000 leva çekmiştir.

Fakat dolandırıcılıklar bu kadarla da kalmıyor. Zengin kadın Mariya, her nasılsa P. Paskalev bulvarında 54 numarada oturmakta olan Daskalof namında birine de define hakkındaki sırrı ağzından kaçırıyor. Bunun üzerine Daskalof, dolandırıcı Zaşef ile temasa geçiyor. Ayni suretle kandırılan Daskalof, evini, yurdunu, tarlalarını satmağa başlıyor ve paralarını definenin meydana çıkarılması için Zaşef'e veriyor.

Daskolof'tan da başka bir kadın bu sırrı öğreniyor. Bu kadın zengin olmak emelile define hırsına kapılıyor, o da meydana çıkarılacak olan defineye ortak oluyor. Evinde sık sık toplantılar yapılıyor.

Bütün meharetini kullanan Zaşef, altın yaldız çektirilmiş eski bakır paraları ve bazı Türk altınlarını sırdaşlarına, mağaradaki hazineden diye gösteriyor. Bu suretle onları kendisine ve hazinenin mevcudiyetine tamamile inandırıyor. Bu dalavereye son defa kurban giden kadın da mağarada definenin açılması, demir parmaklıkların imhası için elzem olan âlât ve edevatın ve piroksilini'n alınması uğrunda kilim ve sair ev eşyalarını, altın nişan yüzüklerini satmağa veya rehin olarak vermeğe başlıyor.

Zaşef, Çar Şişman'ın hazinesinin mevcudiyetinin hakikat olduğunu, kurbanlarının kafalarına yerleştirmek için onları bir gün, bir çilingire götürüyor. Çilingirle mağarada hazine dairesini ayıran demir parmaklıkları sökmesi için mukaveleler yapılıyor. Bu suretle Zaşef üçüncü kurbanından 50,000 ve bundan evvelki kurbanı olan Vasil Daskalof'tan da 50,000, İvan Hristof namında bir diğer Bulgardan da 5,000 ve ilk kurbanı olan Mariya Todorieva'dan da 160,000 leva çekiyor.

Dolandırıcı Nikola Zaşef 38 yaşında çoluk çocuk sahibi, karısından ayrılmış bir adamdır.

Polise verdiği ifadesinde, taçların, sandık ve demir parmaklıkların mukavvadan yapıldıklarını ve büyük bir itina ile kendisi tarafından boyanarak hakikatlerine benzetildiğini söylemiştir. Tıpkı sinemadaki dekorasyonlar gibi... Madenî paraları da altın sarısına boyamakla hakikatlerine benzetmiştir. Gece mağarada elektrik fenerinin ziyası altında paralar altın hissini vermiştir. Çar Şişman'ın hazinesi hakkında malûmat veren kitap ta eski bir Almanca kitapmış.

Zaşef, polis komiserine:

«— Ne yapalım, yaşamak için para lâzımdır!» demiştir.

Franco Valâns şehrine gitti

Valâns 3 (A.A.) — Franco, dün Valâns'a gelmiştir. Mumaileyh, bugün yapılacak olan büyük zafer geçidine riyaset edecektir.

Gizlice para basanlar

Daha üç kişi hakkında takibata başlandı

Geçenlerde Darphanede Salih, Halid ve Enver adlarında üç işçi para basılan pulları çalarak makinede gizişle alâkadar olduğunu tesbit etmiş mahkemeye verilmişler ve hapse mahkûm olmuşlardı.

Darphane idaresi, bu hususlaki tahkikatı derinleştirince, Nazif, Mustafa ve Nuri adlarında üç kişinin de bu irle alâkadar olduğunu tesbit etmir ve kendilerini ışten çıkardığı gibi, haklarındaki evrakı da Müddeiumumiliğe vermiştir.

Bunların Darphanede gizlice beş ve on kuruşluk para basıp kaçırdıkları gibi, dışarıdan tedarik ettikleri gümüş mecidiyeleri de, gene gizlice Darphane makinelerinde yeni gümüş lira haline getirip dışarıya çıkardıkları iddia edilmektedir.

Maznunlardan Nazif, dün Adliyeye getirilmiş, Sultanahmed birinci sulh ceza mahkemesinde yapılan sorgusunda:

— Biz bu işlerle alâkadar değiliz. Bu suçu işliyenler evvelce yakalanıp mahkûm olan işçilerdir.

Demiştir. Mahkeme, diğer maznun Nuri ile Mustafanın araştırılıp mahkemeye getirilmelerine karar vererek muhakemeyi başka güne bırakmıştır.

Tramvay ve tünelin Belediyeye devri

Elektrik, Tünel, Tramvay idarelerinin İstanbul Belediyesine devri hakkındaki karar üzerine Başvekil Dr. Refik Saydama Vali Dr. Lûtfi Kırdar tarafından çekilen teşekkür telgrafı na şu cevab gelmiştir:

«Tramvay ve Tünel idaresinin İstanbul Belediyesine devri hakkında hazırlanan kanun lâyihası münasebetile vilâyet umumî meclisince ızhar olunan duygulara teşekkür ederim.»

Başvekil: Dr. Refik Saydam

Tayyare şehitleri ihtifali programı hazırlandı

15 Mayıs Pazartesi günü yapılacak tayyare şehidleri ihtifali programı hazırlanmıştır. Bu programa göre o gün saat 14 ile 15 arasında bütün hava faaliyeti tatil, saat 13 de Fatihte Tayyare parkında merasim yapılarak şehidlerimizin hatıraları taziz edilecektir. Merasime askerî mektepler, bir piyade taburu, bir topçu bataryası, bir polis taburu, mektepler ve halk iştirak edecek, nutuklar söylenecektir.

Konservatuar mezunları mecburî hizmete tabi olacaklar

Konservatuarın ıslahı için bir komisyonun faaliyete geçtiğini yazmıştık. Komisyon konservatuardan mezun olacakları muayyen bir müddet için mecburî hizmete tabi tutacaktır. Ayni zamanda yeni bir şehir bandosu tesis etmek için tedbirler alacaktır.

Haftalık piyasa

Yeni sene mahsulü hakkında gelen haberler - İhracat maddelerinin vaziyeti

İhracat mevsimi sonu olduğu için piyasada durgunluk vardır. Her sene bu mevsim böyle olur. İhracat zamanı geçtiği, rekoltenin katî olarak tayyün etmediği bu mevsimde, piyasadaki tereddüdler, işlerin azalmasına sebebiyet verir.

Rekolte vaziyeti hakkında henüz kati bir hüküm verecek zamanı gelmemiştir. Böyle olmakla beraber meteoroloji enstitüsünün şimdiye kadar verdiği raporlara göre, kışlık zeriyatın iyi bir devre geçirdiğini söylemek icab eder. İlkbahar zeriyatının yağmurlara ihtiyacı vardı. Orta Anadolu mıntakasında yağmur bekleniyordu. Son günlerde yağan yağmurlar, bu ihtiyacı temin etmiştir. Yağışlar normal bir şekilde devam edecek olursa, bu sene her senekinden ziyade, mahsul alacağımıza şüphe yoktur. Çünkü zeriyat sahası geçen seneye nisbetle daha fazladır.

Buğdaydan başka, Soya fasulyesi ziraatine de ehemmiyet verilmiştir.

İhracat maddelerimizin vaziyeti

İhracat mvsimi sonu olmak itibarile, gene bazı ihracat maddelerimiz üzerine canlı hareketlere tesadüf edilmektedir. Bu maddelerin başlıcaları hakkında şu izahatı verebiliriz:

Dokuma hanı maddeleri — Son günlerde en çok satılan maddelerden biri tiftiktir. Yeni sene mahsulünden ilk defa olarak, piyasaya çıkan mahsul tiftiği gösterebiliriz. Bu sene tiftik mahsulü geçen senekinden fazlaydı. Kış şiddetli geçmediği için, hayvan telefatı da olmamıştır. Bundan başka, geçen sene tiftik satışlarından eline iyi para geçen hayvan sahipleri, tiftik keçilerine kışın şiddetine mukavemet etmek için, daha emin ve mahfuz ağıllar yaptırmışlardır. Bu suretle hayvanları her türlü tehlikeden kurtarmak mümkün olmuştur. Halbuki tiftik müstahsilleri mallarını satamadıkları için hayvanlarına da pek iyi bakamazlardı.

Son şu bir kaç gün içinde tiftik kıymeti gene artmıştır. En ziyade Sovyet Rusya ve İngiltereden talepler artmıştır. Amerika anlaşması üzerine tiftik ihracatının artacağından bahsedilmiştir. Henüz Türkiye - Amerika ticaret anlaşmasının tiftik ticareti üzerinde tesirleri olmamıştır.

Yapılan istatistiklere göre, üç ay içinde muhtelif memleketlere sevkettiğimiz tiftik mikdarı 1 milyon 800 bin kilodur.

Pamuk satışlarına gelince; mevsim itibarile pamuk satışları gevşemiştir. Alman firmaları, keçi kılı, at kılı gibi maddeler istemektedir.

Hububat maddeleri — İtalyadan çavdar üzerine talepler baş göstermiştir. Buğday satışları en ziyade dahili piyasanın ihtiyacı içindir. Dış memleketlere buğday sevkıyatı pek azdır. Yunan Ziraat bankasının istediği buğday miktarı bitmiştir. Ara sıra gene Tekirdağ iskelesinden ufak partiler halinde Yunanistana buğday sevkedilmektedir. Almanya, klering vasıtasile pek az mikdarda buğday almaktadır.

Piyasada fiatler durgundur. Yukarıda yazdığımız gibi, buğday rekoltesinin henüz ne olacağı belli olmadığı için, zürra ve tüccar, ne suretle hareket edeceklerini bilemiyorlar. Fakat son yağmurlar, elinde stok bulunduran tüccarın tereddüdlerini gevşetmiştir. Yağışlar devam edecek olursa, tüccar elindeki stokları piyasaya dökecektir. O zaman buğday fiatlerinde daha ziyade bir düşkünlük baş gösterecektir. Şimdilik düşkünlük değil, bir durgunluk müşahede edilmektedir.

Müteferrik maddeler — Yumurta ihracatı gene durgun bir devreye girmiştir. Halbuki geçen hafta Yunanistan ve İtalyadan yumurta üzerine büyük talepler vardı. Yumurta tacirlerinin kanaatine göre, mevcud yumurta nizamnamesinde tadilât yapmak imkânı olmazsa, yumurta ihracatının artacağını beklemek nafiledir. Çünkü bugünkü nizamname yumurta ticaretini tahdid etmektedir. Bunu söyliyen tacir diyor ki:

«— Fikrimizi birkaç defa Vekâlete bildirdik, kabul edilmedi. Yeni teşkilât üzerine, mevzuumuzla alâkadar müdürler değiştiği için, tekrar fikirlerimizi izah etmeği faydalı bulduk.»

Yiyecek maddeleri arasında pirinç fiatleri de yükselmektedir. Memleketimizde pirinç stoku fazla olmakla beraber, pirinç fiatleri ucuz değildir. Vaktile ticaret odasının yaptığı tahkikata göre, memleketimizin muhtelif piyasa merkezlerindeki pirinçler, İzmire sevkediliyordu. Bu yüzden İzmirde büyük bir yekûn tutan pirinç stoku hasıl olmuştu. Tahkikatın neticesine göre, İzmirde pirinç tacirlerinin pirinç biriktirmekteki maksadı, Almanyaya pirinç ihraç etmekti. Acaba bu ihracat başlamadı mı? Ortada bir spekülâsyon mu var? Henüz bu noktalar malûm değildir.

Yağlara gelince; Trabzon yağlarında fiatler gevşemiştir. Mayıs yağları piyasaya gelmektedir. Alâkadarların verdiği izahata göre, yaylalarda havalar yağışlı geçtiği için, geçen sene olduğu gibi kurakhk hadisesine tesadüf etmek imkânı yoktur. Gelen havadise inanmak lâzım gelirse bu sene tereyağ bol ve ucuz olacaktır.

H. A

AKŞAM'ın tefrikası — Tefrika No. 89

AŞKIN KURBANI

— Büyük macera romanı —

Nakleden: **(Vâ-Nû)**

— Ne yapacak?... Bu cinayeti o işlemiştir eminim ki odur.

— Kabil değil... Nasıl olur? İyice hatırlıyorum.

— Ne biliyorsunuz?... Ne hatırlıyorsunuz?

— Uyuyan adamı vurdum... Katilim katil!...

— Hayır hayır... Değil! Siz bir şaşkınlığın tesiri altındasınız. Gelin o geceyi birlikte tekrar yaşıyalım.

— Pekâlâ...

— Hizmetçinin odasında içtiniz, sonra rahatsızlandınız. Hava almak için dışarı çıktınız.

— Evet!

— Koridorun penceresine dayandınız; alt katta uyuyan bir adamı gördünüz... Paraları masanın üstünde duruyordu. Müthiş bir hırs gözünüzü bürüdü.

— Evet!

— Hemen merdivenlerden aşağı indiniz kapıyı açık buldunuz değil mi?

— Öyle...

— İçeri girdiniz. Yavaşça bankerin odasının aralık duran kapısını ittiniz.

— Evet... Evet...

— Peki sonra ne yaptınız?

İhtiyarcık bir kâbustan konuşur gibi:

— Kolumu kaldırdım...

— Eee?

— Vurdum...

İnliyerek başını önüne eğdi. Ratip ayağa kalktı:

— Hayır... O anda çocuklarımızı, şerefinizi, namusunuzu düşündünüz. Yapacağınız hareketin iğrençliği şimşek süratile yüreğinizi heyecanlandırdı. Kamanız elinizden düştü.

Bu izah o kadar hakikate yakındı ki, Kadri Memduh paşa birdenbire gözlerinin önünden kalın bir perdenin kalktığını hissetti:

— Doğru... Doğru... Şimdi iyice hatırlıyorum... Evet vurmadım... Kaçıp gittim. O halde... O halde ben masumum.

— Elbette... Buna ben de kızınız Perihan hanım da katiyetle eminiz! Mesele hâkimleri ikna etmek...

Paşa sersemlemiş bir halde söyleniyordu...

— Çok şükür masum... Oh! Oh!...

Fakat sonra vaziyetin fecaati aklına geldi.

— Öyle amma bugünkü günde idama mahkûm bir insanım, şimdi ne olacak?

— Hayır, mahkûm olamazsınız!... Bigünah olduğunuzu âlem duyacaktır.

— Kabil mi efendim? Bunu nasıl isbat ederiz?... Şimdiden sonra sözüme kim inanır? Zaten maktulün yanında bıçağım bulunmadı mı?

— Düşürdüğünüzü söyleriz... Hakikati anlatırız...

— Yalan söylüyoruz diye bizimle alay edeceklerdir.

— Çaresini buluruz...

— Ne gibi, nasıl?

— Bilemiyorum... Fakat bütün kabiliyetimle sizi kurtarmağa uğraşacağım. Perihan hanım da herşeyi göze aldı. Birlikte çalışacağız... Elbette Allah da yardımcımız olur. Cenabı haktan ümid kesmemeli!

— İnşallah!...

Genç avukat temyiz istidasını tekrar uzattı:

— Siz şimdi şunu imzalayın da...

— Peki.... Kurtulmağı çocuklarım için istiyorum.

Mahbusun maneviyatını yükseltmek için birçok teselli sözleri söyledikten sonra, Ratib hapishaneden ayrıldı. O bu işlerin sadece lâfla, sözle düzelmiyeceğini pekâlâ biliyordu. Delil, isbat bulmak lâzım.

Ali Zeki ile sahte Kadri Memduh paşanın ayni insan olduğuna şüphe yoktu. Fakat bunu nasıl meydana çıkarmalı? Barba Todorinin lokantasına gitmek. «Üstad»la filân ahbap olmak lâzımdı. Lâkin güç bir işti bu! Gayet iyi rol oynamasını becermeli ki. şüphelenmesinler. Taklid istidadı olmadığına fena halde üzülüyor, lâkin birdenbire aklına arkadaşı Vehbi geldi. Bu zengin delikanlı tiyatroya meraklı, son derece mukallid... Arasıra arkadaşlar arasında piyesler tanzim eder, ve oynadığı rollerde harikulâde muvaffak olurdu.

Bu saatte evinde olacağını tahmin ederek hemen gitti ve hakikaten de buldu.

— Kardeşim! Senin ne candan bir arkadaş olduğunu bilirim... Sana mühim bir ricada bulunacağım!

— Söyle... Bilirsin ki, elimden gelen herşeyi yaparım.

Ratip arkadaşına uzun uzun hikâyeyi nakletti ve:

— İşte. - dedi. - Mesele bu herifin Ali Zeki olduğunu iyice öğrenmek.

— Kolay. Sahte kayınpederini kulüpten tanırım. Ne kıyafette olursa olsun gözümden kaçmaz. Fakat acaba hâlâ kılık değiştirerek meyhaneye gidiyor mu?

— Muhakkak gidiyordur. Onun binbir dalaveresi vardır. Üstad ve arkadaşları gibi herifleri elinin altında tutmak ister.

— Doğru. Zaten tecrübeden ne çıkar? Ben kendimi bir değiştireyim de bak görsün aktörlük nasıl oluyormuş. Tanıyana aşkolsun derim!

— Bilirim, bilirim!...

— Dur bekle!... Sen şu gazetelere göz gezdir ben şimdi gelirim. Vehbi odadan çıktı biraz sonra Ratibin karşısında son numara bir külhan beyi duruyordu. Omuzunu çarpıtarak afili afili:

— Birrader! Beni Barba Todoriye götürür müsün?

Üzüntüsüne rağmen Ratib kahkahalarla güldü. Bu bol paçalı, kasketinin yanında siyah perçimleri dökülen kalın kaşlı, kıvrık bıyıklı, kalkık omuzlu adam onun tanıdığı zarif, kumral Vehbi miydi?

Ev sahibi hiç tavrını bozmadan:

— Pırnık zamanı geliyor... Haydi be biraderrr!

Sonra tabiî sesile.

— Taksin bekliyorsa beni Galataya kadar götür. Şoförüm bu kılıkta oralara gittiğimi görmesin! Ben «Üstad»la yahud onlardan birile ahbap olurum. Ali Zekiyi bulmağa çalışırım. Sen merak etme eğer herif oraya geliyorsa bu işi beceririm. **(Arkası var)**

Kırk yıl evvelkiler

Yıldız Sarayındaki operetçiler

Sarayda ötedenberi padişahları avutan zavutan, güldürüp eğlendiren kişiler çok: Cüceler, soytarılar, hokkabazlar, cambazlar, mukallidler, meydan oyuncuları.

Bu gibiler ikinci Abdülhamid zamanında, Mızıkai hümayun kadrosuna dahildiler. Babadan ve amcadan kalma, yaşlı başlı emektarlar: Miralay Mehmed Şah, Hurşid, Neşet, Remzi beyler; kaymakam Hilmi, Salih beyler; binbaşı Lâtif ve Tahsin efendiler.

Ecnebi diyarlardan gelen, Beyoğlunun Tepebaşı, Helep çarşısı, Konkordiya tiyatrolarında kendilerini gösteren kumpanyaların, sanatkârların şöhretlilerini saray tiyatrosuna getirtmek, atiyeler vermek âdeti de usulden.

Stravolo ismindeki direktörün idaresinde bulunan İtalyan operet kumpanyası Napoliden turneye çıkıp Mısırı, Yunanistanı, Romanyayı dolaştıktan sonra, 1893 yılında İstanbula gelmiş; Tepebaşı tiyatrosuna yerleşmişler...

Başlıca artistleri kendi soyu sopu: Karısı, iki oğlu, gelinleri...

Bermutad saraya çağrılıyorlar. Bunları saraydan zatı şahane fevkalâde beğeniyor; hepsini razı edip nezdinde alıkoyuyor.

İşte o geceden itibaren Yıldız tiyatrosunun alafranga kısmı teşekkül ediyor. Dördü kadın olmak üzere yirmi kadar İtalyan. Lâzım gelince (kerist)-lik için yerli muzikalılar yardımda ve ayni dil üzere tegannilere karışmadalar...

İçlerinde en mühim sima, büyük oğlu Artür... Çekirdekten yetişme; beş yaşında sahneye çıkmış; o zamanlar yirmi beşinde vr yok.

Babasının ölümünden sonra direktörlük ona verilmiş... O derece gözde, itimada mazharlardan ki, yeniden yeniye sahneye konacak piyeslerin sansör edilmesi, hoşa gitmiyecek, zülfü yara dokunacak cihetlerinin çıkarılması bizzat ona muhavvel...

Trupun repertuarı ekseriyetle İtalyan opera ve operetleri: Verdi'nin (İl Trovotora), (Traviyata), (Rigoletto)-su; Bellininin (Norma)sı; Rosininin (Sevil berberi); Guno'nun (Faust) u, Gran Viya, Bokas vesaire... Ayda Firavunlu ve Habeşli olduğundan memnu.

Abdülhamidin en çok sevdiği Traviyata imiş.

Şehrin her tarafına ve her kişisine yasak, yalnız saraya, bir de Arab İzzet beyle Serasker Riza paşa konaklarına mahsus olan elektrik tesisatı bittabi Yıldız tiyatrosunda mevcud.

On, on iki kadar locası bulunan o tiyatroda sahnenin karşısındaki loca zillûllahın. Yanında da mütemadiyen misafirleri: Meselâ İran şahı Muzafereddin, Karadağ prensi Nikola, Sırp kıralı Aleksandr (1903 de yatak odasında basılıp karısı Draga ile beraber öldürülen), Bulgaristan prensi ve Rumelii şarkî valisi Ferdinand, Almanya imparatoru ikinci Vilhelm, İtalya veliahdı prens Viktor Emanuel (şimdiki kıral).

Tiyatroda kadın efendiler, hazinedar ustalar, saraylılar, Mısır Hidivinin anası valide paşa, vükelâ haremleri bulunacaksa localara kafesler takılır. Yaz sıcaklarında oyun bahçedeki küçük sahnede. Erike nişin köşkün penceresinde; harem takımı da yanındakilerde... Şu da var: Bahçe lûbiyatlarında ecnebiden kimseler yok.

Bütün bu işlere, yani muzikai hümayunlulara, alaturka ve alafranga artistlere nezaret ikinci esvabcı İlyas beyin uhdesinde.

Mevzula münasebeti olan bir iki menkıbe hikâye edelim:

14 sene Paris şehrinin askerî valiliğinde bulunmuş olan maruf Fransız generali Saussier İstanbula geldiği sıralar Yıldız sarayında ziyafete çağrılmış; ardından tiyatro var. Aksiliğe bak, genç direktörün baldızı, baş rolün sahibesi madam Çampı o derece ağır hasta ki yatak döşek yatıyor...

39 derece harareti varken, velinimeti mahcup etmemek için ha gayret, bir arabaya atlayıp yetişmiş. İşine öyle bir girişmiş ki, en zinde demlerinden kaç kat üstün. Tarafı şahaneden pırlanta bir gerdanlık bahşedilivermiş...

Stravolo Sevil berberi oyununda

Arturo Stravolo

1900 senesinin yazında, İtalya veliahdı prens Viktor Emanuel İstanbulu ziyarette. Günlerden 29/30 temmuz gecesi... Yıldızda gene mükellef bir ziyafeti müteakip tiyatronun locasındalar. Gene mahud Traviyata oynanıyor.

Birinci perde devamda; tenor barbar bağırmada. Tam o esnalarda gayet mühim bir telgraf: İtalya kıralı Hümberto Milan şehri civarındaki Monza kasabasında, Gaetano Beresei isimli bir anarşist tarafından tabanca ile vurulmuş.

Abdülhamid sinirleri ve evhamları ayakta, her tarafı zangır zangır, belli etmemek için dişini sıka sıka, soğuk terler döke döke oyunun nihayetine kadar idarei maslahat etmiş.

Paydostan sonra vedalaşılacak; artık haşmetpenah olmuş olan misafir de ertesi sabah erkenden İstanbuldan gidecek.

Hünkâr uğurlarken son cümlesini (majeste) kelimesile bitirmiş. Hazret farkında değil; gemisine binerken atılan yüz bir pare toptan, keyfiyeti öğrenmiş.

Misafiri haslara dair bir hikâye daha:

Almanya imparatoru ikinci Vilhelmin 1898 de İstanbula ikinci gelişinde, evvelki gibi gene ona mahsus olarak Yıldızda bir kasır kuruluyor.

Mimari İtalyalı Aronko; ustabaşılar, dekoratörler kâmilen İtalyan... Köşke tablolar, mobilyeler konduğu esnalarda sakallı, ceket pantalonlu bir adam sökün edivermiş.

Mimar mösyö, mabeyincilerden biri zannederek, cigarası ağzında, elleri arkasında yan çizerken bir de farkına varsın ki Sultan Hamid. Hemen vaziyetini takınmış. Hünkâr, kasrın her tarafını dolaşıp, yapılanların hepsini beğenip dururken, bir kapının üstüne asılmış olan levhaya surat buruşturmuş:

— Bunu buradan kaldırın, yerine başka birşey koyun!

Resimde Sarayburnile bir saltanat kayığı manzarası. Kuşkulanmasının sebebi de Abdülâzizin tahttan indikten sonra bu kayıklardan birile Topkapıyı boylaması.

Ara, tara, oracığa sığacak başka bir resim yok. Abdülhamid iç salondaki bir tabloyu işaret etmiş:

At üstünde bir sipahi resmi.

Âlâ amma eni fazla... İrade sadır olmuş:

— Altından, üstünden birer karış kesip küçültün!

Çerçeveyi yukarısından, aşağısından kesmişler. Beygircağızın ayakları bileklerinden gidivermiş.

Şehriyarın durup dururken buruluvermesi, fol yok yumurta yokken terspers oluvermesi her zamanki huyu.

Böyle anlarında da bazen operetçilerini çağırtır, (filân operayı oynasınlar!) diye emir verdikten sonra, ilk perde bitmeden (falânca operaya çevirsinler!) iradesini savurur, onu da yarıda bıraktırıp alaturka oyuncularını istediği de olurmuş.

Artist madamlar, mösyöler, kaç kere kılık kıyafet değiştirdikten, orkestracılar notalarını üstüste yığdıktan sonra tabanları kaldırıp giderler, yerlerine külâhlılar, yüzü boyalılar, ince sazcılar gelirmiş.

Hakan gene böyle pek sinirli bir gecesinde alafranga, alaturka aktörlerinin iki ayağını bir pabuca koyup, şaşkın şapalak edip o oyundan bu oyuna dört döndürdükten sonra (Cambazlar gelsin!) diye ferman buyurmuş.

Başları Çerkes Riza beyi ara da bul. Zira seneler var ki, cambazların aranıp soruldukları yok. Onlar da dairelerinin semtine uğramamadalar, yahud da boyuna havyar kesmedeler... Hepsi hantallaşmış; idmanlarını hak getire.

İş başa düştüğü için, çıraklardan birkaçı ortaya çıkmışlar. Zarzor perendeler, taklakla, trapez marifetleri derken içlerinden biri haydi tekermeker aşağı ,bir ayağı kırılarak baygın. Hafakanları büsbütün artan Şevketli de yallah dört nala locadan dışarı.

O geceden sonra bir daha ağzına cambaz lâfı almamış.

Opera ve operetelere iştirak eden muzikai hümayunda Saffet bey, Arondo paşa gibi şefler, Hüseyin bey, Pepini, Vondra gibi kıymetli viyolonistler mevcud.

Bu Vondra (Malûmat)cı Baba Tahirin kaynı idi. Gayet yakışıklı, kadınlar kadar tuvaletli velâkin şaribülleyl venneharlardan.

Operetçibaşı kaymakam Artür Stravolo, İstanbula ilk geldikleri zaman Beyoğlunun yüksek, kârgir binalarından birine yerleşmişmiş. 1894 zelzelesinde ortalık allak bullak olurken kendilerini sokağa dar atmışlar.

Yerin deprenişi on on beş gün kadar devam ettiğinden herkes viranelerde, arsalarda, meydanlarda barakalar, çadırlar, tenteler altında; onlar da hakeza.

Direktör beyin ilk işi, Şişlinin ilerisinde tenha, kırlık, dağ başından farksız ahşap bir evcik satın almak ve kapağı oraya atmak olmuş.

Adam akıllı yerleşmiş. Civarda kaç tane akar, dükkân, bir de mükellef apartıman kurdurmuş... Yeniköydeki yalısından başka bugün hiç biri elinde değil.

Şimdi orada oturuyor; 72 yaşında olduğunu söylüyor.

Sermed Muhtar Alus

Tekirdağ alaylarında and içme merasimi yapıldı

Tekirdağ 3 (A.A.) — Dün Tekirdağdaki alaylarda and içme merasimi yapılmıştır. Alay komutanları, alaylarının şerefli mazisini ve and içmenin kudsiyetini anlattıktan sonra bütün askerler takım halinde tümen komutanının huzurunda yemin etmişlerdir. Bu merasim bittikten sonra tümgeneral Kemal Balıkesir, heyecanlı bir söylevle Türkün yiğitliğini, atalarımızın mertliğini tebarüz ettirmiştir.

AKŞAM

Abone ücretleri

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 kuruş	2700 kuruş
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	— »

Posta ittihadına dahil olmıyan ecnebi memleketler: Seneliği 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Adres tebdili için yirmi beş kuruşluk pul göndermek lâzımdır.

Rebiülevvel 14 — Kasım 178

S.	İmsak	Güneş	Öğle	İkindi	Akşam	Yatsı
E.	7,50	9,46	5.02	8,55	12,00	1,45
Va.	3,00	4,54	12,11	16,04	19,00	20,23

İdarehane: Babıâli civarı Acımusluk sokak No. 13

Elektrik, tramvay ve tünel idarelerinin Belediyeye devri hakkındaki kanun lâyihası Maclise verildi

Bu idareler bir Umum Müdürlük tarafından idare olunacak, memurlar hakkında barem kanunu tatbik edilmiyecek

Ankara 3 (Telefonla) — İstanbul Elektrik işleri umum müdürlüğü ile İstanbul Tramvay ve Tünel idaresi techizat ve tesisatının İstanbul Belediyesine devri hakkındaki kanun lâyihası bugün Büyük Millet Meclisine verilmiştir.

Bu lâyihaya göre, Belediyeye devredilecek olan mezkûr idareler «İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel işletme umum müdürlüğü» adile kurulacak mülkî şahsiyeti haiz ve İstanbul Belediye Reisliğine bağlı bir umum müdürlük tarafından idare olunacaktır.

Bu umum müdürlüğün vazifeleri satın alma mukavelelerindeki şartlara göre tesellüm muameleleri yapmak, bu mukavelelerin temin ettiği hak ve menfaatleri istifa ve tahmil ettiği vecibeleri ifa etmek, İstanbul, Rumeli, Anadolu yakaları ile civarlarında ve Adalarda elektrik kuvveti tevzi etmek üzere elektrik tesisatını, elektrikli tramvay şebekesini, tünel tesisatını ihtiyaca göre tanzim, ıslah, tadil, tevsi eylemek ve bu hususta istimlâkât yapmak ve bunların işletmelerini hâdim bütün muamele ve teşebbüslerde bulunmak ve lüzum görülürse traylabüs ve otobüs servisleri ihdası suretile muamelâtını tevsi ve takviye etmektir.

Projenin diğer maddelerine göre, halen tatbik edilmekte olan tarifelerin idare ve işletme ve tesisata mütealliik usullerin icabına göre tadili salâhiyeti Nafıa Vekâletine aid olacaktır.

Umum müdürlük ticarî usullere göre işletilecektir. Muameleleri arttırma, eksiltme ve ihale kanunu ile muhasebei umumiye kanunu ve Belediye muhasebe nizamnamesi hükümlerine tabi olmıyacaktır.

Barem kanunları hükümleri bu idarede çalışan memurlar hakkında tabik edilmiyecektir. Umum müdürlüğün istifa edeceği her türlü varidatlar; idare, işletme vesair bilûmum masraflar, Belediye hissesi, mübayaa taksitleri karşılığı olarak hazineye tevdi edilecek meblâğ vesaire çıkarıldıktan sonra geri kalan safi hasılatın yüzde onu fevkalâde masraflar ile kâr ve zarar hesabına vukuu melhuz açığı karşılamak üzere ihtiyat akçesi olarak indirilecek, ıslah ve tevsi işleri tamamen bitirildikten sonra kalan meblağ İstanbul Belediyesi bütçesine i[illegible]aydedilecektir.

Projenin bir maddesi ile umum müdürlüğe tekaüd sandığı teşkili salâhiyeti verilmektedir.

Umum müdür, Belediye Reisinin inhası ile Dahiliye Vekili tarafından tayin olunacak ve İstanbul Belediyesi fennî işlerde çalıştırılmak üzere Dahiliye Vekâletinin muvafakati ile lüzumu kadar ecnebi mütehassıs getirtebilesektir.

Askerî kanunlar

Ceza kanununun 148 inci maddesi ile muhakemat usulü kanununun maddelerinde yapılacak değişikliği yazıyoruz

Ankara 3 (Telefonla) — Hükûmet askerî ceza kanununun 148 inci maddesi ile askerî muhakemat usulü kanununun bazı maddelerini değiştiren iki mühim kanun lâyihası hazırlamış ve bugün Meclise vermiştir.

Bu lâyihaların esbabı mucibesinde ezcümle şöyle denilmektedir:

«Son senelerde devletimizin hukukî, siyasî ve iktisadî nizamlarını ve Teşkilâtı esasiye ile muayyen olan ana vasıflarını bozmak maksadile bilhassa yabancı rejimler lehine olarak ordu içerisinde sistemli şekilde hariçte propagandalar yapılmakta olduğu ve ordu mensupları arasında henüz kemale gelmemiş birkaç askerî talebe ile tahsil ve tecrübeleri noksan er ve erbaşların bunlara temayül ettirilmiş olduğu müşahede edilmiştir.

Devlet kuvvetlerinin en mühim kısmını teşkil eden ordu içinde yapılmak istenilen bu kabil suikastların failleri hakkında icab eden kanunî takibat yapılmış ve bunlar şiddetle tenkid ve tecziye edilmişlerdir. Son zamanlarda her memlekette askerler arasında yapılmağa başlanan bu gibi propagandalar hakkında Askerî ceza kanununa sarih hükümler vaz'ı zaruret halini almıştır.»

Askerî ceza kanununun 148 inci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun lâyihası aynen şöyledir:

1 — Siyasî maksadla toplananlar, siyasî fırkalara girenler, siyasî nümayiş ve içtimalara ve intihabata iştirak edenler veya her ne suretle olursa olsun bu maksadla şifahî telkinatta bulunanlar ve siyasî makale yazanlar ve bu yolda nutuk söyliyenler 5 seneye kadar hapsolunur.

2 — Devletin Teşkilâtı esasiye kanunu ile muayyen olan ana vasıfları veya memleketin hukukî, kanunî, iktisadî, içtimaî, askerî her hangi bir nizamı bozmak veya ortadan kaldırmak maksadile, bunlar aleyhinde ve yahut yabancı rejimler ve komünizm lehinde ordu içinde veya ordu mensupları ve askerî fabrika ve müesseselerdeki müstahdemler ve işçiler arasında her hangi bir vasıta ile propaganda yapanlar veya propagandaya teşebbüs edenler, beş seneye kadar ağır hapisle cezalandırılırlar. Bu yüzden hükûmete bir zarar gelmiş ise, faili beş seneden az olmamak üzere, ağır hapse mahkûm edilir.

3 — İkinci fıkrada yazılı fiiller seferberlikte yapılmış ise, failleri ölüm cezasile cezalandırılır. Askerî muhakeme usulü kanununda yapılması teklif edilen tadiller arasında bu kanunun 30 uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi vardır.

Askerî ceza kanununun 148 inci maddesinde yazılı suçları işliyenlerin muhakemeleri, kor veya muadili veyahut müstakil tümenlerde teşkil edilecek askerî mahkemelerde görülür. Bu mahkemelerin yerinin tayini en büyük adliye âmirine aittir.

Lise mezunlarının olgunluk imtihanı

Ankara 2 (Telefonla) — Mezun oldukları liselerden gayri liselerde olgunluk imtihanlarına girmek için müracaat edecek olan lise mezunlarının, ancak Vekâletten izin aldıkları takdirde bu imtihanlara kabul edilecekleri Maarif Vekâleti tarafından alâkadarlara bildirilmiştir.

Lise imtihan talimatnamesine nazaran dört defa imtihana girdikleri halde muvaffak olamadıkları için iki defa daha imtihana alınan ve gene muvaffak olamıyanların lise bitirme diplomalarına, Vekillikçe, bunların vaziyetlerini gösterir bir damga basılacaktır.

Donanma cemiyeti piyango tahvillerinin ilgası hakkında kanun hazırlandı

Ankara 3 (Telefonla) — Mülga Donanma cemiyeti tarafından çıkarılan piyango tahvillerinin kaldırılması hakkında bir kanun lâyihası hazırlanarak Meclise verilmiştir. Bu lâyihaya göre mezkûr cemiyet tarafından tedavül mevkiine çıkarılan ikramiyeli piyango tahvillerinden şimdiye kadar numaralarına ikramiye ve amorti isabet etmiyenlerin itibarî kıymetleri üzerinden 940 senesi mayısına kadar satın alınarak itfası hususunda hükûmete izin verilmektedir.

İĞNE - ÇUVALDIZ

— Sizin yanınızda olduğum zaman dünyayı unutuyorum.

— Alacağınızı vadettiğiniz yüzüğü unutmayınız!.

— Küçük bir köpeğin pirelerini temizlemek için sizde bir ilâç var mı?

— Var, ne kadar istiyorsunuz?

— Bilmem, pireleri saymadım!...

— Ne olur, bana dün gördüğüm şapkayı alsana...

— Senin her arzun benim için bir emirdir, bilirsin ki emirle hareket etmesini sevmem!. .

— Çok şükür Allaha ki, davul çalmasını öğrenmişim, ya klarinet çalsaydım!...

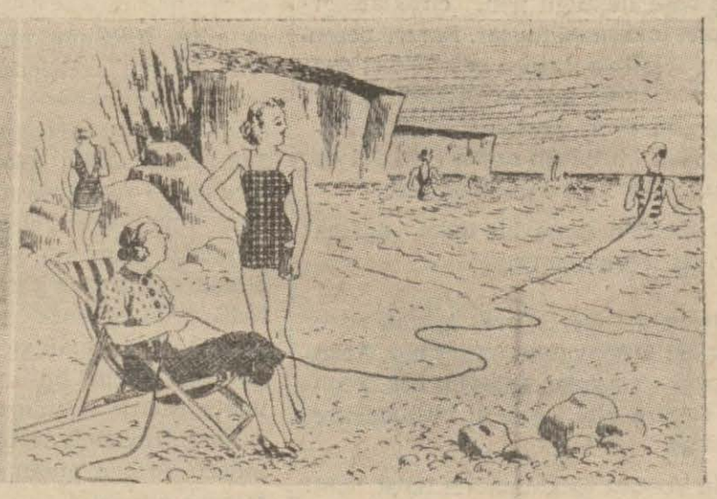

— Denize girmesine mâni olamıyorum amma, istediğim zaman yanıma çağırabiliyorum....

— 2 kere 2: Dört; 2 kere 4: Sekiz...

— Evet amma, bu dediğin büyük harpten önce doğruydu!..

— Karilerinize bildiriniz, yazılarımdaki bütün muvaffakıyetimi üslûbuma, düşünüş tarzıma ve babamdan miras kalan yüz elli bin liraya medyunum!..

— Arıların hayatına dair müthiş bir eser yazıyorum!....

İşler yoluna giriyor, üç ay evvel kapıyı bile açmıyorlardı.

— Ne, yirmi düzine yumurta mı aldın?.

— Evet, otomobilim bir bakkal dükkânının camekânına girdi!..

— Köpek mi almak istiyorsun? Eldeki hayvanlar kâfi gelmiyor mu?..

— Benim hayvanım yok.

— Nasıl yok?... Boynuna sardığın tilki, kollarındaki, eteklerindeki tavşanlar, salondaki ayı postu...

—Flamaryon diyor ki: «Eğer bir kilo eşyayı Merih yıldızına götürürseniz 375 gram gelir.

— O kadar uzağa gitmeğe hacet yok, bizim bakkalda da öyle oluyor!..

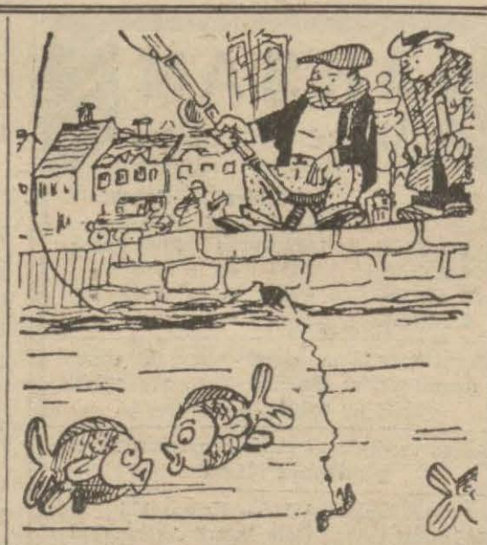

— Burada ne bekliyorsun?

— Balıkçı hiç bir tutamayınca öfkelensin de, yemlik solucanları atsın diye bekliyorum...

"Akşam,,ın yeni tefrikası münasebetile

"ANA,, ve Muharriri [*]

1938 Nobel edebiyat mükâfatını kazanmış olan Pearl Buck hakkında yazılanlardan bir kaç satır:

İsveç kıralı tarafından Pearl Buck'e Nobel mükâfatının veriliş resmi

Sekiz bin İngiliz liralık, Nobel edebiyat mükâfatını kazanan Pearl Buck, daha beş altı yıl evveline gelinceye kadar, adını pek te o kadar duyuramamış Amerikalı bir yazıcı kadındır ki, bugün, ismi, dünya romancılarının, en başında anılmakta ve kitapları her dile çevrilerek kapışılmaktadır.

Bilhassa, romanlarının sonuncusu olan «Ana» isimli, her türlü süs ve yapmacıktan uzak, olgun ve eşsiz yazısı, onun «şaheseri» olarak kabul edilmiştir.

«Ana» yı, Fransa ve Almanyada olduğu gibi başka dillerde de, ekseriyetle, bir kadın yazıcı terceme etmiştir. Eserin Fransızca tercemesini - kitap halinde çıkmadan evvel - en tanınmış, eski ve ciddî mecmualardan biri olan **Revue des deux Mondes** müdürlüğüne, Akademi Fransez âzası Louis Gillet götürmüş ve derhal kabul edilerek terfika suretile neşre başlanılan bu roman, Fransız okuyucularda da, hattâ umulduğudan çok fazla ve büyük, bir alâka uyandırmıştır.

***

Pearl Buck'ün kendi ömrü de romanları gibi, meraklı, güzel bir kitabın sahifelerine benzer.

1925 de, yani 32 yaşında ilk defa «Şark ve Garb Rüzgârları» adlı romanını, Amerikadan Çine giderken, vapurda yazmağa başladığı zaman, daha, o, vatanında, topu topu üç yıl geçirmişti.

Misyonerlik yapan babasile anasının, Amerikadaki kısa bir tatilleri sırasına raslayarak, nasılsa orada doğuvermiş olan bu Amerikalının, asıl vatanı, başka bir yerdi: Çin toprakları idi!

O, Çine ilk gittiğinde, daha ufacıktı: Dört ayını bile doldurmamıştı. Gözlerinin ilk gördüğü şeyler: Yang Tsé kırlarında bir tepe, bir de ırmaktı; çat pat söylediği ilk sözler, Çinli süt ninesinden öğrendiği lâflardı. Bu kadıncağız onu dizlerinde hoplatıp sallıyarak, türlü masallar anlatarak büyüttü. On sekiz yaşına basıncaya kadar, genç kızın, bütün çocukluk ve kızlık hulyalarile bağlandığı «dünyası», sade bu sırlı, kocaman «Sarı âlemdi». O, orada yaşadı, büyüdü; orada hayvanların biçimlerini, isimlerini, mevsimlerin renklerini ışıltılarını öğrendi; dostluk ve sevginin ne demek olduğunu gördü.

Bütün bunlar, kendi benliği ile karıştı, kaynaştı. Daha bir tek kelime İngilizce bilmezken, evdeki hizmetçilerle, köylülerle, Çince konuşmağa başladı. Onun ana dili: Çince oldu; İngilizce, ancak sonradan öğrenilmiş yabancı bir lisan gibi, kaldı.

Kendisinin küçük bir Çinli kızı olmadığını anlamak, yatağının üzerine eğilen, - hani bazı günlerde bir arada görülüveren güneşle ay gibi ve o kadar da - sevgili iki başı: Anasının beyaz yüzü ile, süt ninesinin sarı suratını birbirinden tam mânasile ayırd edebilmek için, çok vakit geçmesi lâzımdı.....

İşte kader kısmet, ileride, harikulâde bir insan kalıbını alacak, yazısile gönüller kamaştıracak olan bu kızın ruhunu, zekâsını, mucizeler yapan kudretli elile yoğurarak iki işi birden gördü; bir garb çocuğunu geri Çin âdetlerince büyüttürdü, ona hem garbli, hem de Asyalı hassasiyeti ve kabiliyeti aşıladı. Varlığında, sanki iki âlem, iki dünya birleşti....

Ve nihayet yazmağa, içini bize açmağa, gördüğünü göstermeğe başlayınca da, Pearl Buck başlıbaşına bir «âlem» sayıldı. Sade sayılmakla da kalmadı. Muvaffakıyetinin, maddî manevî, karşılığını da gördü.

Fransız akademisyeni, onun son eseri «Ana» yı alkışlarken şöyle diyor:

«İnsan ruhunun, en derinliklerine hitab eden bu eserde, tek bir isim bile geçmiyor: «Ana», «oğul», «koca» ve «nine» den, bütün canlılıklarına

Pearl Buck'ün son resimlerinden biri

rağmen, karşımıza isimsiz çıkan bir köy ve bir kaç köylüden başka, tek bir ad yok. Bu bir Çin köyü! Biliyoruz amma... Okurken, onu, bizim dünkü köy, bizim dünkü nine sanıyor... Ve hâlâ da bugünkü şarkın, Asyanın köyü, köylüsü olarak görüyor, seviyor, ve benimsiyoruz.»

O böyle diyor.

«Ana» yı Türkçeye çevirenin de bir tek söze hakkı varsa eğer, o da diyor ki:

«Sonsuz bir vecd içinde, dilimize çevirmeğe gayret ettiğim bu eseri okurken, «Çini» unutacaksınız. Gözünüzde canlanacak olan bir Çinli «ana» değil, bir «Anadolu anası» olacaktır... Eserin tâ başından sonuna kadar, ismini bile söylemiyen bu «adsız ana», zaten doğrudan doğruya «analığın» canlı bir heykelinden başka nedir ve kimdir ki?»

Mebrure Sami

(*) Bu güzel eser önümüzdeki cumartesinden itaberen «Akşam» da tefrika edilmeğe başlanacaktır.

Adanada iki ekmek fabrikası kuruldu

Bu sayede fiatlerin de indirilmesi kabil olacak

Adana (Hususî) — Şehrin gündelik ihtiyacı olan 20,000 kilo ekmeğin dörtte üçünü imal edecek iki büyük ekmek fabrikası kurulmuştur. Bundan dört ay evvel köhne fırınlarla idare edilen şehrin ekmek ihtiyacı bu suretle, artık sıhhî, fennî bir şekle girmiş bulunuyor.

Ekmek imalâtının bu şekilde teksif edilmesi maliyetin düşmesi için de imkânlar bırakmaktadır.

Adanada ekmek fiatlerinin, bugünkü kalite bozulmadan 50 - 100 santim daha ucuzlatılması meselesi etrafında alâkadarlarca tedkikler yapılmaktadır. Bugün Adanada kilosu dokuz kuruşa satılan birinci nevi ekmeğin sekiz ve hattâ yedi kuruşa kadar indirilmesinin kabil olduğunu bu işlerle meşgul mütehassıslar söylemektedir.

HAFTANIN VAKALARI

İstanbula gelen kıral Zogu kıraliçe Jeraldin

Kıral Zogu ve kıraliçe yanyana

Arnavutlukta halk gazeteleri merakla okuyor

Romanya Başvekili B. Gafenco tayyareye binmeğe hazırlanıyor

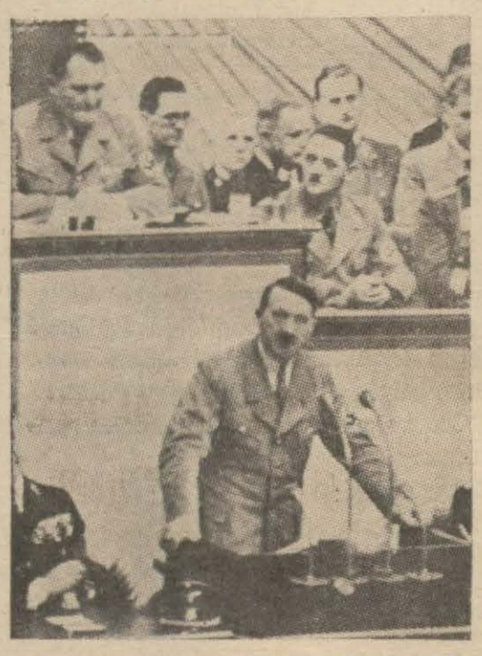

B. Hitler nutkunu söylüyor

Sosyeteye giren kibar İngiliz kızları kıraliçeye takdim ediliyorlar

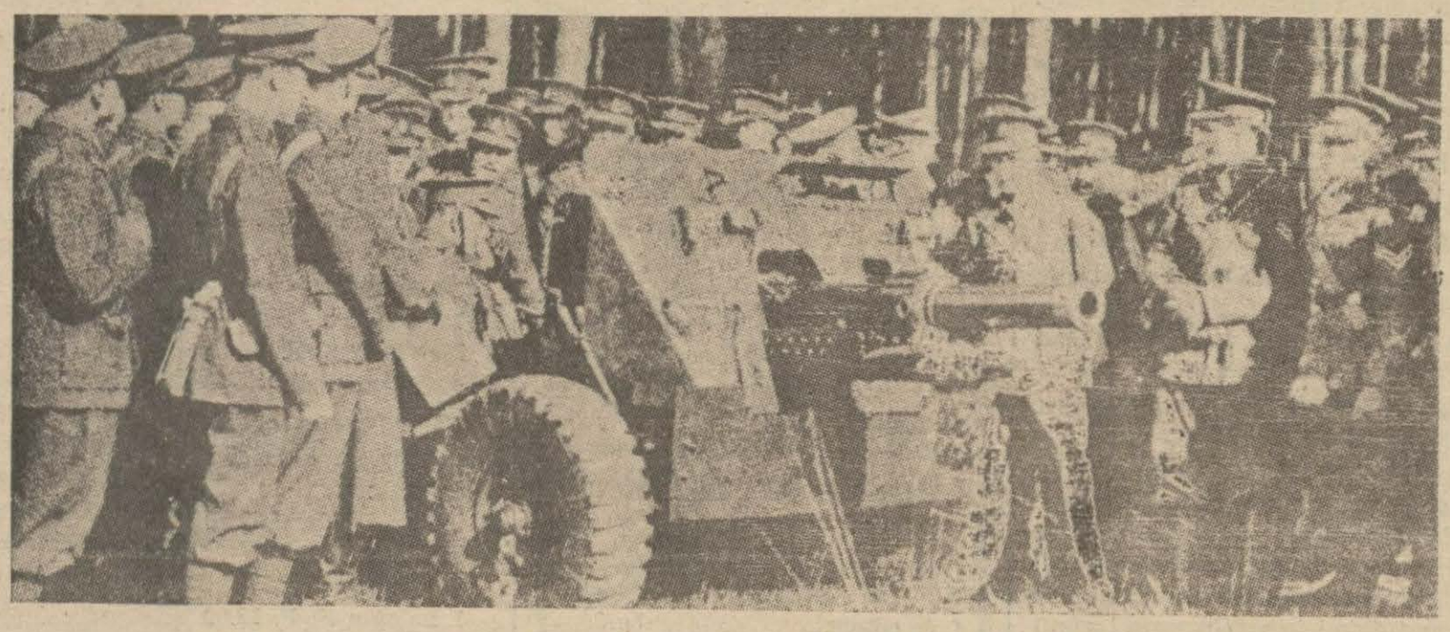

İngilterede mecburî askerlik: Bir topun etrafında toplanan yeni askerler

Perşembe müsahabeleri

En zevkli spor
BİSİKLET

Yazan: Selim Sırrı Tarcan

Mühendishane harbiyesinin son sınıflarında idim. Bu iki tekerlekli şeytan arabası (!) memleketimizde henüz daha taammüm etmemişti. Annemi kandırıp bir bisiklet aldırasıya kadar neler çektiğimi ben bilirim. Düşe kalka bir hafta içinde muvazenetimi bulup üzerinde durabilmeyi öğrendikten sonra artık iki ayağıma sanki birer kanat takılmıştı.

İzinli çıktıkça Üsküdardaki evimizden Haydarpaşaya, Fenerbahçeye derken, Kayışdağına, hattâ Alemdağına bile gittiğim olurdu. Zabit iken İzmirde bu iki tekerlek bana uzun zaman gene arkadaşlık etti.

Bizim gençliğimizde yollar hiç müsaid olmadığı halde gene biz sürat zevki ile bu makineye gönül bağlamıştık. Vakıa otomobilin icadı insanların sürat zevkini daha çok tatmin ettiği için bu motörlü araba daha çok rağbet kazandı amma otomobil hiç bir vakit bisikletin yerini tutamadı. O bir spordan ziyade nakil vasıtasıdır. Bu tıpkı saatte kırk mil yapan motorbotlarla, altı kürekli iskipler arasındaki fark gibidir. Birinde işleyen makine diğerinde ise adaledir.

Bisikletin öyle büyük bir iddiası yok, onun sahibinin kudretile mütenasib bir sürati vardır. Ona bir fıkara beygiri nazarile bakmak da hiç doğru değildir. Bacaklarımıza ilâve ettiğimiz iki pedal bizi daha çevik, daha seri bir hale koyar. Kar üzerinde kullandığımız kayak gibi. Hele yol asfalt olursa insana buz üstünde kayıyor hissini verir. Yazın kadınlı erkekli bir kafile halinde dağarcıklar omuzda civar köylere gitmek ne eğlenceli bir seyahattir.

Bazı genç bayanlar benden soruyorlar:

— Bisiklet oylukları ve baldırları irileştirip sertleştirmez mi? Ben de kendilerine cevab veririm:

— Suiistimal edilmez ve çok yokuşlu bozuk yollarda gezilmezse bilâkis bacakları biçime sokar. Şimdiki bisikletler bizim vaktile kullandıklarımızdan daha çok tekemmül etmiştir. Pedallar gayet hafif işlediği için fazla cehd sarfına lüzum yoktur.

Bisiklette en çok kalçalar işlediğinden oralarda biriken fazla yağların erimesine çok yardım eder.

Hafif meyilli yokuşlara çıkarken bütün kuvveti ayaklara verip dizleri gererek eğerek üzerine yükselirseniz karın adaleleriniz faaliyete gelir ki bu da o havalide bulunan yağların yanmasına hizmet eder. Bisikletin bel kuşağı etrafında biriken yağların erimesine o kadar yardımı vardır ki, ekseriya şişmanlara arkaüstü yatıp ayakları havada bisiklet çevirir gibi bir hareket yapmalarını tavsiye ederler.

İyi binmesini öğrendikten sonra kalçaları küçültmek için düz asfaltta ara sıra elleri bırakıp bütün bel kemiğini işleterek hem pedalları çevirmeli hem de geniş nefesler almalıdır. Bisikletin yegâne mahzuru daima öne meyal ve kanbur bir vaziyette mütemadiyen kalmaktır. Buna biraz dikkat edilirse vücudün biçimi bozulmaz.

Bisiklet fazla yağlanmış olan şişmanlar için tehlikelidir. Çünkü birden ifrata gidilirse kalbi yormak ihtimali vardır. İnsan biraz da kendinin hekimi olmalıdır. Ve zayıflamak derdile bir rahatsızlığa uğramaktan sakınmalıdır. Şişmanlar için aynı tehlike ata binmekte de vardır. Fazla yağlı kimselerin zayıflamak derdile uzun saatler at gezintisi yapmaları elbetteki doğru değildir. Bir doktora danışmadan şişmanlar ne ata, ne bisiklete binmemelidirler.

Bir de büluğdan evvel çocukların bisiklete binmesi de tehlikelidir. On iki on üç yaşında yavrularının bu hevesini tatmin için onlara bisiklet alan babalar bilmiyerek evlâdlarına fenalık etmiş olurlar. Avrupada bisikletin en çok teammüm ettiği memleketler Belçika, İngiltere ve Danimarka olduğunu seyahatlerimde görmüştüm. Bilhassa Kopenhağda bisikletin bacaktan farkı yok, o kadar sühuletle kullanırlar. Fakat Hollânda için derler ki: Her Hollândalının - zengin fakir - mutlak bir bisikleti varmış. Hattâ daha kundakta olan çocuklar için Noel hediyesi olarak anneleri bir bisiklet almayı düşünürlermiş (!)

Kır gezintisinde hemahenk bir çift

Ben bu kadarını istemiyorum. Fakat genç bay ve bayanların bisiklete heves etmelerini ve bu faydalı ve zevkli sporu sevmelerini candan temennî ediyorum.

Selim Sırrı Tarcan

Ayancık Çocuk Esirgeme kurumunun yardımları

Ayancık (Akşam) — Ayancık Çocuk Esirgeme kurumu her seneki çalışmalarına yeni yeni yardımlar eklemek suretile yoksullara pek büyük hizmetlerde bulunmaktadır.

Bu seneki tedrisat devresi başlangıcındanberi merkez ilk okul talebelerinden (55) çocuğa sıcak öğle yemeği vermekte olan kurum 23 Nisan çocuk bayramı münasebetile (80) çocuğa iç çamaşırı, gömlek, mektep göğüslüğü, ayakkabı ve çorap dağıtmıştır.

Bu yardımın mühim bir kısmı yardımseverler kolunu teşkil eden güzide bayanların Ayancık halkından temin ettikleri yardımla meydana getirilmiştir.

Çocuk Esirgeme kurumu idare heyetinin, bu faaliyeti Ayancığın pek fakir olan köylüsünün ihtiyaç dolayısile mektebe göndermediği veya mektep levazımını temin edemediği köy okulları yoksul talebelerine de teşmil etmesi temenni edilmektedir.

Yukarıki resim yedirilen ve giydirilen talebeleri, kurum idare heyeti ve yardımseverler kolunu teşkil eden bayanları göstermektedir.

Tayyare kaçakçılığı

(Baştarafı 1 nci sahifede)

ederim. Ben, Ekrem Königin şeriki cürmü olmadığım gibi, bu suçun da faili değili...

Diyerek söze başlamış ve şunları anlatmıştır:

— Ekrem Könige bir gün Hariciye Vekâleti koridorlarında rasladım. Elini sıktım. König, benimle görüşmek istediğini söyledi. İki saat sonra tekrar Vekâlete geldi. Çalıştığım odada beni gördü. Yanımızda başka kimse yoktu. König:

— Sizden mühim bir ricam var. Lûtfen benimle beraber geliniz...

Dedi. Saat 12 ye yaklaşmıştı. Ben, söyliyeceklerinizi burada söyleyin, dedim. Ekrem König:

— Mesele mühimdir. Dışarıda anlatırım.

Cevabını verdi. Beraberce Vekâletten çıktık. Kapıda avukat B. Abdullah Necip te vardı. Beraberce Karpiçe gittik. Bahçede oturduk. Ekrem dedi ki:

— Biliyorsun ki ben komisyonculukla iştigal ediyorum. Bir tayyare siparişi yüzünden çok müşkül bir vaziyette kaldım. Yaptığım mukavele mucibince, şirket, verdiğim siparişi Hariciye Vekâletine bildirmekle mükelleftir. Hariciye Vekâleti, bu kabil telgrafları teksir ederek Başvekâlete ve diğer Vekâletlere gönderir. Ben metnine vakıf olmadan, bu telgraf Başvekâlete giderse, işim bozulur. Şirkete verdiğim 170 bin liralık kefalet yanar. Bu ise benim mahvım demektir. Onun için bu telgrafı bana vermeği senden rica ediyorum.

Ben cevaben, bu telgrafların Protokol dairesine gelmediğini söyledim. Ekrem König ısrar etti. Nihayet ısrarı karşısında:

— Maamafih, dedim, Evrak müdür muavini Ahmed, benim çok hürmet ettiğim bir zattır ve yakın arkadaşımdır. Seni onunla tanıştırayım...

Beraberce Vekâlete döndük. Ahmed, hasta olduğu için, o gün daireye gelmemişti. Ertesi gün, Ekrem, apartımanıma geldi. Beraberce B. Ahmedin evine gittik. Ekrem, meseleyi anlattı. Fakat Ahmed, kendisine bu hususta hiçbir yardımda bulunamıyacağını söyledi. Ben Ekreme acımıştım. B. Ahmedin yanından ayrıldıktan sonra, Ekreme:

— Eğer telgraf protokol dairesine gelir ise işini gördükten sonra iade etmek şartile telgrafı sana veririm. dedim.

Bir iki gün sonra da telgraf geldi. Bir işi takip için Vekâletten çıkmak üzere iken Ekreme rasladım ve istediği telgrafı kendisine verdim.

Reis — Telgraf muameleye konulsa idi, Başvekâlete ve sair alâkadar makamlara verilmiş olsa idi, bu iş bozulur mu idi?

Ruhi — Ben bunu incelemek lüzumunu hissetmedim. Sonra bu sırf arkadaşlık hasebile yapılmış bir iş değildir. Ekrem bazı millî teşkilâtta kullanılan yüksek bir şahsiyetti. Büyüklerimizden birçoğunun canciğer arkadaşı idi. İsteseydi telgrafı şahsen Hariciye Vekilinden talep edebilecek bir vaziyette idi.

Reis — İstemiş, vermemişler.

Ruhi — Onlardan haberdar değilim. Bu talepler nasıl olmuş da nazarı dikkati celbetmemiş?!

Reis — İlk ifadelerinizde telgrafı geri almak şartile Ekreme verdiğinizden hiç bahsetmemişsiniz, yalnız son ifadenizde Ekrem bu telgrafı bana iade edecekti etmedi diyorsunuz?

Ruhi bu suale vazıh bir cevap verememiştir.

Ekremi ne zamandanberi tanıdığı hakkındaki suale de yirmi senedenberi tanıdığı cevabını vermiştir.

Reis — Ekrem bu iş hakkında size izahat vermedi mi?

Ruhi — Hayır. Bana yalnız siparişlerden bahsetti.

Reis — Şeklini izah etmedi mi?

Ruhi — Hayır, hiçbir izahat vermedi.

Reis — Hariciyeye bu kabil ihbar telgraflarının gelmesi mutat mıdır?

Ruhi — Zannederim ki mutatttr.

Reis — O halde neden şüphe etmediniz?

Ruhi — Kendisine fevkalâde emniyet ediyordum. Namus ve şeref sahibi bir adam telâkki ediyordum. Onun böyle bir sahtekârlık yapabileceği aklımdan geçmemişti. Eğer geçmiş olsa idi, intihar eder, böyle bir işe girişmezdim!

İddia makamını işgal eden B. Zihni Bekir Yetil; evrak müdürü B. Ahmedin Ekrem Könige telgrafı neden veremiyeceğini anlattığını, Ruhinin bunları duyduğu halde nasıl olup da şüphelenmediğinin kendisinden sorulmasını istemiştir.

Ruhi bu suale şöyle cevap vermiştir:

— Ahmed bu işte bir sahtekârlık olduğuna vakıf olsaydı ihbar etmesi lâzım gelirdi.

Müddeiumumî B. Zihni Bekir Yetil:

— Ekrem König telgrafı iade etmiş olsaydı ve Ruhi de bunu muameleye koymuş olsaydı telgrafın neden teahhurla muameleye konulduğu yolundaki suale ne cevap verecekti? dedi.

Ruhi — Bendeniz protokolda yalnızdım. Fazla meşgul olduğumu ve bu yüzden kayıt muamelesinin teahhur ettiğini söyliyecektim.

Ruhinin Vekili B. Hâmid Şevket İnce, Ruhinin bu suçu, Ekrem Königin şahsiyetinin tesiri altında kalarak yapmış olmasının muhtemel bulunduğunu söyliyerek bu cihetin araştırılmasını mahkemeden rica etti.

Mahkeme bu talebi kabul ederek Ruhiye bazı sualler tevcih etti ise de Ruhi müphem cevaplar verdi. B. Hâmid Şevket İnce, Ruhiyi dinledikten sonra:

— Çekiniyor, kendi bilir! dedi.

Reis, ilk tahkikat esnasında verdiği ifadeleri teyid edip etmediğini Ruhiden sordu. Ruhi bu suale de tereddütle cevap vererek teyid ettiğini beyan eyledi.

Bundan sonra Ekrem König tarafından eski Millî Müdafaa Vekili Kâzım Özalp ile Hariciye Vekâleti müsteşarı B. Agâhın imzaları taklid edilmek suretile hazırlanan sahte mektuplarla diğer bazı evrak okundu.

Maznun Vekili B. Hâmid Şevket İnce, sahtekârlık suçundan dolayı duruşmanın açılması hakkında Cümhuriyet müddeiumumisi Baha Arıkanın birinci asliye mahkemesinde serdettiği mütaleaya bu davada iddia makamını işgal eden B. Zihni Bekirin iştirak edip etmediğinin kendisinden sorulmasını istedi.

Müddeiumumî kendisine böyle bir sual teveccüh edemiyeceğini izah ederek talebin reddedilmesini istedi.

B. Hâmid Şevket İnce tekrar söz alarak müekkilinin Devlet Şûrasınca vazife ve memuriyeti suiistimal cürmiyle mahkemeye sevkolunduğunu, suçun vasfı değişmediğine göre müekkilinin vazifeyi suiistimal cürmünden dolayı muhakeme edilmesi lâzım geleceğini söyledi ve sözlerini şöyle bitirdi:

— Müekkilim ağır ceza tehdidi altında takib edilen bir suçlu mudur, değil midir? Evvelâ bu cihet hakkında mahkemece bir karar verilmesini rica ederim.

Reis, bu talebi müzakere için celsenin öğleden sonra saat 14 e talik edildiğini bildirdi.

Öğleden sonra

Öğleden sonra saat 14 de akdedilen ikici celsede, maznun vekili B. Hâmid Şevket İnce tarafından birinci celsede ileri sürülen ve memurin muhakemat kanununun 14 üncü maddesine tevfikan, Devlet Şûrasının kararı dairesinde, Ruhinin vazife ve memuriyetini suiistimal suçundan muhakeme edilmesi lâzım geleceği şeklinde olan talebi hakkında mahkemece verilen karar okundu. Karar, memurini muhakemat kanununun 14 üncü maddesinin bu hâdisede kabili tatbik olmadığı ve usulün 262 nci maddesine de muhalif bulunduğu cihetle talebin reddedildiği şeklinde idi.

Bundan sonra âmme namına şahid gösterilen Hariciye Vekâleti eski evrak müdür muavini ve şimdi Midilli konsolosu Ahmed Nesimin şehadetine taalluk eden hususlar esasen maznunun itirafı altında bulunduğundan duruşmanın uzamamasını temin için Ahmed Nesimin dinlenmesinden vazgeçilmesine mahkemece karar verildi.

Müddeiumumî iddianamesini serde davet edildi. İddia makamını işgal eden B. Zihni Bekir, Ekrem König'in bu hâdisedeki rolünü uzun uzadıya izah etti. Ruhinin ne suretle ikna edilerek sahtekârlık suçunu tamamladığını anlattı. Ruhinin ifadelerindeki mübayenetlerden bahsetti:

— Ruhi gibi yüksek tahsil görmüş bir kimsenin bahusus Ekrem König'in «Telgraf Başvekâlete giderse İnönü bu işi bozar» demesinden sonra şüpheye düşmemesi kabul edilemez.

Diyerek sözlerini şöyle bitirdi:

— Ruhi mücrimane bir zihniyetle hareket etmiştir. Ceza kanununun 342 ve 365 inci maddelerine tevfikan cezalandırılması lâzımdır.

Maznun Vekili B. Hâmid Şevket Ruhi hakkında usulü dairesinde verilmiş bir tevkif kararı olmadığını iddia ederek Ruhinin neticei muhakemeye kadar tahliye edilmesini istedi. Bu talep kanuna uygun görülmiyerek reddedildi ve muhakeme müdafaa ve karar tefhimi için Cumartesi günü saat ona talik edildi.

Mecliste

Vakıflar umum müdürlüğü bütçesinde 16 bin liralık münakale yapılacak

Ankara 3 (A.A.) — B. M. Meclisi bugün doktor Mazhar Germenin başkanlığı altında toplanarak Mart - Mayıs 938 aylarına ait divanı muhasebat raporu ile Vakıflar umum müdürlüğü 938 yılı bütçesinde 16 bin liralık münakale yapılması hakkındaki lâyihaları ve hudut sahiller sıhhat umum müdürlüğünün 939 yılı bütçesini kabul etmiştir.

Meclis gelecek içtimaını cuma günü yapacaktır.

Ankara 3 — Vakıflar umum müdürlüğünün yeni yıl bütçesi varidat ve masrafı denk olarak 2,789,400 lira olarak tahmin edilmiştir.

Bütçe projesinin bir maddesine göre, umum müdürlük 939 malî yılı zarfında kapatılmak üzere ve Başvekâletin tensibile 300 bin liraya kısa vadeli avans ve hesabı cariler açmağa mezun olacaktır.

Meclise verilen lâyihalar

Ankara 3 (Telefonla) — hükûmet, yeni bazı lâyihalarla beraber, hükümsüz kalan kanun projelerinden bir kısmını daha Meclise vermiştir. Bu projelerin, adlarını ve havale olundukları encümenleri bildiriyorum:

1 — Hatay menşeli ve mevridli mahsulât ve mamulâtın gümrük resimlerinin indirilmesi hakkında kanun lâyihası (İktisad, Gümrük ve İnhisarlar, Maliye ve Bütçe encümenlerine).

2 — Hazinenin taksitle sattığı bütün gayrimenkullerin satış bedellerinin tahsil sureti hakkındaki 3524 sayılı kanuna ek kanun lâyihası (Maliye ve Bütçe ecümenlerine).

3 — İstanbul Üniversitesinin müvazenei umumiyeye alınmasına dair olan 2467 sayılı kanunun bazı maddelerinde tadilât yapılması hakkında kanun lâyihası (Bütçe encümenine).

4 — Türkiye- Sovyet Sosyalist Cümhuriyetleri İttihadı arasında hudud hâdise ve ihtilâflarının sureti tedkik ve halline müteallik mukaveleye bağlı 1 numaralı protokolda Çoruh vilâyetinin merkezi olarak gösterilen Rizenin, adı geçen vilâyetin hâlen merkezi olan Artvinle değiştirildiğine dair teati olunan notaların, adı geçen mukavelenin cüzü mütemmimi olarak tasdiki hakkında kanun lâyihası (Hariciye encümenine).

5 — Avukatlık kanununun muvakkat birinci maddesinin (B) bendinin tefsiri hakkında Başvekâlet tezkeresi (Adliye encümenine).

6 — Bergamanın Turabey mahallesinde mukim Karaosmanoğullarından Abdürrahim oğlu Hilmi Sısık ve Talâtpaşa mahallesinde mukim Kadir oğlu Dilâver Akışın ölüm cezasına çarptırılmaları hakkında Başvekâlet tezkeresi (Adliye encümenine).

7 — Polas nahiyesinin Karakoç köyünden Rifat oğlu Eyüptaş ve Kadıköyünden İsmalloğlu Musa Doğrukanın ölüm cezasına çarptırılmaları hakkında Başvekâlet tezkeresi (Adliye encümenine).

8 — Suşehrinin Aşağı Akviran köyünden Azatoğullarından Yusuf oğlu Bilâl Salının ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (Adliye encümenine).

Apartımanlarda her daireye bir su saati verilecek

Bazı apartımanlarda bina sahiplerile kiracılar arasında su sarfiyat bedeli yüzünden çıkan ihtilâflar sebebile sular idaresine bir çok müracaatler yapılmaktadır. Sular idaresi, bu şikâyetleri ortadan kaldırmak üzere apartımanlarda her daireye birer su saati verecek tertibat almıştır.

Florya plâjları kiralanıyor

Florya plâjlarının mevsimlik olarak 26 bin liraya kiralanmasına karar verilmiştir.

AKŞAM SPOR

Askerî liseler spor bayramı

Pazar günü Taksim stadında muhtelif spor hareketleri yapılacak, şampiyonluk kazananlara mükâfatlar tevzi edilecek

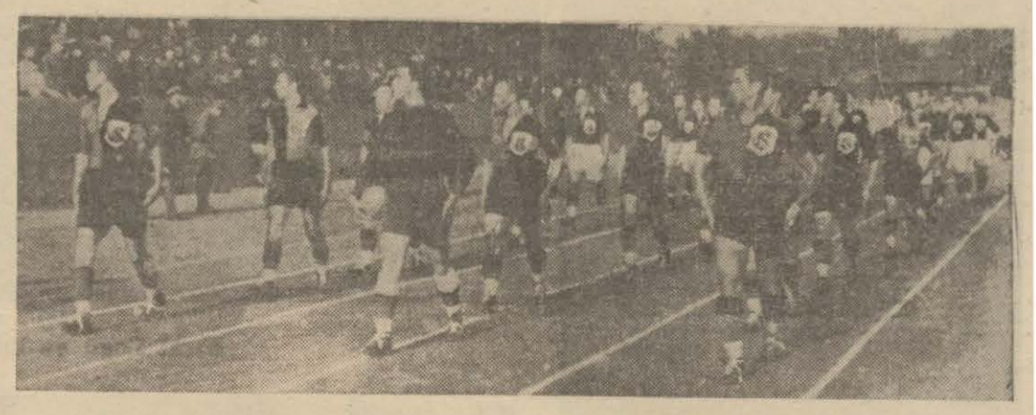

Askerî lise sporcuları geçen sene yapılan geçid resminde

Askerî liseler arasında sivil spor klüblerimizi kıskandıracak bir mükemmeliyette her sene icra edilen spor müsabakalarının mükâfat dağıtma merasimi bu hafta Taksim stadında yapılacaktır.

Malûm olduğu üzere bu seneki spor karşılaşmaları bundan iki ay mukaddem muhtelif stadlarda muhtelif tarihlerde yapılmış ve sporun belli başlı kısımlarında icra edilen müsabakalar neticesinde şampiyonlar tayyün etmişti. Spor şubelerinde birinciliği kazananlara verilmesi icab eden kupa, madalya ve diplomalar bu Pazar günü verilecek ve bu münasebetle büyük spor gösterileri yapılacaktır.

Spor hareketlerine Kuleli, Maltepe, Bursa ve Deniz lisesinin gürbüz talebeleri iştirak edecektir.

Sporculuk noktai nazarından müstesna bir gün olacağı şübhesiz bulunan bu Pazar günkü spor hareketleri için her lise kendi muhitinde hararetle çalışmaktadır. Ayni gün dört liseden Harb okuluna geçmiş olan talebelerden iyi derece almış olanlara da muhtelif mükâfat tevzi edilecektir. Spor hareketleri müzikle yapılacak ve bu meyanda güle kaldırma, boks ve jimnastik yapan sporcular müzik temposile hareket edeceklerdir.

Müsabakalar arasında cirid, disk, güreş, hendbol, hokey ve Japon güreşi vardır. Bu karşılaşmalarda bulunmak üzere bütün komutanlara, İstanbul valisine, yüksek mektepler müdürlerine, matbuat erkânına ve klüblere davetiyeler gönderilmiştir.

Bu haftaki millî küme maçları

Ankaragücü cumartesi Beşiktaş, pazar Galatasarayla karşılaşacak

Millî küme fikstürü mucibince bu hafta Ankaragücü şehrimize gelerek Cumartesi günü Beşiktaş, Pazar günü Galatasaray ile karşılaşacaktır.

Puan vaziyeti dolayısile en başta giden Ankaragücünün şehrimizde yapacağı iki karşılaşmaya büyük ehemmiyet verildiğinden her iki müsabakanın da alâka ile takib edileceği tahmin edilmektedir. Bu klübün Ankarada Galatasaray ve Beşiktaşı mağlûb etmiş olması da karşılaşmanın ehemmiyetini arttırmaktadır.

Ankaragücü şehrimizde yapacağı müsabakaların ikisini de Şeref stadında oynıyacaktır. Pazar günü Galatasaray klübü ile yapacağı karşılaşmanın Taksim stadında yapılması icab etmekte ise de ayni gün askerî liseler spor bayramı dolayısile Taksim stadı meşgul bulunmaktadır. Beden terbiyesi İstanbul bölgesi bu münasebetle Ankaragücü - Galatasaray maçını Şeref stadına nakletmiştir. Haber aldığımıza göre Beşiktaş - Ankaragücü maçını Subhi Batur, Galatasaray - Ankaragücü maçını Tarık Özerengin idare edecektir.

Şild maçı dömi finali

Vefa - Hilâl pazar günü karşılaşıyor

Cümhuriyet Halk partisi tarafından ihdas edilen şild maçlarının dömi final karşılaşması bu Pazar günü Fenerbahçe stadında Vefa ile Hilâl arasında yapılacaktır.

Fenerbahçe ile Süleymaniye arasındaki diğer dömi final maçı ise 23 Mayısta yapılacağından her iki karşılaşmanın galibleri önümüzdeki ay içinde şild şampiyonluğunu paylaşacaklardır.

Kırkpınar güreşleri hazırlığı

Edirne (Akşam) — Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından tertip edilen büyük Kırkpınar güreşlerine ait hazırlıklar sona ermiştir.

5, 6 ve 7 mayıs günlerinde yapılacak olan bu güreşler için Sarayiçinde mükemmel bir saha hazırlanmış ve güreşlerin gece dahi devam edebilmesi için her türlü tertibat alınmıştır. Güreşlerde hakem heyetine riyaset edecek olan Kırklareli mebusu B. Şevket Ödül ile Ankaradan gelecek heyet ve Beden terbiyesi umum müdürü general Cemil Taner bugünlerde beklenmektedir.

Apartıman sahipleri

Boş dairelerinize hemen iyi kiracı bulmak için «Akşam» ın **KÜÇÜK İLÂNLARI**'ndan istifade ediniz.

Haydarpaşa lisesi atletleri Bursada

Bursa atletlerile hususî bir müsabaka yapmak üzere Bursaya giden Haydarpaşa lisesi atletleri dün şehrimize dönmüşlerdir. Bursanın yeni stadında Bursa atletlerile kalabalık bir seyirci önünde yapılan müsabakalarda 44 puana karşı 51 puanla Haydarpaşa atletleri galip gelmişlerdir.

Müsbakalarda alınan neticeler şunlardır:

100 metre:
I Alâeddin Bursa 12
II Onbay H. P.
200 metre:
I Baloğlu H. P. 24
II Alâeddin Bursa
400 metre:
I Baloğlu H. P. 56.9
II Hakkı Bursa
800 metre:
I Abdullah H. P. 2.17
II Nihad Bursa
1500 metre:
I Abdullah H. P. 4.25
II Cemil Bursa
110 manialı:
I Vasfi H. P. 17.3
II Hasan H. P.
4×100 bayrak:
I Haydarpaşa takımı
II Bursa takımı
Yüksek:
I Haydar Bursa 1.57
II Vasfi H. P.
Tek adım:
I Baloğlu H. P. 12.09
II Vasfi H. P.

AŞK VE MACERA NUVELİ

MEÇHUL VADİ

Noëlle Roger'nin

La vallé perdue

İsimli romanından hülâsa eden:

(Vâ - Nû)

Doktor Şazel isminde bir Fransız hekimi istirahat için Alp dağlarının eteğinde Malmor köyüne gidiyor. Kendisine, burasının hiç enteresan olmadığını söyledikleri halde bu kaya duvarları bilhassa «Geçilmez Hail» denilen noktayı görmek istiyor.

Köyde her kime bu noktadan bahsetse cevab alamıyor. Sanki bu lânetleme yer hakkında izahat verirlerse üzerlerine şeamet sıçrayacakmış gibi köylüler korkuyor.

— Oraya girilmez... Kim o dağı aşmak istediyse yuvarlandı, öldü... Netice cesedleri kaldırdık.. Bir de eski efsane var... Çok seneler evvel gûya insanların geçemiyeceği bu kayalar arasından keçi derili, çıplak, eşek gibi anıran ve kanlar içinde bir yabani adam köye inmiş... Yaralarını tedavi için doktorlar yetiştikleri zaman ölmüş... Ne olduğu, nereden çıktığı anlaşılamamış...

Otelciden bu sözleri işiten doktorun merakı arttı.

— İnsan böyle şeylere «Efsanedir!» diye omuz silkmemeli... Ekseriya onlar vesikalara dayanan tarihlerden daha doğru ve hakikidirler... - mütalâasını yürüttü.

Bu «Geçilmez Hail» i yakından görmek istedi. Mehtaplı bir gecede kayalıklara tırmandı. Oraya yaklaştı. Koca taşların arkasından kulağına uğultu, inilti gibi sesler geliyordu. İçini dehşet kapladı. Ve taşların üzerinden yuvarlana kapaklana, tekrar oteline döndü.

Şimdi yakından görüp anlamış bulunuyordu: Evet, bu yalçın dağların ötesine geçmek imkânsız... Buna kani olarak civarda bulunan medenî bir eğlence yerine döndü.

İndiği otelde dağcılıkla şöhret almış bir İsveçli sporcu tanıdı. Sanki eskidenberi ahbapmışlar gibi sevistiler. Doktor, bu kazalı spordan ne zevk duyduğunu sorunca delikanlı, gözlerinde parlıyan mistik bir alevle şöyle anlattı:

— Tecrübe etmiyenler bu zevki anlıyamaz... Belki risk aşkı!... Belki de başka şey... Nefs üzerine galebeden doğan bir inşirah... Kartalların yuvasına ulaşmak!.. İnsanlar için memnu bir sahayı fetehetmek... Beşerin kirletmediği bir havayı teneffüs etmek!... Bu harikulâde zevki hayatımda iki defa tattım. Kimsenin ayak basmadığı tepelere ilk defa ben çıktım... Fakat artık keşfedilmemiş nokta kalmadı. Bugünkü günde her zirve lekelidir..

Bu sözleri söylerken sesinde öyle bir yeis vardı ki, doktor, dayanamıyarak:

— Kimsenin aşamadığı bir kayalık var Ben yerini biliyorum... Hem de öyle pek yüksek değil... Ancak 2500 rakımlık...

Meseleyi anlattı.

Tabiî bunu işiten delikanlı derhal heveslendi ve gitmek kararını verdi. Doktor, İsveçli genç ve üç tecrübeli kılavuz, yola çıktılar. Bir gece Malmor'da kalındı. Doktor tırmanışa iştirak etmiyecekti. Zira bu işte tecrübeli değildi; arkadaşlarına bar olmak ihtimali daha çoktu.

Şazel, boş bulunup delikanlıya, bu yeri haber verdiği için vicdan azabı çekiyordu. Ya bir kaza olursa diye korkuyordu. Otelin küçük odasından kafilenin tırmanışını dürbinle takib etti. Ne zahmet! Ne maharet!

İşte İsveçli, tepeye eristi. Fakat dehşet! Doktor bir feryad kopardı. Delikanlı öteyana yuvarlanmıştı. İp koptu. Kılavuzlar hevenk gibi bir müddet asılı kaldıktan sonra, bu tarafataki uçurumdan aşağı düştüler. Köylüler cesedlerini topladı. Doktor da günlerce arkadaşını aradıktan sonra, ümidsiz, Parise döndü.

O günden itibaren doktor, Fikri sabit halinde, arkadaşının nağşını bulmak için çırpınıyordu. Bir tayyareci dostu vardı. Marsel isimli bu genç derdini açtı. Zaten gazeteler faciadan bahsettikleri için onun Malmor hakkında fikri vardı.

— Dört yanı aşılmaz kayalıklarla sarılıdır diye iddia olunan şu meçhul vadiyi bulabilsek ne keşfolurdu!.. Sen kuzum, Alpleri tayyare ile aşarken dikkatini böyle bir yer celbetmedi mi?

— O sipsivri taşların ortasında ne farkedilir? Zaten ekseriya sis vardır. Maamafih, mademki sen merak sardın, gidelim... Yakında son model otojir tayyarem bitiyor.

Her noktaya konmak hassası olan gayet küçük model otojire bindiler. Akşam üstü Parise döneceklerini katiyetle umuyorlardı.

Malûm noktaya geldikleri sırada yavaş yavaş alçaldılar. Marsel, hayretle:

— Aşağıda arpa tarlası var! - diye bağırdı. - Haydi inelim!

Sarsıntısız, kolaylıkla kondular. Sürülmüş topraklar üstüne atladılar. Ve sağdan soldan uzun saçlı, uzun sakallı, çıplak vücudleri postlara bürünmüş adamların bağırarak koşuştuklarını gördüler. Kiminin elinde sopa, kiminin taş, balta vardı. Anlaşılmaz kelimelerle bir şeyler haykırıyorlardı.

Aksi gibi gençlerin yanında silâh da yoktu. Vahşiler iki yabancıyı yakalayıp bir kulübenin önüne götürdüler. Beyaz sakalı göbeğine kadar inen bir adam ağır ağır bir şeyler söyledi. Belli ki mahdud bir lisandı bu. Aynı kelimeler mütemadiyen tekerrür ediyordu.

İhtiyarın yanında harikulâde güzel, yüzünün saf ifadesile ışık gibi parlıyan bir genç kız duruyordu. Yanında da ona benzeyen ve onun kadar güzel bir delikanlı... Belli ki kardeştiler.

Kız, ahenkli sesile ihtiyara bir şeyler söyledi. Sonra adamlar esirlerini ayrı ayrı birer kulübeye hapsettiler.

Gözüne bir türlü uyku girmiyen doktor, gece geç vakit, yaprak hışırtıları işitti. Kulübesinin aralığından tanıdığı bir el uzandı. Bu, Kristianson'du. Ölmüş sandığı arkadaşına kavuşunca bütün derdlerini unuttu ve sevinç içinde delikanlıya sarıldı.

Meğer İsveçli, kayayı aşınca düşmüş; lâkin yumuşak bir yere yuvarlanmış. Yarası tehlikeli olmadığından iyileşmiş. Meçhul vadinin ehalisi onu esir almışlar; evvelâ öldürmek istemişler; fakat sonra işe yaradığını görünce bırakmışlar. Zira delikanlı topraktan güzel kâseler yapmasını biliyormuş. Bu da yerlilerin son derece işine yarıyormuş.

Şimdi o, vahşilerin lisanlarını kavramış, âdetlerini öğrenmiş, şöyle anlatıyordu:

— Bunlar taş devrinin adamları... Medeniyet ilerledikçe bunlar yağmadan kandan, ölümden kaçarken, mütemadiyen azalarak nihayet bu kayalıklar arasına sığınmışlar... Şefleri yaşlı, akıllı, mübarek adam... Küçücük kavmini medeniyetin bütün hırslarından, felâketlerinden kayırmak istiyor... Onun için fesad getirici yabancıların içeri girmesine tahammül edemiyor. Dört sene müddetle kardeş kardeşi öldüren medeniyetlerden nefret ediyor. Bütün küre-

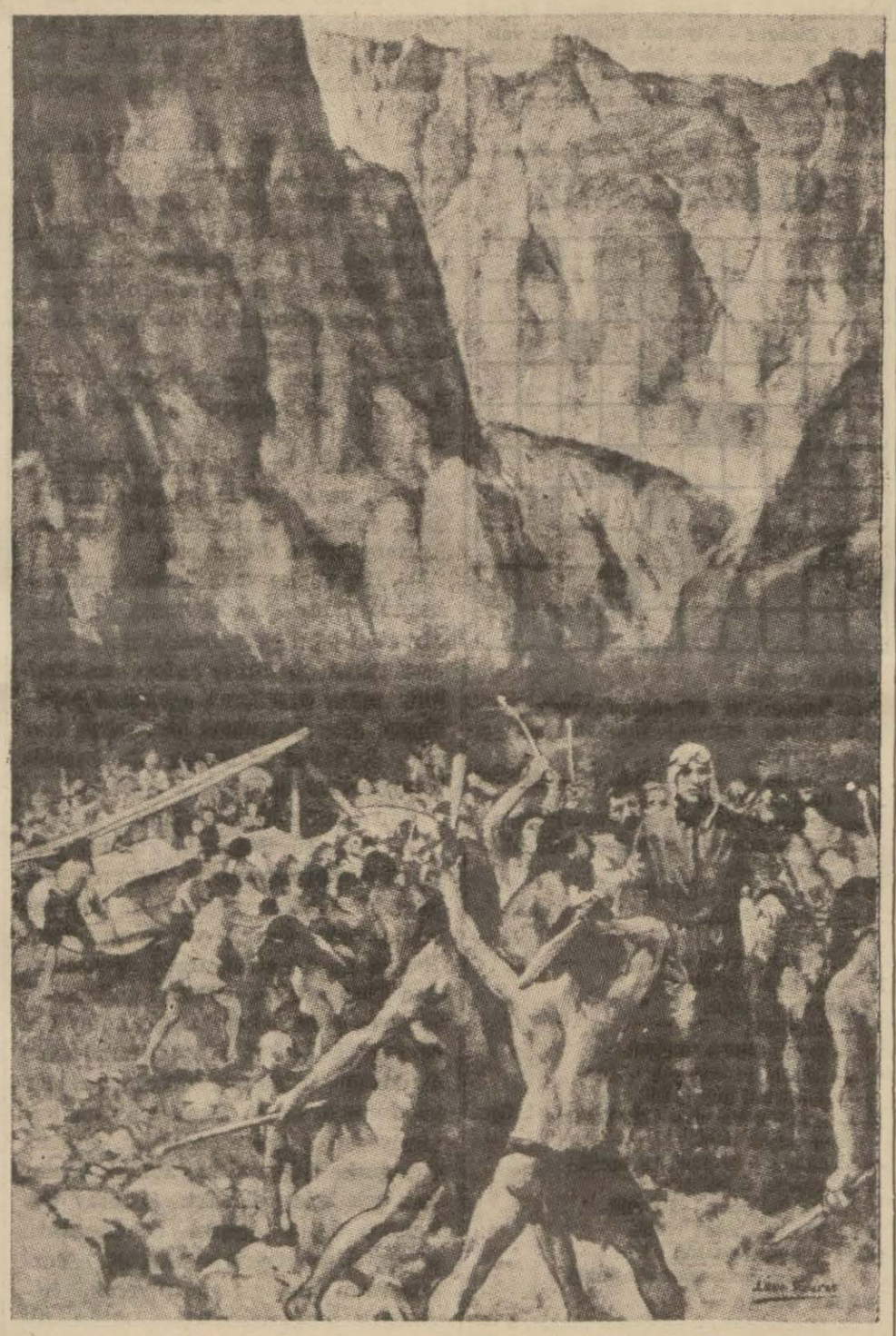

Meçhul vadiye indikleri zaman, etraflarını çıplak ve sakallı adamlar sarmıştı

renin üstü cesedle doldu! diyor. Her muzır keşfi getirmek ihtimali olanı öldürüyor. Benim zararsız sanatimi görünce memnuniyetle kabul etti. Yaşamama razı oldu. Ancak buradan çıkmamak şartile. Kaçmağa kalkarsam vurulacağıma eminim. Siz de iki arkadaş şimdi idama mahkûmsunuz. Lâkin belki benim gibi sizlerden de istifade edilebilir diye o güzel genç kız dedesini kandırdı. Senin hastaları tedavi ettiğini öğrenirlerse kurtulursun.

Arkadaşının söylediği bu ümid verici sözler doktoru biraz sakinleştirmişti. Nitekim bir iki gün sonra hasta bir çocuğun yanına çağırıldı; zira İsveçli, arkadaşının hekim olduğunu haber vermişti. Kendi aralarında da hekimlik yapanlar vardı. Lâkin iptidaî olduklarından Fransız doktoru elbette onlardan üstündü. Muvaffakıyetle bir çok hastaları iyileştirmesi kendisine şöhret verdi.

Artık üç arkadaş serbes dolaşıyorlardı. Evler birer küçük kulübe... Herkesin erazisi var... Çalışmayan yok... Fakat burada çalışma neşe halinde... Herkes hayatından memnun... Ahlâklar son derece sağlam... Ne bir ihanet, ne tecavüz, ne hırsızlık!... Para mefhumu mevcud değil... Harikulâde bir manzara... Kayalardan akan taze ve temiz sular... Ve herkesin yıkandığı bir dere... Bütün âletler taştan... Bir küçücük bıçağı yapmak için belki aylarca uğraşıyorlar. Lâkin zaman kaybetmek diye bir kaygıları olmadığı için eseflenmiyorlar...

İsveçli bu hayattan son derece memnundu. Esareti hiç ağır gelmiyordu. Tayyarecinin ise âsabı bozuluyordu. Bütün emeli kaçmak! Bir gün Kristianson'a sordu:

— Kuzum! Sen bu hayata nasıl tahammül ediyorsun? Tiyatroları, sinemaları, elektriği, kitapları, konforu aramıyor musun?

— Bu basit adamların hayatları bana en iyi yazılmış kitaplardan enteresan geliyor. Müzikle tiyatro ise... Bakın... - dedi ve kulübenin kapısını açtı: — Zirvelerde rüzgârların iniltisi... Bu manzaranın harikulâdeliği neyle kıyas edilir?... Hangi çalgı ile, hangi sinema ile....

Doktor da gitmek meraklısı değildi. Zira genç kıza çılgınca âşıktı.

Üç aydanberi bu meçhul vadide mahpustular. Bir gün tayyareci:

— Bakın, ne yaptım... - diye bir kaç kâse dolusu koyu renk bir mayi getirdi.

Tattılar. Dağ çileklerinden yapılmış ispirtosu kuvvetli bir içki. Meğer Marsel'in gayesi, ihtiyarların dua için dağa çıktıkları vakit kalanları sarhoş ederek kaçmakmış...

Planını tatbik etti. Tayyareye bindi. Arkadaşlarına:

— Haydi, çabuk olun!... Atlayın... Gidelim... - diyordu.

Fakat doktor kıza gönül verdiğinden ve İsveçli genç te hayatından menun olduğundan tereddüd ettiler. Motör patırtısını işiten ihtiyarlar geldier ve tam uçacağı sırada tayyareyi yaktılar. Üç genci kulübelerine kapattılar.

Ertesi sabah doktor, kapısının önünde tayyarecinin cesedini buldu. Bu, bir tehdiddi. Şimdi kendi hayatlarının da tehlikede olduğunu hissediyorlardı. İki Avrupalı kaçmak istiyor, fakat bir türlü çaresini bulamıyorlardı. Şefin torunu güzel delikanlı, ölen tayyarecinin medeniyet hakkında verdiği fikirlerin tesiri altında gitmek, oralarını görmek istiyordu. Esirlere, beraber kaçmak teklifinde bulundu. Fakat proje duyulmuş olaçak ki, tam ferdası günü yerli delikanlı da öldürüldü. Büyük baba, kavminin selâmeti için kıymetli torununa kasdetmekte tereddüd göstermemişti.

Cenaze merasiminden sonra iki ecnebinin de kurban gideceği kararlaşmıştı. Memleketin âdeti kendine uyan bütün sıfatları isim makamında kullanmak olduğu için güzel kıza kimi «Aydınlık», kimi «Güneş», kimi «Ferah» derdi. Doktorun tercihen «Işık» dediği bu kız da erkeğe âşıktı. Bilmediği memleketleri görmek arzusuna kapılan diğer yerli bir genç erkeğin yardımile, kaçmalarını temin etti.

Kayaların altındaki dar mağaralardan geçtiler. Sarp kayalar, esrarlı bir şekilde döndü; arkalarından kapandı. Ve ikisi medenî, ikisi vahşi, üç erkek bir kadın, Malmor'a vardılar. Doktorla İsveçlinin üstleri başları lime lime idi. Vahşiler ise iptidaî kılıklarile dikkati celbediyorlardı. Elbise tedarik ettiler. Genç kız, modern kılığile harikûlâdeliğini biraz kaybeder gibi olmuştu. Ökçeleri üstünde sendeliyerek yürüyordu. Hür alışmış ayaklarını iskarpinler incitiyordu. Parise varmak için binecekleri treni istasyonda gördükleri vakit iki yabani genç, avazları çıktığı kadar korkuyla bağırdılar.

Işık, beti benzi soluk, medeniyetin ortasına vardı. Şaşkın ve korkak, etrafına bakıyordu. Hele Pariste otomobilleri, elektrikleri, hoparlörleri, patırtıyı görüp işitince büsbütün fenalaştı. Taş devrinden yirminci asrın göbeğine atılmak zihin durdurucu bir şeydi. Bisikletli adamları başka cins mahlûklar sanıyorlardı. Ya o çok parlak ve büyük gözlü, tasavvur edilmeyen bir süratle yürüyen ve insanları içlerine alan hayvanların ne olduğunu bir türlü anlıyamıyorlardı.

Doktorla İsveçli filhakika medeniyete kavuşmuştu. Lâkin unuttukları resmî muameleler vardı. Bu iki yabancıyı polise nasıl kaydettirecekler? Ne isimleri, ne yerleri, ne yaşları belli olan bu insanların menşeini nasıl izah edecekler? Akıllarına İspanya harbi geldi. Kaçan Cümhuriyetcilerden dediler.

Bütün bu yenilikler öyle sarsmıştı ki kız hastalandı. Şiddetli bir beyin hümmasile yattı. Doktor onu kılınığinde canile başile tedavi etti. Alfonso diye sicile yazılan vahşî erkek ise daha çabuk yola geliyordu. En büyük merakı makinelere idi. Biraz konuşmağa başladıktan sonra makinistlik öğrendi. Şimdi artık Işık ta süsleniyor... Allık bile sürüyordu. Bir kaç cümle fransızcayı da beceriyordu. Fakat gözlerinde daima gizli bir hüzün vardı.

İsveçli, memleketine giderken doktorun meçhul vadi hakkında tasavvur ettiği konferans vermemesini tavsiye etti.

— Bırak! Rahatlarını bozma... Medeniyeti oraya sokma! Günahtır!- diyordu.

Genç kızla doktor sevişiyordu. Evleneceklerdi. Alfonso ise, artık şehre alışmıştı. Birkaç sefer paralar çaldı. Bar, dansing dolaşıp eve sarhoş döndü. Bu hali gören Işık son derece müteessir oldu.

Konferans günü, doktor, antropoloji ile uğraşan bütün âlimlere meçhul vadiyi bildirdi. Alfonso'yu canlı vesika olarak tanıttı. Vahşî delikanlı gazetelerde resmini görünce iptidaî benliğinde emsalsiz bir gurur uyandığını duydu. Bu şöhret sarhoşlığile kendini büsbütün kaybetti. Bir eğlence akşamı içti ve barın kasasından para çalarak kaçtı. Yakalamak için takib eden bir adamı da öldürdü. Sonra sanki hiç bir şey yapmamış gibi eve dönüp mışıl mışıl uyudu.

Polisler kapıya dayandı. Alfonso'yu yatağından kaldırdılar. O, hayret ve tebessümle bakıyordu. Kabahat işlediğini katiyen kavrıyamıyor; çetrefil lisanile:

— Avladığım parayı elimden alacaklardı... Tabiî öldürdüm! - diyordu.

Hapse götürüldü. Bir müddet sonra biçare gencin başını duvarlara vura vura kendini öldürdüğü işitildi.

Bu hadise Işığ'ı büsbütün sarstı. Öğrenmek isteyen nazarlarla etrafına bakıyor; fakat insanların bu hayhuyunu bir türlü kavrayamıyordu.

Meçhul vadiye bir keşif heyeti gidecekti. Doktor da bu meyandaydı. Genç kız da birlikte gitmek için yalvardı.

Malmor'a geldikleri zaman, bir gece, doktor, Işığ'ın ortalıktan kaybolduğunu gördü. Onu deliler gibi her yanda aradı. Fakat bir türlü, izini bulamadı.

Tayyareler, kayaların üstünden uçtu; âlimler dürbinlerle baktı; hiç bir yerde hiç bir hayat eseri görülmedi. O gece alkışlanan doktoru şimdi herkes palavracı sayıyordu. Bütün şöhreti, itibarı mahvolmuştu.

***

Şazel bu hikâyeyi bana not halinde vermişti:

— Ben gidiyorum... İki seneye kadar dönmezsem neşredersin! - demişti.

Gelmedi, neşrediyorum.

Notların nihayetine de şunları yazmış:

«Aldanmadım, hayale kapılmadım. Evet. Orada yaşıyan insanlar vardı. Gözlerimle gördüm. Fakat nereye gittiler? Ne oldular? Nasıl saklandılar Muhakkak ki Işık gizli kayalardan girip medenî insanların geleceğini onlara haber verdi. Katiyen bu bir rüya olamaz. Bu, hakikattir? Beynim sarsılıyor.»

Hülâsa eden: (Vâ - Nû)

MEŞRUTİYETTE SARAY ve BABIÂLİ

Yazan: SÜLEYMAN KÂNİ İRTEM — Tercüme, iktibas hakkı mahfuzdur.
Tefrika No. 29

Gençlerin iş başına gelmesi cereyanı ve bu hususta neşredilen beyanname

Abdülhamid lehindeki bu neşriyatın tekzibi Berut heyeti merkeziyesine tebliğ edildiği gibi bu Bahaeddin efendiye de yazıldı. Berut gazeteleri tekzipler neşrettiler. Mısırdan alınan mektupta Vatan gazetesinin yazdıklarını tekzip hususu merkezi umuminin işarından evvel nazarı dikkate alınarak icabı icra edilmiş ve Vatan gazetesi susturulmuş olduğu bildirildi.

Hükûmetin genç ellere geçmesi meselesi — Meclisteki İttihad ve Terakki mebusları tarafından fırka isminin değiştirilmesi memleketin menfaatlerine muvafık olacağı merkezi umumîye bildirilmişti. Merkezi umumî bunu cemiyete mensup mebusların reyine bıraktı ve bu kararını vilâyet heyeti merkeziyelerine bildirdi. Başta İstanbul heyeti merkeziyesi olmak üzere bazı merkezler buna şiddetle muarız bulundular.

Bunun üzerine isim değiştirmekten vaz geçildi. Meclisteki İttihadcı mebuslar (İttihad ve Terakki fırkası) namı altında kaldılar. Selânikte sadarete Ahmed Riza, Dahiliye Nezaretine Talât, Maliye Nezaretine Mehmed Cavid beylerin geçirileceği yolunda bir şayia çıkmıştı.

Kosova vilâyetinden merkezi umumîye gönderilmiş olan azalar buna itiraz ettiler. Manastır murahhasları da böyle bir tasavvura muhalif vaziyet aldılar.

Selânik klüplerince de bunun aleyhinde bir miting aktedilmek istenildiği anlaşıldı.

Gençlerin iş başına geçmeleri cemiyet mahafilinde o günlerde daha tahammül ve hazmedilecek bir teşebbüs olmadığı bu yolda bir şayia çıkması üzerine gösterilen bu muhalefetle tahakkuk etmesile merkezi umumîden gençlerden mürekkep bir Kabine teşkili muvafık olamıyacağı bir mektupla Ahmed Riza beye bildirildi (!) 1909 mayısının on ikisinde mebusan meclisi reisi Ahmed Riza bey riyaset makamından istifa edip etmemek hususunda merkezi umumîden rey ve mütalâ sordu. Merkezi umumî de kendisinin hamiyetinden, vatanperverane hissiyatından emin olduğundan memleket için menfaat temin edeceğine ihtimal veriyorsa istifa etmesi, aksi halde makamında kalması cevabını verdi. (1)

Ahmed Riza bey istifa etmemek şıkkını tercih etti.

Biraz zaman sonra gençlerin iş başına geçmesi hakkındaki düşüncelerde bir değişiklik olmağa başladığı anlaşıldı. Merkezi umumîye gelen muharreratta hükûmetin genç ellere tevdii arzuları izhar edildiği memnuniyetle görüldü.

Diğer taraftan memurların fenalıkları, suiistimalleri hakında şikâyetler yağıyordu. Merkezi umumî iyi memurlar intihap ve tayini hususuna itina göstermediği sebebile de Dahiliye Nazırı Ferid paşadan memnun değildi.

(Ferid paşa nihayet aleyhinde Tanin gazetesinin neşriyatı ve hücumları üzerine sukut etmiştir.) (2)

Alınan mektuplar gençlerin iş başına getirilmesi arzularının gittikçe kuvvetlenmekte olduğunu ihsas eylemesile merkezi umumî bu vaziyetten istifade edilerek devlet işlerinin gençlere tevdiinden hasıl olabilecek faydalar hakkında bir tamim daha yazılmasına ve böylece efkârı umumiyenin hazırlanmasına karar verdi.

Rumî 1325 temmuzunun onunda cemiyet namına bir beyanname neşredilmesi hakkında doktor Nazım bey tarafından vaki olan teklifi kabul etti. Gazetelere verilen, fakat vaktile yetiştirilememiş olmasından dolayı 10 temmuz günü Selânik gazetelerinde intişar edememiş olan bu beyannamede şöyle denilmişti: (3)

(Tarihin «Saltanati Hamidiye» namı altında ahlâfın ibaret nazarlarına arzedeceği otuz üç senelik fecialar, musibetler silsilesi geçen sene bugün hitama ermiş, Osmanlı milleti vicdanına, hayatına el uzatan «havfi müsellâhtan» gene bugün kurtularak fikren, kalben bir sükûn ve istirahat devresine girmiştir.

Gene bugün Osmanlılar altı asırdanberi müşterek bir ana sinesinde yaşamakta olan birer kardeş, ayni hak ve vazifelere mazhar birer vatandaş olduklarını ilân eylemişlerdir.

İşte millete vicdan ve hayat hürriyeti, Osmanlı unsurlarına hakikî bir müsavat teminine mebde olmak haysiyetile Osmanlı devletinin de hakikî teceddüd devri itibar olunan 10 Temmuz her Osmanlı için mübarek ve muazzez bir idimillî olduğundan Osmanlı İttihad ve Terakki cemiyeti bu muazzez günün ilk senei devriyesini bütün Osmanlılara tebrik ve bu münasebetle âtideki beyanatı vatandaşlarının ittilâğına arzetmeği kendisine vazife addeyler.

tazyiki altında mütehalif birer hareket tazyiki altında münhalif birer hareket istikameti takip eden Osmanlı unsurları geçen temmuzun onuncu günü bu tazyikin tesirinden kurtulur, kurtulmaz meserret ve inşirah ile biribirinin muhadenet ağuşuna atıldılar.

Milleti terkip eden unsurlar arasında bu uhuvvet ve samimiyeti görenler Osmanlılığın tezelzülden masun bir kuvvet ve şiddetle teessüs ettiğine memnun olmuşlardı. Fakat itiraftan çekinmemelidir ki, hürriyet füyuzatı altında geçen bu senede devrisabıkın tahribkâr seyyielerinden olmak üzere bu unsurlar arasında vücud bulmuş olan itimadsızlık hissi hamiyetkâr kalbleri tatmin edecek derecede zail olamamıştır.

Osmanlı unsurları biribirine karşı sebepsiz itimadsızlık izhar ederlerse bir taraftan kendi hususî menfaatlerine, diğer taraftan vatanın mukaddes menfaatlerine zarar iras etmiş olurlar. Halbuki bu memlekette yaşamağa karar verdikten, hukuku esasiyece kâmil bir müsavata mazhariyetten sonra takip olunacak en makul hattı hareket her türlü itimadsızlığı bertaraf ederek Osmanlılık emel ve hisleri altında birleşmekten ibarettir.

İşte Osmanlı İttihad ve Terakki cemiyeti bugünkü idimillîde mesud inkılâbın hatırastnı teyid namına icra olunan sevinç tezahürlerinden maada o inkılâbın tam ve mübeccel bir ittihad ile tetviç olunmasından doğacak bir bahtiyarlığı dahi hissetmek isterdi.

Cemiyet bu arzunun husulü için itilâf komisyonları teşkil etmiş olduğundan bu komisyonların muvaffak olmaları için cins ve mezhep farkı olmıyarak bütün Osmanlıların hulûsu niyet ve ciddiyetle çalışmalarını rica ve tavsiye eyler.

2 — Mazinin mülevves, muhrip ellerinden kurtularak pak ve feyyaz bir istikbalin kucağına atılan bir devlet için geçen her dakikada istibdadın birkaç senelik tahribatını telâfi edecek ne bir süratle yürümek lâzımdı. Hayfa ki ne bu sürat, ne de böyle bir emelin vücudüne delâlet edecek hulûsu niyet ibraz edilebildi.

Bunun sebebi de milletin teşebbüs kuvvetini kâmilen hükûmete, hükûmeti de fikirleri, vicdanları devri sabıkın seyyiatile kararmış olan istibdad ricaline bırakmış olmasıdır.

İş başında devri sabıkın tecrübeli ricalini arzu edenlere bu arzunun ne kadar muzır ve mânasız olduğunu isbat için bir senelik meşrutiyet devresinde tecrübeli zannolunan bu ricalin cesaretsizlikleri, tereddüdleri, iktidarsızlıkları yüzünden hasta vatanın sinesine 31 Mart irtica hâdisesi, müessif Adana felâketi gibi maazallah ölümü mucip olabilecek iki yara daha açılmış olduğunu söylemek kifayet eder.

(Arkası var)

(1) Kongreye takdim edilen raporda Ahmed Rıza beyin böyle bir suale neden ihtiyaç hissettiği hakkında bir kayıd yoktur; bu bapta hariçten de ayrıca malûmat elde edilemedi. Acaba Ahmde Rıza beyin İstanbul heyeti merkeziyesile arası mı açılmıştı? İstanbuldaki İttihad rüesasile arasında bir şey mi geçmişti?

(2) 1325 mayısında; Ferid paşanın Konya vilâyetindeki muamelâtı hakkında.

(3) İfade sadeleştirilmiştir. Bu beyanname Tanin'in 12 temmuz 1325 nüshasında neşrolunmuştur.

Radyo

Türkiye Radyodifüzyon Postaları

DALGA UZUNLUĞU

	1639 m.	183 Kcs.	120 Kw.
T. A. Q.	19,74 m.	15195 Kcs.	20 Kw.
T. A. P.	31,70 m.	9465 Kcs.	20 Kw.

ANKARA RADYOSU
PERŞEMBE 4/5/939
TÜRKİYE SAATİLE

12,30: Program. 12,35: Türk müziği - Pl. 13: Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 13,15 - 14 Müzik (Karışık program - Pl.).

17,30 İnkılâp tarihi dersleri - Halkevinden naklen. 18,30: Program. 18,35: Müzik (Konserto - Pl.). 19: Konuşma (Ziraat saati). 19,15: Türk müziği (Fasıl heyeti): Tahsin Karakuş ve arkadaşları. 20: Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 20,15: Türk müziği: Çalanlar: Cevdet Çağla, Fahire Fersan, Refik Fersan. Okuyanlar: Sadi Hoşses, Radife Neydik. 1 - Suzinak peşrevi. 2 - Sadullah ağanın - Suzinak ağır semaisi - Kapılır her gören. 3 - Udi Eşrefin suzinak şarkı - Günden güne efsun oluyor. 4 - Lâtif ağanın - Suzinak şarkı - Benim yarım gibi yare bulunmaz. 5 - Cevdet Çağla - Keman taksimi. 6 - Yesari Asımın - Nehavent şarkı - Yaz geldi cicim. 7 - Rahmi beyin - Bayatı araban şarkı - Bana ne oldu değişti. 8 - Sadettin Kaynağın - Bayati araban şarkı - Ömrümün neşesiz. 9 - Sadettin Kaynağın - Kürdili hicazkâr şarkı - Bir gün yaşadık. 10 - Halk türküsü - Senin yazın kışa benzer. 21: Konuşma. 21,15: Esham, tahvilât, kambiyo - nukut ve ziraat borsası (fiat). 21,25: Neşeli plâklar - R. 21,30: Müzik (Küçük orkestra - şef: Necip Aşkın): 1 - Brusselmans - Felemenk raksı. 2 - Freire - Ay, ay, ay (melodi). 3 - Hruby - Viyana operetinden (potpuri). 4 - Ganglberger - Benim küçük teddi ayım (Saksafon). 5 - Kutsch - İspanyol kaprisi. 6 - Ziehrer - Viyanalı küçük kız vals parçası. 7 - Schott - Marş. 22,30: Müzik (Aryalar - Pl.). 23: Müzik (Cazband - Pl.). 23,45 - 25: Son ajans haberleri ve yarınki program.

BULMACAMIZ

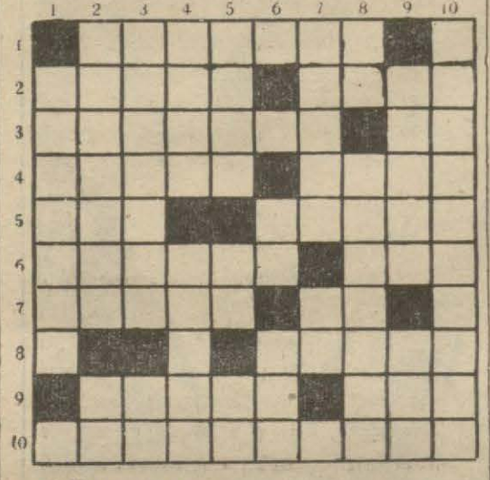

Soldan sağa:

1 — İstanbulun Köprübaşı meydanı.
2 — Cenub vilâyetlerimizden biri - Tayyare.
3 — Korumak - Sonuna «Ç» gelirse baştaki kılar olur.
4 — Yatacak yer temin etme - Herkes.
5 — Hamamda kullanılan su kabı - Bir nevi şeker.
6 — Yad edilen - Mâni.
7 — Adak - Nida.
8 — Beyaz.
9 — Beyan - Şart edatı.
10 — Destini ita eden.

Yukarıdan aşağı:

1 — Paytaht.
2 — Edibcesine - Vilâyet.
3 — İçinde mayası yok - Fiat.
4 — Kötü bir huy - Dil.
5 — Kokulu bir ot - Güzel sanat - Divanenin başı.
6 — Lâhza - Sevmekten emir.
7 — Hitabe - Ekleyle.
8 — Bir iki daha - Konuk.
9 — Rahat - Şart edatı.
10 — Bir yerde sakin olan.

Geçen bulmacamızın halli

Soldan sağa:

1 — Macaristan, 2 — Uzun, Maide, 3 — Hamaratlık, 4 — Apaçık, Aya, 5 — Avad, 6 — Eleman, Ema, 7 — Baca, İftar, 8 — Etek, Mi, Ni, 9 — İsabet, 10 — Enis, Tilki.

Yukarıdan aşağı:

1 — Muharebe, 2 — Azap, Lâtin, 3 — Cumagecesi, 4 — Anaç, Makas, 5 — Rıza, 6 — İmak, Nimet, 7 — Sat, Fiti, 8 — Tilâvet, 9 — Adıyaman, 10 — Nekadariyi.

Acele ediniz!
Beyoğlu İstiklâl caddesinde
Sakarya sineması karşısında
MOTOLA
GÖMLEK
ticarethanesinin
Şimdiki dükkânın terki hasebile ve ticaret odasının müsaadesile yapmakta olduğu
Tenzilâtlı satışından ilk günlerinden istifade ediniz.
En iyi cins bütün stoklarını rekabet kabul etmez fiatlarla elden çıkarmaktadır.
% 25 ilâ 45 tenzilât
acele ediniz!

TURAKİNA

TARİHÎ ROMAN

Yazan: *İSKENDER F. SERTELLİ* Tefrika No. 130

" Sen kaybolursan, yerini kim dolduracak, Samo? Senin gibi bir yiğiti her ana doğuramaz! „

— Peki amma, Tureci, Karakurumu sahipsiz ve müdafaasız mı sanıyor? Kotoktay hatun bunu düşünmediyse, Tureci, ona hatırlatmalıydı.

Sinvur, cahil fakat zeki bir adamdı. O, Samonun yanında bulunduğu müddetçe hayli şeyler öğrenmiş ve uzağı görüş kabiliyetile, atılganlığile, temiz yürekliliğile kendini Samoya çok sevdirmişti. Sinvur, Samonun sayesinde hakan muhafız alayına geçerek saraya alınmıştı. Muhafız elbisesile Sinvur o kadar heybetli görünüyordu ki...

Bir aralık Samoya döndü:

— Turakina ile anlaşmak için güzel bir fırsat var, aslanım! Tureci senden çok çekinir. Onu önlemek ve fikrinden vazgeçirmek üzere yola çıksan, bu hareketinle hem yurda, hem de Turakinaya hizmet etmiş olursun!

— Tureci beni dinler mi hiç? Onun askeri var... Akıncıları, aslan yürekli yiğitlerdir. Ya benim?... Belimdeki hançerimden başka neyim var?

— Elçi gibi gidersin... Onunla konuşursun! Karakurumda büyük bir ordu hazırlandığını söylersin! Ve Kotoktay hatunun bu teşebbüsünde muvaffak olamıyacağını, Turakinanın ondan çok kuvvetli olduğunu, bütün prenslerin Turakinayı tuttuklarını anlatırsın!

Samo biraz düşündükten sonra Sinvuru bu buluşundan ötürü tebrik etti:

— Hakkın var, Sinvur. Tureci'nin gözleri, uzağı senin kadar göremez. Ben, onunla karşılaşırsam, umarım ki, tersyüzüne dönecektir.

— Hiç şüphe yok. Tureci ayni zamanda fakir bir adammış. Bütün servetini oğlu çalıp Semerkande kaçmış. Şimdi Kotoktay hatun ona kimbilir neler vadederek gözlerini boyamıştır. Sen ona ufacık bir hediye versen, derhal sana döner. Bu suretle Turakinanın da gözüne girersin.

Samo birdenbire silkindi:

— Ben Turakinanın gözüne girmeyi düşünmüyorum, Sinvur! Benim bir emelim vardı: Tuna boylarına gitmek. Gerçi, çok yorgundum. Rusyadan döner dönmez, dinlenmeden Çine gittim. Oradan gelince de Tunaya gitmek benim için kolay bir iş değildi. Fakat, Karakurumda bir ay kadar kaldıktan sonra, yeni bir yardımcı ordu ile Tunaya - Can Beyin yerine - ben gidecektim. Oralarda, garbe doğru akın yapmak benim için çok kolay olacaktı. Sebotay Bahadıra da yardımım dokunacaktı. Macar iline doğru akacaktık. Yurdumuzun sınırları genişliyecek, hazinemiz zenginleşecekti. Bütün ülküm kursağımda kaldı.

— Menkü han, Gerolan boylarından yurduna dönmeden, yola çıkar ve Tureci Bahadırı önlersen, yarın gene istediklerini yapabilirsin, komutanım! Yurdun sana her zaman ihtiyacı vardır. Her yanlışlık düzelir. Turakina da bu işte mahçup olacak ve yararlığını görünce, saltanatını sana borçlu kalacaktır.

— Tureci'nin Karakuruma geleceğinden korkuluyor mu?

— Evet. İmparatoriçemiz üç gecedir uyku uyumuyormuş. Vezir Çutsay nasılsa ağzından kaçırmış: «Kotoktay hatun, Moğol tahtına oturmak istiyor!» demiş.

— Turakinaya böyle şey söylenir mi hiç? Gevezelik yapmış Çutsay.

— İmparatoriçe şimdi saray muhafızlarının sayısını arttırdı. Saray kapılarını tamir ettiriyor.

— Karakurumda asker yok mu?

— Ne gezer?. Askerin hepsi Can Beyle Tunaya gitti. Karakurumda bir alay saray muhafızından başka asker yok.

— Ya Tureci bunu biliyorsa?... Ben kendisine: «Askerim Karakurumdadır. Geri dönmezsen, ordu gelip seni takip edecek ve önliyecek!» dediğim zaman, o, Karakurumun iç yüzünü bilen bir adam gibi, benimle alay ederse... Ne yaparım?

Sinvur elini şakağına koydu. Düşündü.

— Ben senin yerinde olsam, hançerimi çekip vururum onu.

— Tureci'yi vurmak mı? Hayır... O, benim eski arkadaşımdır. Tureci, merd ve namuslu bir adamdır. Ben onu vurursam...

Sinvur, komutanının sözünü kesti:

— Adamları da seni mi vurur sanıyorsun?

— Kendimi düşünmedim, Sinvur! Yurdum, onun ölümile çok değerli bir bahadır kaybeder.

— Fakat, ona karşılık, yurdda çıkacak bir kargaşalığın önüne geçmiş ve Turakinayı tahtında bırakmış olacaksın! Bu sırada seni de öldürseler bile, yaptığın hizmeti bütün Moğolistan, arkandan takdir edecek!

Samo içini çekerek cevab verdi:

— Hayır, Sinvur! Ben, Tureci'yi öldüremem. Fakat, onunla anlaşabileceğimi ve onu tatlılıkla geri çevirebileceğimi umuyorum. Haydi, sen biraz dinlendikten sonra Karakuruma dön. Ben de sabaha karşı yola çıkarım.

***

Samo, Tureci Bahadırla karşı karşıya...

Karakurum dağlarının eteklerinde ilerliyen iki atlı, yol üstünde hızlı hızlı konuşuyor:

— Sen, Karakuruma dönmeliydin, Sinvur! İstikbalini bana bağlamakla hayatını tehlikeye atmış oldun! Bu yaralığını ölünceye kadar unutmayacağım. Eğer günün birinde talih yıldızı bizim yolumuzu da aydınlatırsa, o zaman sen de sırma püsküllü bahadırlar arasına geçeceksin!

— Ben kimseden bir şey beklemiyorum, aslanım! Sen şu Tureci'yi kandırıp geri çevirmeğe muvaffak olursan, hem kendini, hem de imparatoriçeyi kurtarmış olacaksın! Ben, bir hiçim... Benim gibi, imparatoriçenin kapısında çanak yalayan binlerce atlı var. İşimiz ters giderse, bunlardan biri eksik olur, kimse farkına bile varmaz. Fakat, sen kaybolursan, bu boşluğu kim dolduracak? Tuna, seni bekliyor. Kubilây, senden güçlükle ayrıldı. Rusyadaki isyanı sen bastırdın! Senin gibi bir yiğiti her ana doğurmaz.

— Merak etme, Sinvur! Ben kolay kolay göçmem.

Günlerce gittiler.

Sinvur, eski komutanını yalnız bırakmamıştı.

Bir akşam yolda iki çobana rastladılar. Çobanlar sürülerini dağa doğru götürüyordu.

Sinvur:

— Bunda bir iş var, dedi, bu saatte çobanlar koyunlarını dağdan indirirler. Bu adam tersine olarak sürüyü dağa doğru güdüyor.

Samo, çobanı çevirdi. Sordu:

— Kimden kaçırıyorsun sürünü? Bu saatte ormana sürü götürülür mü?

Çoban korkak bir tavırla cevab verdi:

— Kotoktay hatunun akıncıları geliyormuş dediler.. korktum. Hayvancıklarımı vurmasınlar diye dağda saklıyacağım bu gece.

Samo hayretle çobanın yüzüne baktı:

— Ne diyorsun.. Tureci mi geliyor yoksa?...

— Evet. Tureci de vurguncuların başında imiş.

— Onlara neden vurgucu diyorsun? Tureci haksızlıktan hoşlanmayan temiz yürekli bir bahadırdır. Köylünün sürüsüne el uzatır mı hiç?...

— Yalnız Tureci gelseydi, onu geyik kızartmasile beslerdim. Fakat, Kotoktay hatunun adamları aç kurt gibi etrafa saldırarak ilerliyorlar. Menkü han ava gitmiş. Vurguncular bundan istifade ederek Karakuruma kadar akacaklarmış.

(Arkası var)

İngiliz-Sovyet müzakeresi neden çabuk ilerlemiyor?

Sovyet Rusya evvelâ İngiltere - Fransa ve Rusya arasında bir ittifak akdini istiyor

İngiltere ise Sovyet Rusyanın evvelâ taarruza uğrayacak devletlere yardım edeceğini ilân etmesini ileri sürüyor

Paris 3 (A.A.) — Le Matin gazetesine Londradan yazılıyor: İngiltere ve Sovyetler birliği tarafından şimdiye kadar müdafaa edilmiş olan tezlerin oldukça farklı olduğu bildirilmektedir. Verilen malûmata göre, Londra, Polonya, Romanya ve Yunanistana verilen İngiliz ve Fransız garantilerinin, Sovyetler birliği tarafından takviyesini ve Litvanya, Estonya, Letonya ve Finlândiyanın da garantisi suretile, Baltık denizinden Karadenize kadar bir Sovyet garantisi vücude getirilmesini istemektedir.

Fakat Sovyetler, herhangi bir memleketi garanti etmeden önce, Fransa, İngiltere ve Sovyet Rusyanın üç taraflı bir ittifak yapmasında ısrar etmektedirler. Bu iş bir kere yapıldıktan sonra, üç devlet Baltıktan Karadenize kadar yukarıda sayılan bütün devletleri garanti edeceklerdir.

Nihayet, Sovyetler birliği Hollanda, Belçika ve İsviçreye de garanti verecektir.

Bu malûmattan Sovyetler birliğinin üç taraflı ittifakı, halen aranılan teşriki mesai için tahakkuku şart bir esas clarak telâkki ettiği anlaşılmaktadır.

Londradan Le Jour gazetesine bildiriliyor: «Bazı mahfillerde zannedildiğine göre, İngiliz - Rus görüşmeleri, geçen hafta sonunda kaydedilen inkişafa rağmen, ancak 15 mayısta lord Halifax'la Litvinof, Milletler Cemiyeti konseyinin toplantısı münasebetile Cenevrede mülâki oldukları zaman neticelenebilecektir. Filhakika konseyin bu defaki toplantısına Sovyetler birliği reislik edeceği için Litvinofun Cenevreye geleceğinden şüphe edilmemektedir. Sovyet komiserinin Paris ve Londrayı ziyareti imkânsız görülmemektedir.»

Londradan Petit Parisien gazetesine bildiriliyor:

«Şurasını tasrih edebiliriz ki, Sovyet hükûmeti üç taraflı bir İngiliz - Fransız - Sovyet ittifakı akdini teklif etmiştir. Bu ittifakın gayesi evvelemirde bu üç memleket te her birini her hangi bir tecavüze karşı müdafaa etmek, sonra da Filândiya körfezinden Karadenize kadar olan Doğu Avrupası devletlerinden her hangi birine karşı yapılacak bir taarruzu karşılamaktır. Bu plân, istiklâlleri İngiltere ve Fransa için hayatî bir mesele olan küçük Batı Avrupası devletlerinden her hangi birine bir taarruz halinde karşılıklı hareket meselesini şimdilik açıkta bırakmaktadır.

İngiliz hükûmetinin temenni ettiği şey, Sovyetler birliği hükûmetinin taarruz halinde, Fransız - İngiliz yardımına mazhar olup ta, Sovyet hükûmetinden de yardım istiyecek olan Doğu Avrupasının her memleketine yardım yapacağına dair bir deklârasyon vermesidir. Bu tarzın, üç memleketin Doğu Avrupası meselelerinde tesanüdünü göstermek gibi bir faydası olacaktır.

İngiltere bu hafta cevap vereck

Londra 3 (A.A.) — Kabine saat 10 da toplanmıştır. Zannedildiğine göre, müzakere bilhassa beynelmilel vaziyete ve ezcümle Polonyanın Danzige dair olan Alman istekleri hakkındaki hattı hareketine ve Sovyet hükûmetile yapılan müzakerelere teallûk etmiştir.

Halifax'ın dün Fransız büyük elçisile yaptığı görüşme ile Sovyet tekliflerine verilecek cevap projesi hakkında arkadaşlarına malûmat verdiği öğrenilmiştir.

Bu proje, nazırlar tarafından tasvib edildiği takdirde, Moskovadaki büyük elçi Seeds vasıtasile Sovyet hükûmetine bu hafta cevap verilmesi ihtimal dahilindedir.

Dahilî politika meselelerine gelince, Kabine, ziraat hakkında ezcümle fevkalâde ahval takdirinde İngilterede yiyecek maddelerinin istihsalini arttırmağa matuf olan hükûmet tekliflerini müzakere edecektir.

İngiliz gazetelerinin şikâyetleri

Londra 3 (A.A.) — New Chronicle ve Daily Herald gazeteleri, İngiltere ile Sovyet Rusya arasındaki müzakerelerin yavaşlığından şikâyet ediyorlar. Daily Herald, iki memleketin Hariciye Nazırları arasında doğrudan doğruya bir temas yapılmasını istemektedir.

Bu gazete, Milletler Cemiyeti konseyinin yakında akdedeceği içtimaın lord Halifax ile B. Litvinof arasında etraflı ve açık bir görüşme fırsatı verdiğini yazmaktadır.

Balkan antantı

Romanya Hariciye Nazırının mühim beyanatı

Roma 3 (A.A.) — Romanya Hariciye Nazırı Gafenco bu akşam saat 23,45 de Romanyadan ayrılmıştır.

Roma 3 (A.A.) — Romanya Hariciye Nazırı Gafenco Tribuna gazetesine yaptığı beyanatta demiştir ki:

«Şuna kanaat getirdim ki, Avrupanın bütün hükûmet merkezlerinde bir Avrupa harbinin çok feci neticeler doğuracğı anlaşılmış bulunuyor. Bu vaziyeti herkes müdriktir. Ve her tarafta çarpışan zıt menfaatlere rağmen bu feci akibetin düşünülmesi bir fren vazifesi görüyor. Bu vaziyetten kurtulmak için bir anlaşmaya varmak zarureti vardır.»

Gafenco, Romayı ziyareti esnasında iki memleketin münasebetlerine hakim olan meseleleri mesul İtalyan devlet adamlarile görüşmek fırsatını bulduğunu söyledikten sonra demiştir ki:

«İtalya ile Romanya arasında ırk ve menşe birliğine istinad eden eski bir dostluk vardır. Bundan başka ekonomik menfaatler birliği de mevcuttur ki, bu, iki memleketin karşılıklı ekonomik münasebetlerinin inkişafını temin eyliyecektir.

Roma 3 (A.A.) — Romanya Hariciye Nazırı Gafenco buradan hareketinden evvel Fransa, İngiltere, Polonya ve Türkiye büyük elçilerile Yunanistan elçisini kabul ederek görüşmüştür.

Atina 3 (Apoyevmatini) — Romanya Hariciye Nazırı B. Gafenco Pariste bulunduğu esnada Atinada çıkan Vradini muhabirine yaptığı beyanatta Pariste Balkan antantı sefirlerile daimî bir temas ve irtibat muhafaza ettiğini söylemiş ve Balkan sefirlerile yaptığı uzun mükâlemeler esnasında aradaki fikir birliğini bir defa daha müşahede ettiğini kaydettikten sonra demiştir ki:

« Türkiye ile Romanya biribirine çözülmez bağlarla bağlanmışlardır. Dört Balkan memleketi, beynelmilel vaziyetin muhtemel inkişaflarına karşı ayni siyaseti takip ve sulhü arzu ediyorlar.»

İngiltere kral ve kraliçesinin seyahati

Cumartesi günü Kanadaya hareket edecekler

Londra 3 (A.A.) — İngiltere kral ve kraliçesi, önümüzdeki cumartesi günü Portsmouth'a gitmek üzere Londradan ayrılacaklar ve Portsmouth'da Kanadaya gitmek üzere vapura bineceklerdir.

Küçük prensesler, valide kraliçe Mary, Dük ve Düşes de Gloucester, Dük ve Düşes de Kent, vapura kadar kral ve kraliçeye refakat edeceklerdir.

Kral ve kraliçenin mevkibi saat 12,20 de saraydan ayrılacak ve mevkibe muhafız kıtaatı refakat edecektir.

B. Chamberlain ile Lord Halifax, trenin Waterlo istasyonundan hareketi esnasında hazır bulunacaklardır. Kanada âlî komiseri trende bulunacaktır.

Kral ve kraliçe, Empress Of Australia ile seyahat edeceklerdir. Gemi, saat 15 de hareket edecektir. Kral ve kraliçenin Repulse adındaki harp kruvazörü ile seyahat etmeleri mukarrer idi, fakat son dakikada İngiliz amirallık dairesi, beynelmilel vaziyet dolayısile bu kruvazörü İngiliz kara sularında bulundurmağı tercih etmiştir.

İtalyada bir tayyare düştü, tayyareci öldü

Roma 3 (A.A.) — Trevise tayyare limanına mensup bir tayyare, henüz malûm olmıyan esbaptan dolayı yere düşerek parçalanmıştır. Pilot, telef olmuştur.

Atina ile Amerika arasında telsiz telefonla muhabere

Atina 3 (A.A.) — Atina ajansı bildiriyor: Atina ile Amerika arasında ilk telsiz telefon muhaberesi dün yapılmış ve matbuat ve turizm müsteşarı B. Nikolidis Nev-York sergisinin açılması münasebetiyle Amerikan milletine bir hitapta bulunmuştur.

Fransa Maliye Nezareti yeni bir istikraz akdediyor

Paris 3 (A.A.) — Maliye Nezareti 15 Mayıstan itibaren bir istikraz akdedecektir.

İstikrazın yüzde beş faizli olup yüz franklık bir tahvili 98 Franka çıkarılacak ve tahvillerin tamamı 40 senede itfa edilecektir.

İngiltere, Filistin meselesinde Araplara mukabil teklifte bulundu

Kahire 3 (A.A.) — Büyük Britanya elçisi bugün Mısır Başvekiline Filistin meselesine dair Arapların yaptıkları teklife İngilterenin mukabil teklifini tevdi etmiştir. İngilterenin bu mukabil teklifi katî mahiyette değildir. Londra hükûmeti bu meseledeki katî hareketini henüz tesbit etmemiştir.

Şark Rum-Katolik patriği papayı ziyarete gitti

Bari 3 (A.A.) — Antakya, İskenderiye Kudüs ve bütün şarkın Rum - Katolik patriki monsenyör Cyrill Mogbegab, ayni mezhebe mensub piskoposlarla dün buraya gelmiştir. Patrik, Papaya tazimatını arzetmek üzere hemen Romaya hareket etmiştir.

Fransanın İspanyanın imarına yardımı

Burgos 3 (A.A.) — Eski Fransız sefiri Peretti Della Rocca, buraya gelmiştir. Mumaileyh, Fransanın İspanyanın imarına iştiraki imkânını tedkik etmek maksadile Madride gidecektir.

İspanyol milisleri Fransada askerî yollar yapacaklar

Paris 3 (A.A.) — Petit Parisien gazetesinin Grenoble'dan istihbarına göre Alp dağlarında askerî yollara aid işlerde kullanılmak üzere İspanyol milisleri, yüzlerce insandan mürekkeb kafileler halinde gelmektedirler.

İngilterede 35 bin tonluk yeni bir zırhlı denize indirildi

Londra 3 (A.A.) — 35,000 tonluk «Prince of Wales» zırhlısı bugün denize indirilmiştir.

Hayatî saha

B. Falih Rıfkı Atay'ın Ulust'a çıkan bu mühim makalesini yazıyoruz

B. Falih Rıfkı Atay dünkü Ulus gazetesinde (Hayatî saha) serlevhasile mühim bir başmakale yazmıştır. B. Falih Rıfkı Atay, Alman davasının, birkaç sene içinde hak politikası, ırk politikası, saha politikası diye üç isim değiştirdiğini yazmakta, hak ve ırk politikalarını tahlilden sonra makalesine şöyle devam etmektedir:

«Yeni Almanya için hayatî saha demek, şimdilik kendisine yiyeceğini ve ham maddesini veren, sanayi mamulâtına pazarlık hizmetini gören, yani iktisaden kendisini tamamlıyan, ve her şart altında kara ve hava kuvvetlerinin doğrudan doğruya müdafaası altında bulunan saha demektir. Bu sahanın bugün telâffuz olunan hududu, merkezî Avrupa ile Balkanlardır.»

Muharrir, resmî Almanyanın fikirlerini pek sadık olarak aksettiren bir Berlin mecmuasının 19 tarihli nüshasındaki bir makalede bu vaziyetin açık bir lisanla izah edildiğini işaret ettikten sonra, bu mecmuanın tamamlaşma için örnek olarak Romanya mukavelesini öne sürdüğünü yazarak makalesine şöyle devam ediyor:

«Fakat Romanya mukavelesinin temin ettiği tamamlaşma, Romanya ekonomisinin Almanya ihtiyaçlarına göre tanzim edilmesi ve işlemesi demektir. Bağlı devletler, bu ihtiyaçlara cevap vermek ve onlarla tearuz etmemek şartı ile beynelmilel münasebetlerinde ve milli faaliyetlerinde serbestirler. Almanyanın temin edebileceği sanayi mamulâtını, bu memleketlerde de vücude getirmenin mânası var mıdır? Yahut Almanyanın sıkı ihtiyacı olan maddeleri yetiştirmek dururken, meselâ Amerika piyasasında para kazanmak için, toprağını istediği gibi kullanmak istemesi doğru olur mu? Ya fiatler? Ya sıraî memleketlere lâyık görüleecek hayat standardı seviyesi? Ya boş topraklara muhaceret? Bütün bu mesleler, hayatî saha, iktisadi mukaveleler sistemi içine girdikten ve Almanyanın artık bu kadar daimî ve zarurî olmuş olan menfaatlerinin müdafaası o memleketlerin yeni siyasî nizamları ile de emniyet altına alındıktan sonra birer birer meydana çıkacak ve halledilecektir.

Hayatî saha bugün yalnız Merkezî Avrupa ve Balkanlar hududu ile sınırlanmış ve yalnız iktisadî umumî şartları tesbit edilmiştir. Siyasî ve hukuki safhaya henüz sıra gelmemiştir. Hayatî saha bir gaye mi, yoksa daha büyük bir dâvanın istinad ve hareket noktası mıdır? Hududu gibi, mahiyeti de bugün için meçhul! Diğer taraftan mütemadiyen ödenmesi lâzımgelen bir de müttefik, İtalya var.

Almanya, yeni ve uzun bir harbi, yalnız silâhları ile kabul edemez: Hitler, hiç şüphesiz, Kayzer'in hatasına düşmiyecektir. Almanya aç değildir. Fakat hemen bütün yiyeceği aile sofrasının üzerindedir. Kiler ihtiyatı yoktur. Eğer harp birkaç hamlede bitmezse, vaziyet ne olur? Onun için Hitler Almanyasının her işi sulhen halletmek teminatına inanılabilir, fakat bu sulh, bir harpten beklenen vazifeyi yapmak teahhüdü altına alınmamak şartile!

Aksi halde yeni harp cephesinin arkasında, onu gerek gıda, gerek ham madde ile mütemadiyen ve emin surette besliyecek kaynaklar lâzımdır. Bu kaynaklar Almanyaya karadan bağlı olmalı, ve her türlü istihsal şartları harp vaziyetinin zaruretlerine göre daha evvelden tanzim edilmiş olmalıdır. Hayatî sahanın hududu nedir? Eğer 50 milyon İngilize düşen hayatî saha bir nisbet esası olarak alınacak olursa, 80 milyonluk Almanya için Tanrıya yeni bir küre ısmarlamaktan gayri çare kalır mı?

Mesele, yalnız Almanyanın, yalnız Avrupa kıtasının bir parçasının değil, asrımızın bir meselesidir. Bakalım daha ne safhalarına şahid olacağız?»

Almanya - Polonya gerginliği artıyor

(Baştarafı 1 nci sahifede)

beyanatta bulunduğu gün Berline verilecektir.

Polonya meclisi sonbahara kadar tatil yapacaktır. Bu müddet zarfında malî, iktisadî işlerle millî müdafaa için Reisicümhura fevkalâde salâhiyetler veren bir kanun lâyihası Meclise verilecektir.

Polonya azimkâr hareket edecek

Paris 3 — Epoque gazetesi diyor ki: «Ne İngiltere, ne Polonya harp istemiyor. Fakat gittikçe artan Alman tehdidine karşı azimkâr hareket etmek lâzımdır. Polonya, Danzigi sonuna kadar müdafaaya mecburdur. Bunu hem kendisi, hem İngiltere, hem Fransa için yapmak mecburiyetindedir. Zaaf gösterilmezse, harp çıkmaması yüzde seksendir. Aksi takdirde harp tehlikesi yüzde yüz artar.»

Polonya Danzigden dört garanti istiyor

Paris 3 (A.A.) — İntransigent gazetesinin istihbarına göre, Polonya Danzigden şu dört garantiyi istiyecektir: Danzig üzerinde Polonyanın himaye idaresi, Danzig âyan meclisinin kararlarında Polonyanın vetosu, Danzigin Polonya kıtaatı tarafından işgali ve Danzig topraklarında ağır sanayiin Polonya tarafından kontrol edilmesi.

İngiliz gazetelerinin mütaleaları

Londra 3 — Daily Mail gazetesi, Polonyanın ifratkâr isteklerde bulunmamasını, Almanya ile Polonya arasında bir anlaşma olabileceğini yazıyor. Bu gazete, Polonyanın ticarî menfaatlerini muhafaza edecek bir hal sureti bulunmaması yüzünden bir Avrupa ihtilâfı çıkmasını istemiyor, maamafih, Polonya istiklâlini ve hayatî menfaatlerini tehdide maruz görürse, İngiltere ile Fransanın derhal teahhüdlerini ifa edeceklerini kaydediyor.

Daily Telegraph ise diyor ki: «Almanya, Danzig hakkındaki hücumlarla, taarruz aleyhindeki cepheyi bozmak istiyor. Polonyaya tam müzaheret edilmezse, bütün emniyet sistemi vahim bir tehlikeye maruz kalacaktır.»

Polonya gazeteleri ne diyorlar?

Varşova 3 — Gazeteler, Almanyanın, İngiltere ile Polonyanın arasını açmağa çalıştığını yazıyorlar. Gazeteler, Polonyanın icab ederse harbi göze alacağını, bu takdirde İngiltere ve Fransanın, Polonyanın yanıbaşında harbedeceklerini söylüyorlar.

Alman gazetelerinin hücumları

Berlin 3 (A.A.) — Alman matbuatı, Polonyaya şiddetle hücum etmektedir. Matbuat, Polonyayı, ateşle oynamakla itham etmekte ve Danzigin Polonya himayesine girmesini istiyen Polonya matbuatına karşı ateş püskürmektedir.

Völkischer Beobachter gazetesi, Polonya matbuatında çıkan makalelerin «en tehlikeli şekilde Avrupayı zehirlemeğe» çalıştığını yazmakta ve İngiliz - Fransız gazetelerinin her gün ateşe yağ attıklarını ilâve eylemektedir.

İspanya İngiltere ile dostluk istiyor

Londra 3 — İspanya sefiri, şerefine verilen bir öğle ziyafeti esnasında İspanyanın sulh içinde yaşamaktan ve bütün devletlerle iyi münasebetler beslemekten başka birşey istemediğini beyan etmiş ve İngiltere ile uzun zamandanberi ananevî dostane münasebetler idame ettiğini ilâve etmiştir.

Hitlerin Chamberlain ile birlikte çekilmiş resimleri Almanyada satılamayacak

Londra 3 — Berlinden gelen haberlere göre Alman Propaganda Nazırı Goebbels, Hitlerin Chamberlain ile birlikte çekilmiş resimlerini gösteren kartpostalların satılmasını yasak etmiştir.

Sümerbankla Etibankın birleştirileceği doğru değil

Ankara 3 (A.A.) — Sümerbank ve Etibank'ın birleştirilmesi için tedkikat yapılmakta olduğuna dair bazı gazetelerde çıkan haberlerin asıl ve esası olmadığı öğrenilmiştir.

AKŞAMIN KÜÇÜK İLANLARI

KÜÇÜK İLÂNLAR tarifesinde tenzilât

Damga kanununda yapılan son tadilât üzerine Küçük İlânlar tarifemizde o nisbette tenzilât yapılmıştır. Yeni tarife için ilân memurluğuna müracaat edilmelidir. Telefon: 20681.

1 — İŞ ARIYANLAR

MÜLK SAHİPLERİNE — Hesap ve idare işlerinden iyi anlayan ve muteber kefilli bir Türk odabaşılık veya sair suretle emlâk idaresine taliptir. Adres: İnsel. Dilsizzade han 13. İstanbul. — 1

BİR DADI İŞ ARIYOR — Yirmi senedenberi dadılık yapmış Fransızca, Türkçe, Rumcayı konuşur. Museyi bir bayan iş arıyor. Tarlabaşı Doğramacı sokak 41. Elektrikçi bay Ahmed evinde dadı diye sorulması. — 2

MUHASİP — Türkçe, Fransızca ve Ermeniceye vakıf mütehassıs ve tecrübeli bir muhasip iş arıyor. İstanbulda Ksantopulo hanında 10 No. ya müracaat. Telefon: 23972. — 3

BİR TÜRK BAYAN İŞ ARIYOR — Kimsesiz iyi bir aile kadını tahsili olmakla çocuğiyle beraber ciddi herhangi bir yerde kendisine münasib bir işle çalışacaktır. Taşraya da gidecektir. Hakiki taliplerin (Akşam) da (S. S.) rümuzuna süratle mektupla müracaatları. — 1

İŞ ARIYORUM — Eski ve yeni harfleri ve daktilo bilirim. Ticarethane ve yazıhanelerde çalışmak istiyorum. Akşam'da mektupla (C. M.) rümuzuna müracaat.

2 — İŞÇİ ARIYANLAR

HASTABAKICI ARANIYOR — İzmirde hususi bri şirkette ve hususi bir hastanede çalışmak üzere iki diplomalı hemşire alınacaktır. Cerrahide çok iyi çalışmış olmaları lâzımdır. Hüsnühal kâğıdları ve fotoğraflarile İzmir posta kutusu (321) e müracaat. — 6

ERKEK AHÇI ARANIYOR — Alaturka ve alafranga iyi yemek pişirmesini bilen iyi bir ahçı aranıyor. İstanbul Uzunçarşı caddesi 5 numarada Tıbbi müstahzarat lâboratuvarına müracaat. Telefon: 20578. — 9

DÖRT YAŞINDA BİR ERKEK ÇOCUK İÇİN — Güzel telâffuzla İngilizce bilen ve Türkçe konuşan, çocuk bakımında çok tecrübeli bir bayan aranıyor. Saat 12 ile 13 arası Taksim Aydede caddesi İbrahim Itri apartımanında bay Koray'a müracaat.

3 — SATILIK EŞYA

UCUZ SATILIK PİYANO — Alman markalı, mükemmel bir halde bir piyano satılıktır. Akşam gazetesine A. C. rümuzuna mektupla müracaat. — 1

ACELE KELEPİR SATILIK PİYANO — Alman marka çapraz telli gayet yeni büyük şekilde bir piyano satılıktır. Beyoğlu Asmalımescid Yeniçeriağası sokak 37 numara içeride 2 nci kat 2 numaraya müracaat. Saat 2 den 5 e kadar. — 2

4 — KİRALIK - SATILIK

KİRALIK DAİRE — Taksimde Topçu caddesinde Uygun apartımanının 2 numaralı lüks dairesi eşyasile beraber yaz için kiralıktır. Dört odası ve konforu olan bu apt. her gün gezilebilir. — 11

ACELE SATILIK ARSA — Yeşilköyde Ümraniye mahallesi Karakol sokağında 380 arşın arsa satılıktır. Pazarlık için Beşiktaşta Teşvikiye Kâğıdhane caddesinde Raif ağa cami karşısında 58 numaraya müracaat. — 1

KİRALIK — Kurtuluşta tramvay istasyonu karşısında 23 No. lı Müzeyyen ap. üç odalı dairesi kiralıktır. — 3

KİRALIK, KONFORLU, MÖBLE APARTIMAN — Ayaspaşa, Parkotel karşısı, İkiz Kardeşler apartımanı 2 numaralı daire mevsimlik kiralıktır. Her gün saat 11 den 3 e kadar görülebilir. Tel: 44399. — 8

KİRALIK APARTIMAN — Ortaköyde vapur iskelesi yanında Salhane sokak 12 numara 2 odalı mutfaklı küçük bir daire terkos, elektrik havagazı taraça, görmek için yerinde müracaat telefonla: 43265 - 41898. — 6

SATILIK EV — Kâgir 2200 liraya. 5 oda, 2 mutfak, büyük taraça, kuyu, sarnıç, terkos, elektrik. Pangaltıda Meyva sokağında 11 numaralı. Harbiye Çeşme karşısında. Her gün 14 ten 19 a kadar — 1

YAZLIK — Bir kat üstünde möble, muşambalı, veranda ve çamlı bahçeyi havi iki büyük oda yaz mevsimi için kiralıktır. Moda, Rıza Paşa sokak No. 14. — 1

MOBİLYALI — Her türlü ev eşyasını havi telefonlu konforlu ve gayet güzel manzaralı bir daire beş aylığına kiralıktır. Tramvaya, iskeleye pek yakın. Beyoğluna yürüyerek on dakika. Yaz mevsiminde kolayca karşıki Salacak plâjına gidilebilir. Adres: Kabataşta Sedüstünde Çürüksulu Mahmud paşa apartımanı. Telefon: 42795. — 8

KİRALIK KÖŞK — Havası, manzarası ve bahusus ciğer hastalıklarına şifalı tesirile malûm Maltepe Asfalt caddede boyalı 2 ailenin rahatça oturabileceği 7 odalı 2 katlı 31 No.lı Doktorun köşkü kiralıktır. Görmek için komşosu Nedime, pazarlık için Tel. 54 - 58 - 20718. — 8

SATILIK KÖŞK — Feneryolu - Bağdad caddesi - No. 160 - iki dönüm yerile - cumartesi - pazar ve çarşamba günleri öğleden itibaren gezdirilir. Telefon 52 - 2 Göztepe. — 3

ACELE SATILIK YALI — Çengelköyünde iskeleye yakın kübik muntazam bahçe, su, gaz, elektrik, telefon, banyo. Herşey mükemmel. İçindekilere müracaatları. Tel. 38 - 98. — 1

ACELE SATILIK APARTIMAN — Cihangir Güneşli sokak No. 50. Alman hastanesi arkasında deniz görür dört katlı küçük şirin her konforu havi modern apartıman iradı 960 lira fiat 7250 lira.

SATILIK KÖŞK — Çengelköyünde Talimhane Kaldırım caddesi No. 30 altı kâgir 3 kat üzerine 6 odalı, hamam ve mutfağı havi ayrıca ahır ve uşak odası bulunan 12 dönüm meyvadar bahçe ve tarlalı, biri Sakız tulumbalı iki kuyulu köşk gayet ehven fiatle satılıktır. Malûmat almak için Fatih Sofular mahallesi Havlucu sokak No. 28 müracaat. — 4

SATILIK UCUZ ARSA — Aksarayda Taşkasapta İbrahim Ziya mensucat fabrikası karşısında havadar ve nezaretli metresi 3 lira. Müracaat telefon: 44572.

SATILIK UCUZ ARSA — Kartal İstasyon Piyasa caddesinde önü deniz arkası tren yollle mahdud 1500 arşın miktarındadır. Kartalda dellâl bay Rıza Çavuşa mürcaat.

KİRALIK KALORİFERLİ APARTIMAN — Denize nazır bahçeli ve banyolu modern altışar ve beş odalı daireler. Lâleli Şair Haşmet sokak 43 numara Gönlü Ferah apartımanı, kapıcıya müracaat. — 3

KİRALIK APT. — 5 oda hol banyo ve saire. Tramvay yoluna nezareti var. Aksaray Kemalpaşa caddesi Azimkâr sokak başında Marmara apartımanı 5 numaraya. — 2

SATILIK KÖŞK VE ERAZİ — Kartalda Rahmanlar tepesinde geniş bir erazi içinde çam, zeytin ve sair yüzlerce ağacı muhtevi Ebülhüda köşkü ile erazisi çok ucuz bir fiatle satılıktır. Tafsilât almak ve köşkü görüp gezmek için içindekilere müracaat. — 7

HEM SATILIK HEM KİRALIK — Heybeliada iskelesine on dakika mesafede altı oda iki mutfak iki bölüme müsaid her tarafı muşambalı bir sarnıcı ve deposu bir mikdar bahçesi olan fevkalâde nezareti bulunan yeni hane satılık, kiralıktır. Taliplerin Kurtuluş cad. 155 Yener apr. 3 numaraya müracaat.

KİRALIK MOBİLYALI APARTIMAN — Ayaspaşada beş odalı tam konforlu ve mobilyalı bir apartıman yaz mevsimi için kiralıktır. Apartımanın telefon numarası 49490 ve yahut 49058 numaraya telefonla müracaat. — 1

KİRALIK — Pangaltı, Bilezikçi sokak 27 No. lu FERAH apartımanında 5 oda, banyo, telefon. Eşyalı ve eşyasız. Senelik veya altı aylık.

KİRALIK DAİRE — Kabataşta Sedüstünde Çürüksulu Mahmud paşa apartımanında güzel manzaralı konforlu 4 odalı bir daire kiralıktır. Her zaman gezilebilir. — 3

KİRALIK FABRİKA — Şişli Operatör Rauf sokak No. 28 Şişli. Gayet geniş iki daireli ve bütün konforlariyle beraber. Müracaat: Telefon No. 20573. — 8

KİRALIK BOL IŞIKLI HAVADAR EV — Beyazıd Üniversite caddesine nazır Külhan sokak numara 15. Dört odalı havagazı, terkos, elektrik bulunan müstakil bir hane kiralıktır. Görmek istiyenler karşısında doktor Cemal Zeki muayenehanesine lûtfen müracaat etsinler, fiat ehvendir.

KİRALIK — Büyük salon ve odalar, kalorifer ve saire mevcud, muayenehaneye, yazıhaneye, birlige elverişli daire, Beyoğlu İstiklâl caddesi numara (65 - 67) Emgen apartıman Foto Kanzler üstünde. — 3

ACELE SATILIK ÜÇ DAİRELİ APARTIMAN — Nişantaş Teşvikiyede Kâğıdhane caddesi Küşadiye sokağında senevi bin yüz lira iradı bulunan müceddeden her konforu havi yedi numaralı apartıman acele satılıktır. Saat ondan ikiye kadar üçüncü kata müracaat. — 4

1600 LİRAYA SATILIK EV — Tepebaşı Akarca caddesi Derviş Ahmed sokak 12 numaralı 300 arşın üzerine 5 oda geniş kullanışlı elektrik ve suyu ve fevkalâde manzaralı içindekilere müracaat.

5 — MÜTEFERRİK

YENİ DANS LAMBET VOK DANSLARI — Hususi ve münferid olarak pazardan maada her gün Beyoğlu Karlman karşısında Nuri Ziya sokak No. 3. Profesör Panosyan. — 6

İNGİLİZCE — (Bahusus ticaret şubeleri) - İngiliz Oxford üniversit. mezunu bir profesör ders veriyor. - Esaslı ve en asrî usul. - Ehven fiatler. - «İngil. Prof.» — 6

ALMAN MEKTEBİ TALEBESİNİ — Bir diplomalı Alman muallim her ders şubesine kati surette ve serian hazırlamaktadır. «Dipl. Profes.» rümuzla gazeteye mür. — 2

ALMANCA DERSLERİ — Berlin üniversitesinden mezun bir Alman profesör tarafından en seri ve asrî metodla verilir. Fiatler mutedildir. «Prof. H.» — 5

YAVRU BİR KÖPEK ARANIYOR — Fino cinsi, Japon kırması veya Pekin cinsi küçük bir yavru köpek aranıyor. Taksim Topçu caddesi Uygun apartıman 2 numaralı daireye müracaat. — 2

ALMANYADA TAHSİL GÖRMÜŞ — Bir Türk bayan Almanca ve Fransızca lisan dersleri vermektedir. Arzu edenlerin Akşam'da (C E) rümuzuna mektupla müracaatları. — 3

MEKTUPLARINIZI ALDIRINIZ

Gazetemiz idarehanesini adres olarak göstermiş olan karilerimizden

A. M. — S. S.

namlarına gelen mektupları idarehanemizden aldırmaları mercudur.

Fotoğrafçılıktan anlar ve tercihan

İngilizce veya Fransızca bilen faal ve satışta tecrübeli

Seyyar satış memurları alınacaktır

20 mayısa kadar KODAK Şirketi, Beyoğlu, Tünel, Ensiz sokak No. 3 e müracaat edilmesi

Siirt Belediyesinden:

1 — Usulü dairesinde ilân edilmiş ve Siirt belediye encümeninde ihalesi yapılacağı tesbit edilmiş olan Siirt şehrine isale edilecek suya ait eksiltmeye Nisanın yirminci günü saat 11 re kadar talip zuhur etmediğinden ihale bir ay sonraya tehir edilmiştir.

2 — Keşif bedeli yüz yirmi bin lira olup 2490 sayılı kanunun 16:17 inci maddelerine uygun yedi bin iki yüz elli liralık muvakkat teminat.

3 — Bu müddet zarfında teklif edilecek bedeller haddi lâyik bulunduğu takdirde ihale 20/5/939 gününe raslayan cumartesi günü saat 11 de Siirt belediye encümeninde yapılacaktır. Şartnameler altı lira mukabilinde verilir.

4 — Bu husus hakkında fazla izahat almak istiyenlerin Belediyeler imar heyeti fen şefliğine Siirt belediyesine müracaat etmeleri ilân olunur. (3056)

Meşhur Arnavutköyü Akıntı burnundaki

BİLECİK Gazinosu kiralıktır

İstekliler her gün öğleden sonra 22369 numaraya telefon edebilirler.

Nafıa vekâletinden :

10/5/939 çarşamba günü saat 15 de Ankarada Nafia Vekâleti binası içinde malzeme müdürlüğü odasında toplanan malzeme eksiltme komisyonunda 3700 lira muhammen bedelli 264 adet kilometre 324 adet meyil ve 429 adet münhani levhalarının açık eksiltme usulü ile eksiltmesi yapılacaktır. Eksiltme şartnamesi ve teferruatı bedelsiz olarak malzeme müdürlüğünden alınabilir.

Muvakkat teminat 277 lira 50 kuruştur.

İsteklilerin muvakkat teminat ve şartnamesinde yazılı vesaik ile birlikte ayni gün saat 15 de mezkûr komisyonda hazır bulunmaları lâzımdır. (1437) (2709)

ANKARADA YENİ İNŞA EDİLEN BÜYÜK

CİHAN PALAS OTELİ KİRALIKTIR

Kırk beş odası, lokanta ve gazinosu, berber salonu, otomatik çamaşırhanesi, büyük salonları bulunan ve asrın icap ettirdiği her türlü konforu haiz bu lüks otel, ehil bir sermayedara kiraya verilecektir.

Taliplerin Ankarada Cihan Oteli sahiplerine müracaatı

MEMUR Aranıyor

Lisan ve muhasebe bilen, teminat verebilecek 2 memur alınacaktır.

Lâle Sinemasına müracaat

TÜRKİYE Şişe ve Cam fabrikaları Anonim Sosyetesinden:

Paşabahçe şişe ve cam fabrikamız, memlekette züccaciye ticareti ile uğraşan her kese tek fiat ve müsavi şartlarla satış yapmağa başlamıştır.

Taliplerin aşağıdaki adresimize müracaatları:

Galata Perşembe pazarı Samur sokağı İş Han

Kimyager alınacak

Askeri Fabrikalar Umum Müdürlüğünden:

Küçük Yozgatta çalıştırılmak üzere kimyager alınacaktır. İsteklilerin istida ile Umum müdürlüğe müracaatları. (2953)

İş adamı aranıyor

İstanbulda bilcümle resmî ve gayri resmî dairelerde bir ticarethane namına iş takip etmek istiyen referansı kuvvetli, muarefesi çok bir memura ihtiyaç vardır. Dolgun maaş alacaktır. Beyoğlu Posta kutusu 2195 e yazılması.

İstanbul Birinci Ticaret Mahkemesinden : 1939/99

Adriyatika vapur acentasının Abbazia vapurunun 1 A seferile gelen 3 balya Levha Mahtar'a aid 24-1-1939 tarihli ve 1 No. lı konşimentonun zayi olduğundan bahsile iptaline karar verilmesi Balıkpazarında Yeni Ticaret hanında 18 No. da Mehmed Akyüz tarafından ba arzuhal taleb ve işbu konşimentonun hamili olduğuna dair vesika da ibraz edilmiş olmakla ticaret kanununun 638 ci maddesinin kıyasen tatbiki suretiyle ziyaı iddia olunan konşimento kimin elinde ise 45 gün içinde mahkemeye ibraz etmesi ve aksi takdirde bu müddetin hitamında iptaline karar verileceği ilân olunur.

M. 1992

Baker Ayakkabları

Rahat ve sağlamdır.

Bu ayakkabları almakla iktisad etmiş olacaksınız. Hali hazırda yerli ve ecnebi malı zengin çeşidlerimiz vardır. Geliniz, görünüz ve intihab ediniz.

İstanbul defterdarlığından

Mütekaid, dul ve yetimlerin nazarı dikkatine: Bilûmum zat maaşları sahiplerinin Mayıs 1939 birinci altı aylık yoklaması.

1 — 4/5/939 tarihinden itibaren 25/5/939 tarihine kadar mütekaid, dul ve yetimlerin yoklama muamelesi yapılacaktır.

2 — Yoklama her gün saat dokuzdan - on ikiye ve on üçten - on yediye kadar devam edecektir.

3 — Zat maaşları sahipleri; fotoğraflı nüfus hüviyet cüzdanını ve resmî senetlerini ve bir yeni fotoğraflarını ve malûl olanlar malûliyet raporlarını ve yoklama ilmühaberlerini bizzat baraberlerinde getirip mensup oldukları malmüdürlüklerine ibraza mecburdurlar.

4 — Alâkadaranın derhal müracaatları ilân olunur.....

Dr. A. Asım Onur

Ortaköy ŞİFA YURDU

İstanbulun en güzel yerinde, geniş bir park içinde, konforu mükemmel, bakımı iyi, kadın ve erkek her türlü hastalıklara açık hastane.

Doğum ve kadın ameliyatlarile fıtık, apandisit, basur ve diğer ameliyeler için çok ucuz hususi fiatler. Ortaköy, tramvay yolu, Muallim Naci cad. 111 - 115. Telefon: 42221.

ACELE

Muhasip muavini ARANIYOR

Bir ticaret şirketinin muhasebe servisinde çalıştırılmak üzere el yazısı düzgün genç bir memur alınacaktır. Referanslariyle Beyoğlu Posta kutusu 2195 numaraya acele yazılması.

Dr. İhsan Sami

İSTAFİLOKOK AŞISI

İstafilokoklardan mütevellid (ergenlik, kan çıbanı, koltuk altı çıbanı, arpacık) ve bütün cild hastalıklarına karşı pek tesirli bir aşıdır.

Divanyolu No. 113

İstanbul Levazım Amirliği ilânları

29 El dürbününün açık eksiltme suretile münakasaya konmuştur. Evsaf ve hususî şartları İstanbul, Ankara, Konya Lv. âmirlikleri satın alma Ko. larındadır. İstekliler mezkûr Ko. larda her gün mesai saatelerinde görebilirler. Beher el dürbününün muhammen fiatı 96 liradır. İlk teminatı 208 lira 80 kuruştur. Açık eksiltmesi 22 Mayıs 939 pazartesi günü saat 10 dadır. İstekliler gün ve saatinde Konya Kolordu satın alma Ko. da hazır bulunmaları (976) (3058)

Dr. FETHİ LABORATUVARI

Cerrahpaşa hastanesi bakteriyoloğu

Kan, idrar, balgam, mevadı gaita tahlilleri ve (İDRAR VASITASİLE GEBELİĞİN İLK GÜNLERİNDE KATİ TEŞHİSİ) *yapılır.*

Beyoğlu : Taksime giderken Meşelik sokağı Ferah apartımanı Tel. 40534

ZAYİ

Sabiha hanım okulundan almış olduğum şehadetnamemi kaybettiğimden yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü olmadığını ilân ederim. Adapazarı Semerciler mahallesinden Ömer oğlu Hilmi Peker.

Selânik Bankası

Tesis tarihi : 1888

İdare merkezi :

İstanbul (Galata)

Türkiye şubeleri :

İSTANBUL, (Galata. Yenicamı)

MERSİN

ADANA Bürosu

Yunanistan şubeleri :

SELÂNİK, ATİNA

Her türlü Banka muamelâtı

Kiralık kasalar.

Zayi — 929 yılında Beyoğlu 3 üncü ilk okuldan verilen tasdiknameyi kaybettim, yenisini alacağımdan eskisinin değeri yoktur.

292 numarada mukayyed Abdullah Afacan

Zayi — 929 yılında Beşiktaş 19 uncu ilk okuldan aldığım tasdiknameyi kaybettim, yenisini alacağımdan eskisinin değeri yoktur. **216 numarada mukayyed Mehmed Tevfik Bozbay**

ZAYİ — İst. Ün. Hukuk fakültesinden aldığım hüviyet varakası kayboluğundan hükmü yoktur.

İst. Hukuk F. S. 3 te 5523 NECDET

Dr. IRFAN KAYRA

Röntgen mütehassısı

Türbe, Bozkurd kıraathanesi karşısında eski Klod Farer sokak No. 8 - 10. Öğleden sonra 3 ten 7 ye kadar ★

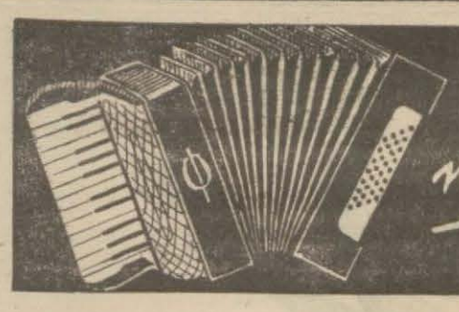

HEM SANATKÂRLARA HEM AMATÖRLERE MÜJDE.....

meşhur CANTULIA AKORDEONLARI GELDİ

Toptan ve perakende satış yeri: İstanbul, Sultanhamam Hamdi bey geçidi No. 48-56 Tel: 21295

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum İdaresi İlânları

Beherinin muhammen bedeli 675 kuruş olan 200 adet normal hat köprü meşe traversi ve beherinin muhammen bedeli 182 kuruş olan 4000 adet dar hat meşe traversi 15/Mayıs/939 pazartesi günü saat 15 de kapalı zarf usulü ile Ankarada idare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 647,25 liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni gün saat 14 e kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankarada Malzeme dairesinden, Haydarpaşada Tesellüm ve Sevk Şefliğinden, Eskişehir, İzmirde idare mağazalarında Mudanyada işletme âmirliğinden dağıtılacaktır. (2875)

★

Muhammen bedellerile miktar ve vasıfları aşağıda yazılı iki grup malzeme ve eşya her grup ayrı ayrı ihale edilmek üzere 8/5/939 pazartesi günü saat (10,30) on buçukta Haydarpaşada gar binasındaki komisyon tarafından açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin her gurup hizasında yazılı muvakkat teminat ve kanunun tayin ettiği vesaikle birlikte eksiltme günü saatine kadar komisyona müracaatları lâzımdır.

Bu işe ait şartnameler komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır.

1 — 21000 Kg. nebati katran muhammen bedeli 4305 lira ve muvakkat teminatı 322 lira 88 kuruştur.

2 — 100 metre Bağalık çelik çekme boru (55X95 m/m) muhammen bedeli 1650 lira muvakkat teminatı 123 lira 75 kuruştur. (2720)

Yeni Millet Meclisi binası inşaatının münakasa ilânı

T. B. M. M. inşaat komisyonundan

1 — Eksiltmeye konulan iş: Ankarada, Yenişehirde Devlet mahallesinde yapılacak yeni Millet Meclisi binası inşaatı.

Keşif bedeli: 5,779.659 lira 30 kuruştur.

2 — Eksiltme 30/Mayıs/939 salı günü saat (15) on beşte T. B. M. M. inşaat komisyonu odasında kapalı zarf usulile yapılacaktır.

3 — Eksiltme şartnamesi ve buna dair diğer evrak ve plânlar 50 lira bedel mukabilinde T. B. M. M. inşaat komisyonundan alınabilir.

4 — Eksiltmeye girmek istiyenler 2490 numaralı arttırma ve eksiltme ve ihale kanunundaki şeraitten maada, en geç münakasadan beş gün evveline kadar inşaat komisyonuna istida ile müracaat ederek bir ehliyet vesikası almaları ve bu vesikayı da teklif mektuplarile beraber komisyona vermeleri şarttır. Bu tarihten sonra müracaat edenlere vesika verilemez. Ehliyet vesikası alabilmek için istida ile beraber aşağıda yazılı vesaiki komisyona tevdi etmeleri lâzımdır.

Komisyon tarafından inşaatın yapılması kendilerine ihale edilenler (a, b, c, d) fıkralrrtında yazılı bulunan vesikaları veyahut noterlikçe musaddak suretlerini komisyona tevdi edecelkerdir. Bu evrak inşaatın hitamile kabulü katî muamelesinin yapılmasına kadar muhafaza ve teminat ile beraber iade edileceklerdir. Bu vesikalar da mukavelenin mütemmimidirler.

A — Şirketin ismi, şirketin sahipleri, noterlikçe musaddak malî ve fennî hissedarları ve bu hissedarların bu işin hitamına kadar müşterek olacaklarına dair noterlikçe musaddak bilhassa bu iş için hususî şirket mukaveleleri.

B — Müteahhidin yaptıkları mimarî kıymeti haiz olan işlerin listesini, bunların bedellerini ve işi verenler tarafından tanzim olunan ve hüsnü suretle taahhüdünü ifa ettiğine ve yaptıkları binalarda hiçbir arıza olmadığına dair bonservisler.

C — Fenni hissedarın lâakal (500,000) beş yüz bin lira bedelinde mimarî kıymeti haiz bir tek binayı müteahhit veya müteahhidin inşaat baş mühendisi veya baş mimari olarak yaptırmış olduğuna dair vesika.

D — Vesika müstenit malî vaziyetin beyanı.

5 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin 187.139 lira ve 78 kuruşluk muvakkat teminat vermeleri.

6 — İsteklilerin teklif mektuplarını 2 inci maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar T. B. M. M. inşaat komisyonu reisliğine numaralı makbuz mukabilinde teslim edeceklerdir.

Postada olacak gecikmeler kabul edilmez. (1304 (2461)

Deniz Levazım Satınalma komisyonu ilânları

1 — Tahmin edilen bedeli (67200) lira olan (24000) metre elbiselik şayak kumaş, 9/Mayıs/939 tarihine rastlayan salı günü saat 14 de kapalı zarfla alınmak üzere eksiltmeye konulmuştur.

2 — İlk teminatı (4610) lira olup şartnamesi her gün komisyondan (336) kuruş bedel mukabilinde alınabilir.

3 — İsteklilerin 2490 sayılı kanunun tarifatı dahilinde tanzim edecekleri kapalı teklif mektuplarını en geç belli gün ve saatten bir saat evveline kadar Kasımpaşada bulunan komisyon Başkanlığına vermeleri. (2679)

TÜRK HAVA KURUMU

27. nci TERTİP

BUYUK PIYANGOSU

Birinci keşide: 11/Mayıs/1939 dadır. Büyük İkramiye: 40,000 liradır... Bundan başka: 15.000, 12.000, 10.000 liralık ikramiyelerle (20.000 ve 10.000) liralık iki adet mükâfat vardır...

Yeni tertipten bir bilet alarak iştirak etmeyi ihmal etmeyiniz. Siz de piyangonun mes'ud ve bahtiyarları arasına girmiş olursunuz...

Sahibi: Necmeddin Sadak Umumi neşriyat müdürü: Şevket Rado
Akşam Matbaası

Scandinavian Near East Agency

Galata Tahir han 3 üncü kat
Tel: 44991 - 2 -3

Svenska Orient Linien Gothenburg Gothenbur, Stokholm, Oslo, Dantzig, Gdynia Copenhag Abo Reval ve bütün Baltık limanları şark ve Karadeniz başlıca limanları arasında 15 günde bir azimet ve avdet için muntazam postalar.

Gdynia - Dantzig - Gothenburg ve Oslodan beklenen vapurlar:
Vaşaland vapuru 6 Mayısa doğru.
Vikingland vapuru 27 Mayısa doğru.
Brageland vapuru 25 Mayısa doğru.

Yakında İstanbuldan Hamburg Roterdam - Kopenhag, Gdynia Gothenberg, Dantzig - Stokholm, ve Oslo limanları için hareket edecek vapurlar.
Vasaland vapuru 6 Mayısa doğru.
Brageland vapuru 25 Mayısa doğru.
Vikingland vapuru 27 Mayısa doğru.

Fazla tafsilât için Galata'da Tahir han 3 üncü katta kâin acentalığına müracaat.
Tel: 44991 - 2 -3

Dr. Suphi Şenses

İdrar yolları hastalıkları mütehassısı
Beyoğlu Yıldız sineması karşısı Lekler apartıman. Fakirlere parasız.
Tel. 43924

Bahçelerinizi süsliyecek fidanlar
Ethem ve Ali Gülçelik
ÇİÇEK BAHÇESİ'
nden en iyi şartlarla tedarik edebilirler.
Şişli, Sıra Ceviz, No. 98

T. C. ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888

Sermayesi: 100.000.000 Türk lirası Şube ve Ajans adedi 262

Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri

PARA BİRİKTİRENLERE 28.800 LİRA İKRAMİYE VERECEK

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesablarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4	Adet	1.000	Liralık	4,000 Lira
4	»	500	»	2,000 »
4	»	250	»	1,000 »
40	»	100	»	4,000 »
100	»	50	»	5,000 »
120	»	40	»	4,800 »
160	»	20	»	3,200 »

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmeyenlere ikramiye çıkdığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa, 1 Eylûl, 1 Birinci kânun, 1 Mart ve 1 Haziran tarihlerinde çekilecektir.

OSMAN ŞAKAR
müessesesinde
VERESİYE

Galata: Bankalar Caddesi No. 47 Voyvoda han zemin kat, Tel: 42769
Beyazıt: Üniversite caddesi No. 28 - Kadıköy: İskele caddesi 33/2

İstanbul belediyesi ilânları

939 senesi nakdî yol mükellefiyeti şose ve köprüler kanununu tadil eden 1882 numaralı kanuna tevfikan umumî meclisçe 6 lira ve şose ve köprüler kanunun 11 inci maddesinde yazılı memur ve müstahdemlerden maada mükellefinin taksit zamanlarında biri Haziran diğeri Birinciteşrin ayları ve 939 senesi bedenî yol mükellefiyeti 6 liranın mukabili 8 gün olarak ve çalışma ayları da Eylûl, Birinciteşrin, İkinciteşrin ayları olmak üzere tesbit edilmiş olduğundan bu aylar zarfında nakdî ve bedenî mükellefiyetin ifası lüzumu ilân olunur. (İ) (3070)

Türk Sporcularına!

Sportsman GOLD
TRAŞ BIÇAĞINI
Tercih ediniz

HELMOBLEU

ÇOCUKLARIMIZIN SAĞLIĞI İÇİN

Bütün münevver anneler *FOSFATİNİ* bilirler

FOSFATİN:
Fosfatlı, Vitaminli bir gıdadır.

FOSFATİN:
Çocukları 3 aylıktan itibaren tagaddilerini karşılar.

FOSFATİN:
En kuvvetli çocuk gıdasıdır.

FOSFATİN:
Renksiz yanakları pembeleştirir.

FOSFATİN:
Canlı, Kanlı, kuvvetli yavrular yetiştirir.

FOSFATİN: Fransadan gelir taklidlerinden sakınınız
FOSFATİN FALYER markasile isteyiniz.
Bütün Eczane ve büyük bakkallarda vardır.

80 seneden fazla bir tecrübe mahsulü...

REVUE SAATLARI

Modeller en son ve zarif şekildedir. Tanınmış saatçilerde satılmaktadır:
DEPOSU: İstanbul, Galata, Kürekçiler Manbaym han 1 inci kat. No. 6 posta kutusu 1248

Galatasaray lisesi alım satım komisyonu başkanlığından

Nev'i	Muhammen mikdar	Tahmin fiyat	İlk teminat Lira	Kr.	Eksiltmenin gün ve saatleri
Patiska	1000 metre	58 :			8 Mayıs 1939 pazartesi sat 14 de.
Peçete	1000 tane	28 :	64	50	
Karyola	50 »	900 :	33	75	» » 14 »
Tabak çukur	1000 »	24 :			
Tabak düz	500 »	24 :			
Çay fincanı	500 »	22 :			
Bardak	500 »	10 :	49	45	» » 14 »
Reçel tabağı	500 »	8 :			
Tuzluk «kapaklı»	100 »	9 :			
Sehpa «cam»	500 »	18 :			
Bıçak	150 »	55 :			
Kaşık	150 »	35 :	17	90	» » 14 »
Çatal	150 »	35 :			
Çay kaşığı	300 »	17 :			

Galatasaray lisesine lüzum olan yukarıda nevi miktarı ve ilk teminatı ve eksiltme gün ve saatleri yazılı eşyaların Beyoğlu İstiklâl caddesi 349 numarada Okul Alım Satım Komisyonunda açık eksiltmesi yapılacakır.

İstekliler nümune ve şartnameyi görmek ve Liseler Muhasebeciliğine yatıracakları teminat müzekkeresini almak için Okul idaresine ve teminat makbuz veya yeni yıl Ticaret odası vesikasile birlikte belli gün ve saatte mezkûr komisyona gelmeleri. (2625)

TÜRKİYE İŞ BANKASI

KANZUK

Saç Eksiri

KOMOJEN

Saçları besler, köklerini kuvvetlendirir, dökülmesini önler, kepeklerini giderir.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
Beyoğlu - İstanbul

DİKKAT

Yalnız TAŞDELEN suyu içiniz

Vakıf menba suları işletme müdürlüğünden

En son sistem sıhhî tesisat Alemdağında (Taşdelen) suyundadır. Eldeki mütehassıs raporları bunu göstermektedir. Emniyetle içiniz. Etiketine dikkat ediniz. (Taşdelen) suyu içmekle kendi sıhhatınızı korumuş ve vakıflarca Türk âbidelerinin korunmasına, gariplerin hastanede yatırılmasına, fakirlerin imaretlerde bakılmasına yardım etmiş olursunuz. (2805)